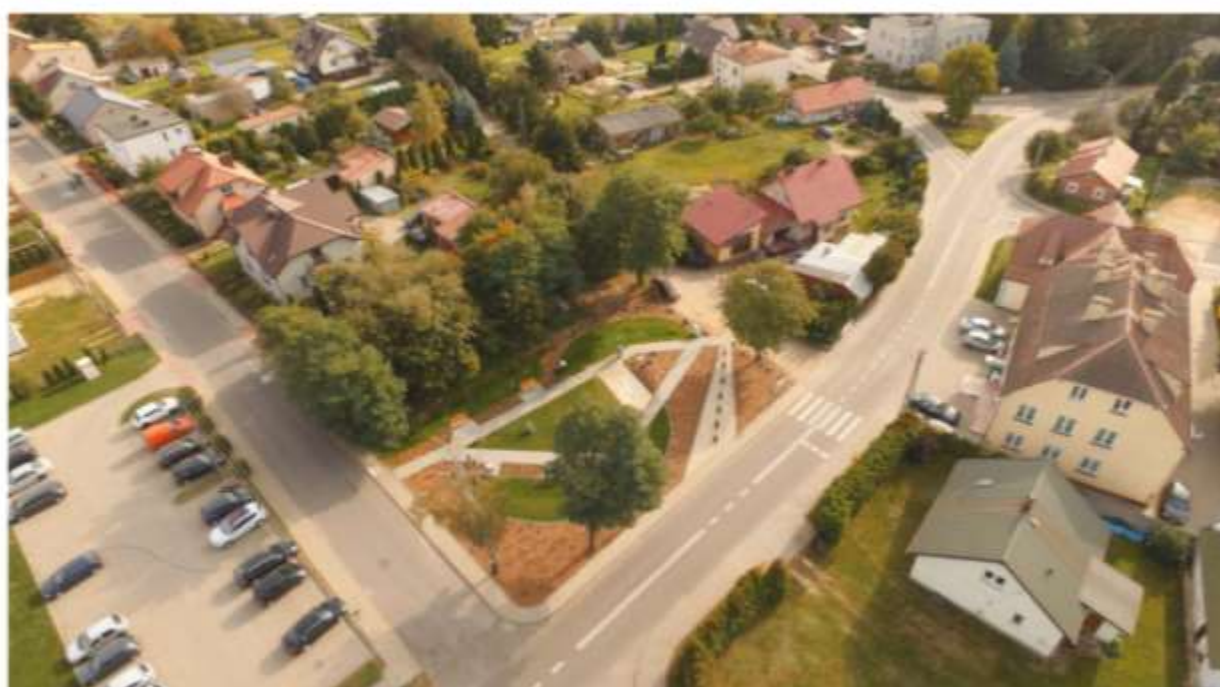

Projekt

Strategia rozwoju gminy Regimin na lata 2022-2030

ZAMAWIAJĄCY

Gmina Regimin
ul. Adama Rzewuskiego 19
06-461 Regimin
tel.: (4823) 681 17 56
e-mail: ug@regimin.pl

OPRACOWANIE

Państwowa Uczelnia Zawodowa
im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie
ul. Gabriela Narutowicza 9
06-400 Ciechanów
tel.: (23) 672 20 50
e-mail: rektorat@puzim.edu.pl

ZESPÓŁ AUTORÓW

Małgorzata Niestępska
Alicja Olszewska
Mariola Rzymkowska
Katarzyna Szymańska

Spis treści

WPROWADZENIE	5
Przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022 - 2030	7
Metoda prac	8
Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi.....	11
1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych Gminy	13
1.1. Diagnoza sytuacji społecznej.....	13
1.1.1. Sytuacja demograficzna.....	13
1.1.2. Oświata i wychowanie	22
1.1.3. Sport i kultura	27
1.1.4. Ochrona zdrowia.....	29
1.1.5. Pomoc i opieka społeczna.....	30
1.1.6. Rynek pracy	33
1.1.7. Bezpieczeństwo publiczne.....	35
1.1.8. Warunki życia.....	40
1.1.9. Infrastruktura techniczna i komunalna	44
1.1.10. Gmina Regimin na tle gmin powiatu i województwa	49
1.2. Diagnoza sytuacji gospodarczej.....	54
1.3. Diagnoza przestrzenna z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych.....	57
1.4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	72
1.5. Analiza SWOT z uwzględnieniem partycypacji społecznej	77
2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Regimin	82
2.1. Misja i wizja Gminy Regimin.....	82
2.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze gospodarczym, przestrzennym i społecznym, kierunki działań oraz oczekiwane efekty realizacji celów strategicznych i ich weryfikacja	83
2.3. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	108
2.4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Regimin z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	130
2.5. Ramy finansowe i źródła działania	141

Załącznik 1. Ankieta	153
Załącznik 2. Dokumenty wykonawcze	159
Spis tabel	161
Spis wykresów.....	162
Spis map	163

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022-2030 jest dokumentem, którego opracowanie i przyjęcie do realizacji przez samorząd gminy, zgodnie z obowiązującym prawem, nie jest obowiązkowe tylko dobrowolne. Decyzję o opracowaniu niniejszego dokumentu, stanowiącego swoistą mapę drogową rozwoju gminy w kolejnych latach zgodnie z przyjętą misją i wizją należy uznać za szczególny wyraz odpowiedzialności i perspektywicznego myślenia władz gminy oraz samorządu gminy. Przyjęte cele oraz kierunki rozwoju respektują obowiązujące zasady rozwoju regionalnego na poziomie kraju, województwa oraz powiatu, w tym wynikające z nich wyzwania społeczne, infrastrukturalne i finansowe na lata 2022 – 2030. W strategii uwzględniono potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej, które wynikają z przeprowadzonych badań ankietowych oraz wywiadu.

Atutem Gminy Regimin są połączenia komunikacyjne oraz korzystne naturalne uwarunkowania przyrodniczo – kulturowe. Z tych względów dotychczasowe strategie ukierunkowywały rozwój gminy upatrując szanse w obszarze rekreacyjno-turystycznym. Doprecyzowanie pojawiających się szans oraz identyfikacja ewentualnych zagrożeń uświadamianych w procesie tworzenia strategii pozwoli władzom gminy oraz całej wspólnocie samorządowej podejmować decyzje dotyczące dnia dzisiejszego oraz przyszłości. Strategia powinna stanowić bowiem mapę drogową wyznaczającą cele, kierunki oraz drogi do ich osiągnięcia. Realizacja strategii rozwoju lokalnego wymaga nawiązywania współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami. Strategia Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022-2030 uwzględnia bowiem wyzwania i zadania będące w kompetencjach innych szczebli samorządowych, poziomu krajowego, unijnego oraz partnerów społecznych i gospodarczych. Strategia jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla unijnego, krajowego i regionalnego, tj. *Rozwój obszarów wiejskich (CAP 2021-2027)*¹; *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 r. (KSRR 2030)*²; *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.*; krajowych strategii sektorowych oraz *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze*.

Interwencja realizowana w ramach Strategii oraz wytyczonych kierunków rozwoju wymaga tworzenie partnerstw i współpracy pomiędzy samorządami wszystkich szczebli,

¹ https://ec.europa.eu/info/policies/agriculture-and-rural-development_pl; (data:05.10.2021r.).

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>; (data:05.10.2021r.).

partnerami społecznymi i prywatnymi. Kluczowe znaczenie ma również zarządzanie informacją o programach wsparcia rozwoju ze środków publicznych, w oparciu o współpracę ponad regionalną, a w efekcie pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych. Strategia uwzględnia potrzeby i rozwiązania niezbędne dla stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej, co odpowiada założeniom Strategii na rzecz *Odpowiedzialnego Rozwoju* określonego w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Strategia Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022 - 2030, zawiera sformułowaną zarówno wizję, strategię, jak i operacyjne cele rozwoju, zadania oraz sposoby ich realizacji. Celem opracowania jest wskazanie możliwości efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów naturalnych, gospodarczych, społecznych oraz finansowych, w szczególności na zadania własne gminy z katalogu określonego ustawą o samorządzie gminnym.

Jednym z aspektów rozwoju uwzględnianym w toku tworzenia Strategii jest aktywizacja społeczności lokalnej mieszkańców gminy. Społeczność lokalna jest bowiem nie tylko beneficjentem poprawy jakości życia w efekcie realizacji założeń strategii rozwoju gminy, ale powinna być motywowana do aktywnego uczestnictwa we wdrażaniu strategicznych zadań w sferze życia społecznego i gospodarczego.

Strategia Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022-2030 jest spójna z celami, kierunkami i działaniami wyznaczonymi w „*Programie Rewitalizacji dla Gminy Regimin na lata 2016-2023*” oraz innych dokumentach strategicznych Gminy Regimin tj. „*Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Regimin na lata 2021-2025*” oraz „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Regimin*”. Strategia jest efektem współpracy zarówno z władzami samorządowymi Gminy Regimin, jak i organami samorządu lokalnego oraz z partnerami społecznymi i prywatnymi. Dzięki zaangażowaniu wspólnoty samorządowej, w tym: organizacji publicznych, przedsiębiorców i lokalnych liderów życia społecznego Strategia odzwierciedla założenia i cele polityki rozwoju lokalnego oraz uwzględnia sugestie, pomysły i rekomendacje różnych przedstawicieli społeczności samorządowej.

Przesłanki budowy Strategii Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022 - 2030

Wśród istotnych przesłanek tworzących potrzebę przygotowania Strategii rozwoju dla Gminy Regimin na lata 2022-2030 należy wymienić:

- dostosowanie Strategii Rozwoju Gminy Regimin do zaktualizowanych dokumentów strategicznych szczebla regionalnego i krajowego dla nowej perspektywy do 2030 roku;
- dostosowanie polityki rozwoju do zmieniających się uwarunkowań społecznych oraz gospodarczych w gminie i jej otoczeniu;
- uwzględnienie założeń polityki Unii Europejskiej w odniesieniu do obszarów wiejskich, rolnictwa, klimatu i innych mających odzwierciedlenie w kierunkach rozwoju gminy adekwatnie do zapisów dyrektyw i rozporządzeń, w tym w szczególności już implementowanych do prawa krajowego.

Wizja, misja gminy oraz plan ich realizacji sprecyzowany jako cele strategiczne oraz operacyjne muszą być zgodne z dokumentami wyższego szczebla o charakterze strategicznym przyjętymi dla tej samej perspektywy dla powiatu, województwa, kraju i UE. Polityka rozwoju gminy musi bowiem wpisywać się w koncepcję rozwoju określoną w dokumentach nadrzędnych.

Cele i zakres działań dla perspektywy 2022-2030 sformułowane w Strategii Rozwoju Gminy Regimin w celu wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju odpowiadają założeniom i kierunkom wskazanym w następujących dokumentach europejskich, krajowych i regionalnych:

- *Średniookresowa Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Europa 2020 r.;*
- *Strategia Rozwoju powiatu Ciechanowskiego 2020;³*
- *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030;*
- *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030 r.;*
- *Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r.;*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR);*
- *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze;*
- *Polityka klimatyczna UE „Zielony Ład” (Dyrektywa RED II, Dyrektywa EPBD, Dyrektywa EED, Dyrektywa CAP).*

³ Obecnie trwają prace nad przyjęciem Strategii rozwoju powiatu Ciechanowskiego 2030.

Strategia musi także uwzględniać założenia, cele i działania dokumentów strategicznych przyjętych do wdrożenia i realizacji w okresie perspektywy 2022 – 2030 przez samorząd Gminy Regimin tj.:

1. *Raporty roczne o stanie Gminy Regimin;*
2. *Plan Rewitalizacji Gminy Regimin 2015-2026;*
3. *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Regimin;*
4. *Plan rozwiązywania problemów społecznych;*
5. *Plany zagospodarowania przestrzennego.*

W przypadku stwierdzenia niezgodności ww. dokumentów obowiązujących na szczeblu gminy z ww. dokumentami nadrzędnymi na szczeblach powiatu, województwa lub kraju należy stosowanie dostosować dokumenty przyjęte na szczeblu gminy i je zaktualizować.

Metoda prac

Budowa i metodologia strategii odnosi się do przepisu „Art. 10f. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa” zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) o samorządzie gminnym.

Strategia Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022-2030 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój gminy, prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzrostu atrakcyjności gospodarczej, inwestycyjnej i rekreacyjno-turystycznej gminy. Konstrukcję dokumentu oparto na społeczno - eksperckim modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji odpowiedzialnych za rozwój terytorialny w Polsce.

Projekt strategii został udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.regimin.pl, co pozwoliło na przeprowadzenie konsultacji ze społecznością lokalną. Za pomocą tych konsultacji władze gminy przedstawiły mieszkańcom swoje zamierzenia, mając na uwadze nawiązanie konstruktywnego dialogu przy współtworzeniu wspólnej rzeczywistości oraz zapewnienia głosu wszystkim zainteresowanym.

Strategia Rozwoju Gminy Regimin została przygotowana na podstawie wieloaspektowej diagnozy, która stanowi analizę stanu obecnego z uwzględnieniem najważniejszych dziedzin mających wpływ na jakość życia mieszkańców. Przedstawione wyniki diagnozy w wyodrębnionych tematycznie rozdziałach wyrażają stopień zaspokojenia potrzeb

mieszkańców gminy, trendy rozwojowe, a także wskazują obszary, w których istnieje konieczność wprowadzenia działań mających na celu ich poprawę. Diagnoza stanu gminy została przygotowana w oparciu o dane statystyczne pozyskane z Banku Danych Lokalnych GUS, Urzędu Gminy, jednostek współpracujących z Urzędem Gminy oraz partnerów gminy Regimin.

Na podstawie diagnozy społeczno - gospodarczej powstała analiza SWOT, która stanowiła fundament do wypracowania celów strategicznych i operacyjnych. Plany rozwojowe gminy zostały wyartykułowane w formie kierunków rozwoju, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zamierzonych celów. Opracowana Strategia będzie podlegała ewolucji wraz z postępującymi w sposób ciągły zmianami w środowisku zarówno wewnętrznym, jak i zewnętrznym gminy, dlatego też niezwykle istotny jest systematyczny monitoring i, w razie potrzeby, również ewaluacja strategii.

Prace nad Strategią prowadzone były z wykorzystaniem następujących szczegółowych metod:

- analiz materiałów źródłowych (szczególnie *desk i web research*), w tym dokumentów lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich;
- analiz danych statystycznych;
- analiz materiałów przekazanych wykonawcom przez Urząd Gminy Regimin;
- badania ankietowego;
- zasięgania opinii lokalnych liderów oraz ekspertów w zakresie rozwoju lokalnego.

Tabela 1. Metodyka opracowania strategii

Rodzaj czynności	Opis
Analiza <i>desk research</i> i <i>web research</i> 	Pierwszym etapem powstania strategii była analiza danych wtórnych – tzw. zastanych. Analizie poddano dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem Raportu o stanie Gminy Regimin za rok 2020, ogólnodostępnych opracowań, ekspertyz, kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy. Analizowano także dostępne zbiory danych statystycznych gromadzonych przez: Bank Danych Lokalnych GUS, Urząd Gminy oraz instytucje współpracujące z Urzędem Gminy. Wyselekcjonowano na tym etapie wiarygodne, rzetelne i przydatne z punktu widzenia pisania Strategii informacje, stanowiące podstawę do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru.
Badania ankietowe	Badanie zostało przeprowadzone wśród mieszkańców w postaci ankiety internetowej udostępnionej na stronie Urzędu Gminy

	Regimin: https://regimin.pl/wiadomosci/34109/ankieta-strategia-rozwoju-gminy-regimin-na-lata-2021-2030. Badanie trwało od 11.10.2021 do 11.11.2021 r. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców o obecnej sytuacji w gminie oraz o zauważalnych problemach, oczekiwaniach i możliwościach odnoszących się do rozwoju lokalnego a także nadanie poszczególnym zakresom działania określonych priorytetów (hierarchia potrzeb i celów). Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania mocnych i słabych stron Gminy. Dzięki ankiecie przeprowadzonej z uwagi na pandemię COVID – 19 przez Internet możliwe było poznanie rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności. Ponadto przeprowadzono badania terenowe polegające przede wszystkim na obserwacji i zbieraniu informacji dotyczących gminy i mieszkańców oraz interpretacji uzyskanych danych.
Analiza SWOT 	Dzięki diagnozie zidentyfikowano poszczególne elementy, które mogą przyczynić się i być wykorzystane do rozwoju gminy (mocne strony i szanse), albo stanowić barierę i ograniczenia rozwojowe (słabe strony i zagrożenia). Analiza SWOT pozwoliła usystematyzować zdobyte zasoby informacji pozyskanych na potrzeby diagnozy stanu obecnego, ukazać możliwe zagrożenia i ograniczenia, które stanowiły punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju Gminy.
Opracowanie misji i wizji gminy 	Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych, stanowi cel nadrzędny, swoiste „credo” polityki rozwojowej samorządu lokalnego i wspólnoty lokalnej. Wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii, to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Zapisy misji i wizji opracowano w modelu partycypacyjno – eksperckim.
Sformułowanie celów 	Wnioski, które wyciągnięto na etapie diagnostycznym i badawczym prac były bazą do sformułowania celów strategicznych, operacyjnych oraz zaplanowania kierunków działań gminy. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane problemy, są szansą na lepsze wykorzystanie potencjału gminy oraz odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy Regimin.
Opracowanie modelu funkcjonalno – przestrzennego	Model jest ilustracją założeń strategii. Przedstawia długookresową wizję rozwoju gminy, jest graficznym odzwierciedleniem przedstawianych w Strategii treści.

	Prezentacja graficzna jest dopełnieniem i sprawia, że wizja i kierunki rozwoju są bardziej przystępne w odbiorze. Model przedstawia kluczowe elementy, które wpływają przede wszystkim na przestrzeń.
Opracowanie części wdrożeniowej 	Część wdrożeniowa zawiera szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takich jak system realizacji strategii, monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Działania te mają na celu zapewnienie ciągłości i efektywności oraz podnoszenia jakości działań, zaplanowanych do realizacji. Oprócz tego strategia musi określać ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

Zródło: opracowanie własne.

Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Strategia Gminy Regimin na lata 2022 -2030 wpisuje się w ustalenia nadrzędnych dokumentów planistycznych, szczególnie tych na poziomie krajowym, regionalnym i wojewódzkim. W strategii wykazano komplementarność z najważniejszymi dokumentami z ww. poziomów. Istotne jest również przedstawienie dokumentów lokalnych, które wpisują się w założenia planistyczne Strategii Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022 - 2030.

Przedmiotowe opracowanie jest zgodne m.in. z następującymi kluczowymi dokumentami:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* – SOR - przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR - jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020; jest ona obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej;
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – KSRR 2030* - to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa; znajdują się tam postanowienia SOR określone w filarze rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony;
- *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku* Innowacyjne Mazowsze;
- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*;
- *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Regimin z dnia 21 grudnia 2015r*;
- *Program ochrony środowiska Gminy Regimin na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022*;
- *Program rewitalizacji gminy Regimin na lata 2016-2023*;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Regimin*;
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Regimin etap 1 Prognoza*

oddziaływania na środowisko z 2018 r.;

- *Raport o stanie Gminy Regimin za rok 2020.*

W związku z nowelizacją przepisów wzrosła rola strategii województwa, dlatego też istotne było odwołanie się do konkretnych zapisów *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku, Innowacyjne Mazowsze* ze względu na jej kluczowy charakter w wymiarze regionalnym i przełożenie na dostępność środków finansowych w ramach projektowanego Regionalnego Programu Operacyjnego.

1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych Gminy

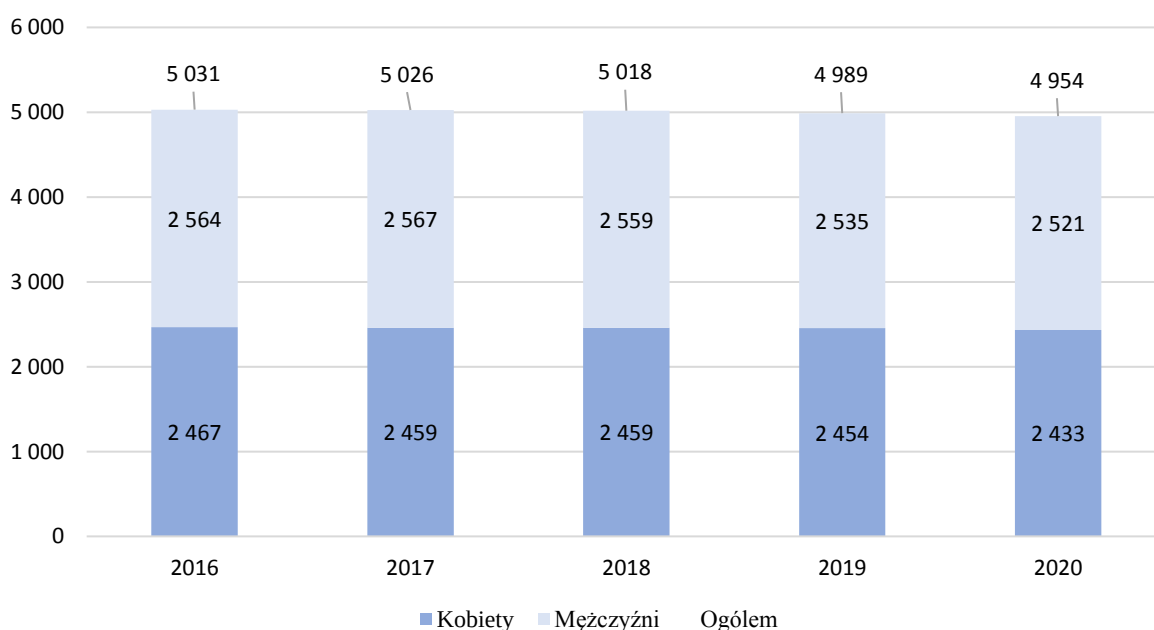
1.1. Diagnoza sytuacji społecznej

1.1.1. Sytuacja demograficzna

Analiza stanu istniejącego

Ocena uwarunkowań społecznych rozwoju Gminy jest determinowana strukturą demograficzną oraz warunkami życia mieszkańców. Gmina Regimin jest gminą wiejską i leży na obszarze województwa mazowieckiego oraz powiatu ciechanowskiego. Według danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny⁴ na 31 grudnia 2020r. w gminie Regimin mieszkało 4 954 osób, z czego 49,1% stanowiły kobiety, a 50,9% mężczyźni. Liczba ludności gminy w latach 2016 - 2020 utrzymuje się na stałym poziomie, co potwierdza poniższy wykres. Różnice r/r nie przekraczają +/- 1%. Mieszkańcy gminy stanowią 5,5% ludności powiatu.

Wykres 1. Populacja Gmina Regimin w latach 2016 – 2020 (struktura wg płci)

Źródło: GUS.

⁴ Polska w liczbach, GUS, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#dane-demograficzne, (dostęp: 03.10.2021r.).

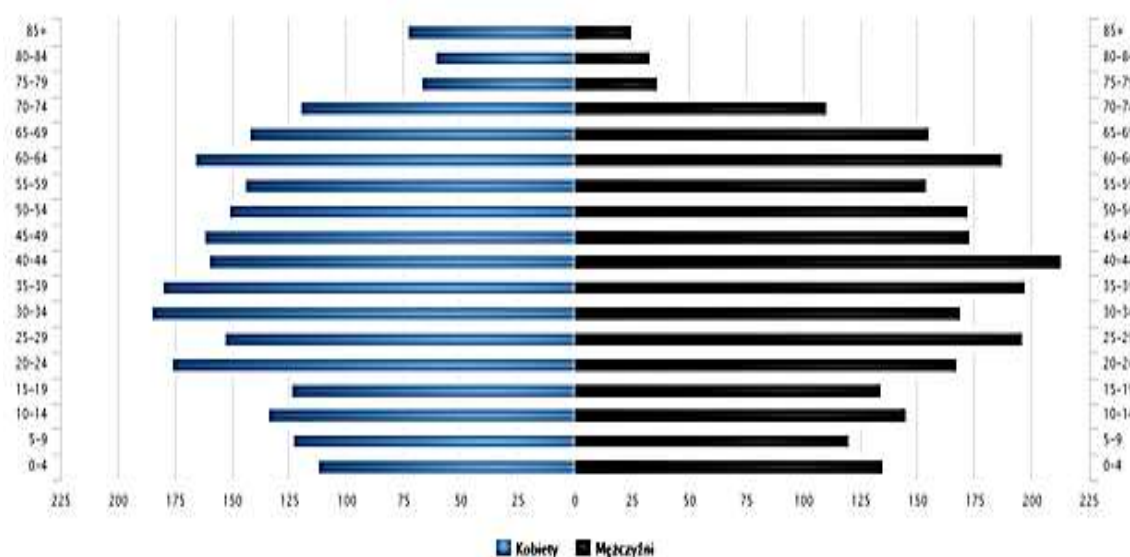
Średni wiek mieszkańców wynosi 40,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Średni wiek kobiet to 41,5 lat, natomiast średni wiek mężczyzn jest na nieco niższym poziomie i wynosi 39,4 lat. Poniższy wykres pokazuje średni wiek mieszkańców gminy Regimin na tle średniego wieku w Polsce oraz na tle województwa mazowieckiego. Średni wiek życia w Gminie jest niższy o ok. 2 lata od średniej krajowej, jak i niższy od średniej w woj. mazowieckim.

A 3D bar chart comparing the average age of the population across three geographical levels. The vertical axis represents age in years, ranging from 0 to 45 in increments of 5. The horizontal axis lists the locations: Gmina Regimin, woj. mazowieckie, and Polska. The bars are blue and show the following values: 40.4 for Gmina Regimin, 41.6 for woj. mazowieckie, and 42.0 for Polska.

Geographical Level	Average Age (years)
Gmina Regimin	40,4
woj. mazowieckie	41,6
Polska	42,0

Analizując strukturę wiekową populacji zamieszkującej Gminę Regimin można zauważyć, że wśród mieszkańców gminy dominują osoby w wieku produkcyjnym tj. grupy wiekowe 25-29, 40-44 oraz 60-64. Stosunkowo małą grupę stanowią osoby starsze w wieku powyżej 75 lat. W grupie tej dominują kobiety. Ilość dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie, co potwierdza liczebność grupy wiekowej od 0 do 15 lat.

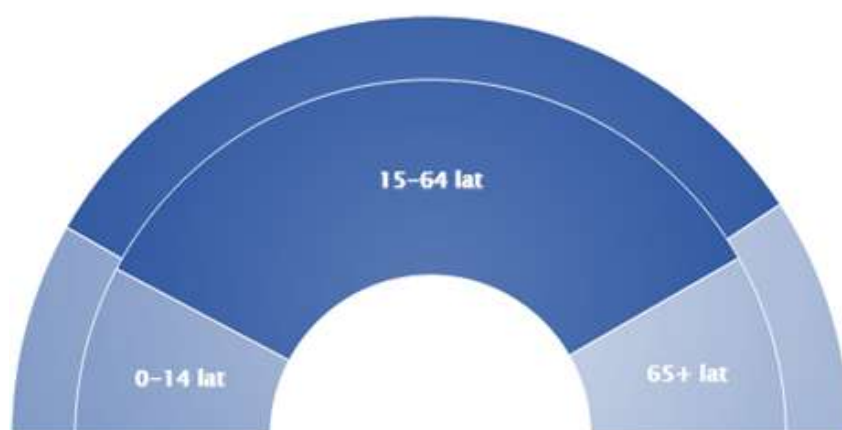
Wykres 3. Struktura wiekowa populacji Gminy Regimin

Źródło: GUS.

Na podstawie danych GUS można stwierdzić, że 61,6% mieszkańców gminy Regimin jest w wieku produkcyjnym, 18,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Potwierdza to poniższy wykres prezentujący wiek biologiczny populacji w Gminie Regimin.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności Gmina Regimin wg wieku biologicznego

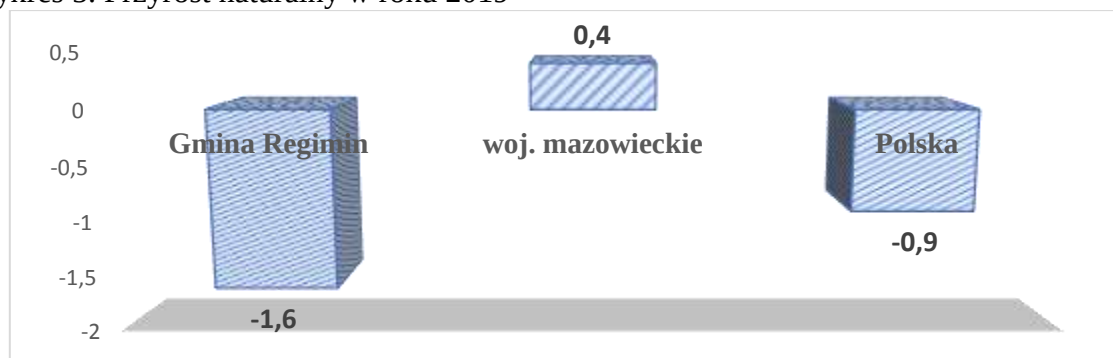

Źródło: GUS.

W Gminie Regimin odnotowano w 2020r. ujemny przyrost naturalny wynoszący (-0,8). Rok wcześniej w 2019r. przyrost naturalny wynosił (-1,59) na 1000 mieszkańców gminy Regimin, a więc sytuacja uległa poprawie. Przyrost naturalny w Gminie Regimin w 2019r. (-1,59) był niższy niż przyrost naturalny w woj. mazowieckim (0,4) oraz niższy niż wartość wskaźnika w ogółem Polsce (-0,9). GUS podaje, że w 2019 r. urodziło się 44 dzieci, w tym

54,5% dziewczynek i 45,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,67 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. Jest to istotna przesłanka dla kierunku rozwoju w zakresie bazy oświatowej i opiekuńczej.

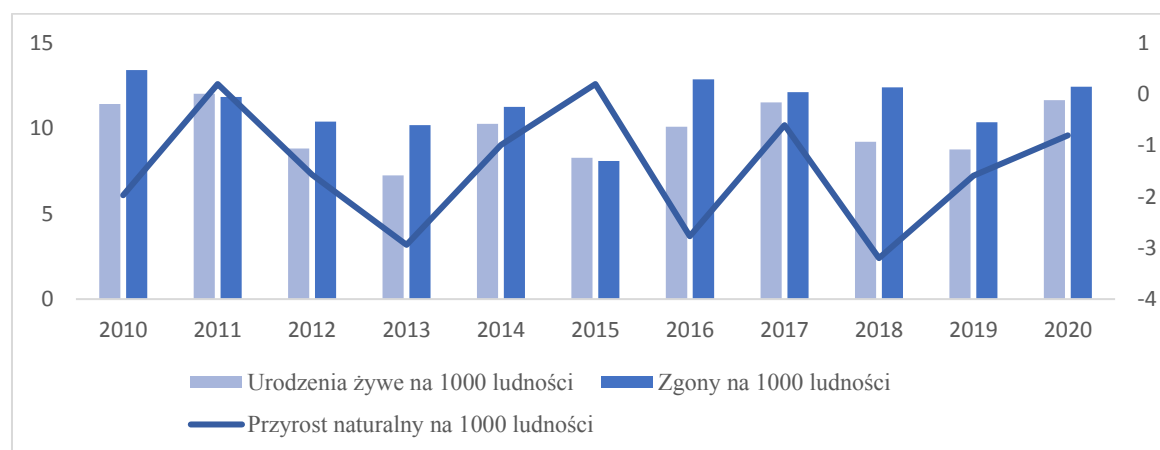
Wykres 5. Przyrost naturalny w roku 2019

Źródło: GUS.

Poniższy wykres pokazuje wahania w przyroście naturalnym. Ostatnie dwa lata wykazują zarówno wzrost zgonów, jak i urodzeń. Ostatnio takie poziomy urodzeń odnotowano ok. 10 lat temu, co w świetle ujemnego wzrostu naturalnego jest pozytywnym zjawiskiem.

Wykres 6. Analiza przyrostu naturalnego, urodzenia żywe oraz zgony na 1000 ludności w latach 2010-2020

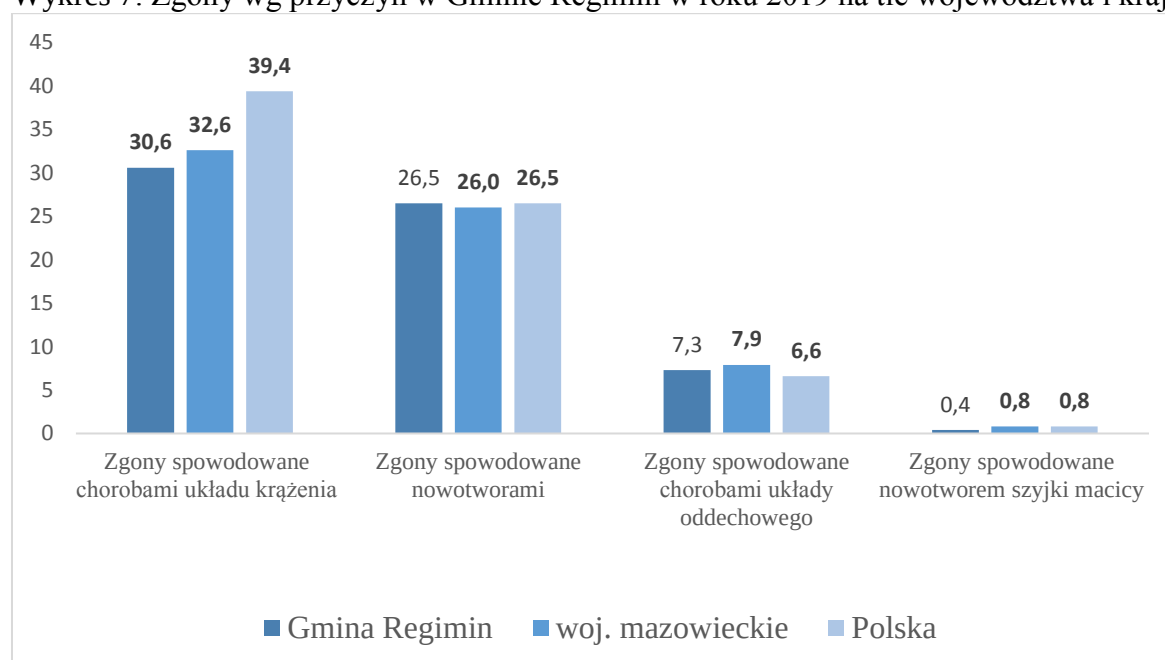

Źródło: GUS BDL.

Jak zaprezentowano na wykresie 6 w 2019 r. 30,6% zgonów w gminie Regimin spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 26,5% zgonów w gminie Regimin były nowotwory, a 7,3% zgonów spowodowanych było chorobami układu

oddechowego. Na 1000 ludności gminy Regimin przypada 10.36 zgonów. Jest to wartość porównywalna do wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz wartość porównywalna do wartości średniej dla kraju. **Wyższy niż w województwie oraz kraju jest poziom zgonów z powodu chorób układu krążenia, co wskazuje na ukierunkowanie ewentualnych akcji badań profilaktycznych organizowanych na terenie Gminy. Duży odsetek zgonów związany jest również z nowotworami.**

Wykres 7. Zgony wg przyczyn w Gminie Regimin w roku 2019 na tle województwa i kraju

Źródło: GUS.

W 2019 roku zarejestrowano 38 zameldowań w ruchu wewnętrznym, a 56 osób się wymeldowało, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Regimin -18, przy czym ujemne saldo dotyczy przede wszystkim mężczyzn (-15). Saldo migracji zagranicznych było zerowe w 2019r.

Wykres 8. Migracje na pobyt stały w latach 1995 – 2019

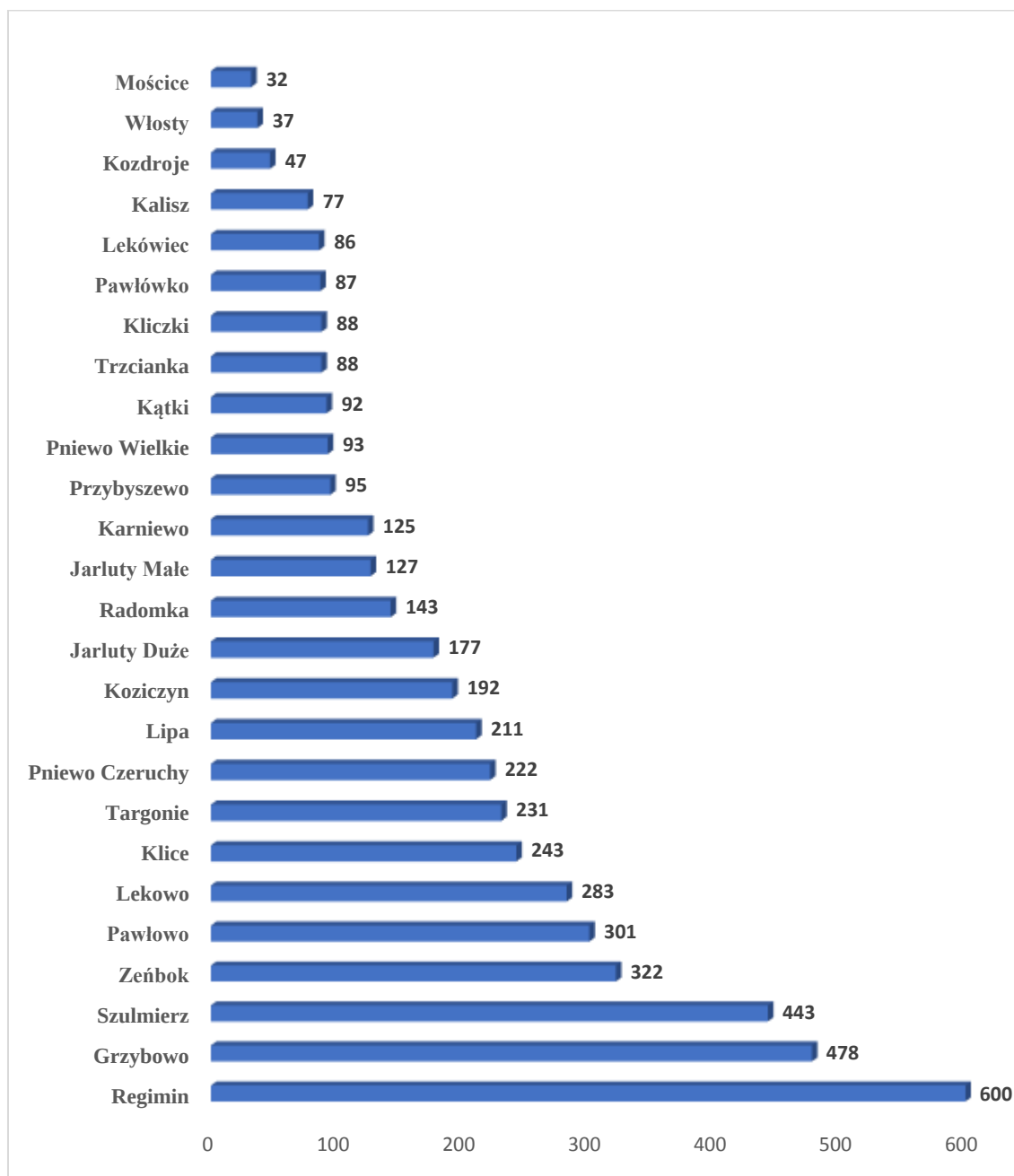

Źródło: GUS.

Na dzień 31.12.2021r. na pobyt stały było zameldowanych 4 920 osób, natomiast na pobyt czasowy 43 osoby. Porównywalnie w roku 2019, w tym samym okresie, na pobyt stały było zameldowanych 4 957 osób, a na czasowy 38 osób. Obszar ten wymaga interwencji w zakresie analizy powodów ujemnej migracji i perspektyw dla gminy w tym zakresie.

Z danych prezentowanych na wykresie 9 wynika, że największymi miejscowościami w gminie są Regimin, Grzybowo, Szulmierz, Zeńbok, Pawłowo i Lekowo. Najmniej ludności zamieszkuje w Mościcach i Włostach (poniżej 40 osób). Taka struktura liczebności mieszkańców utrzymuje się od kilkadziesiąt lat.

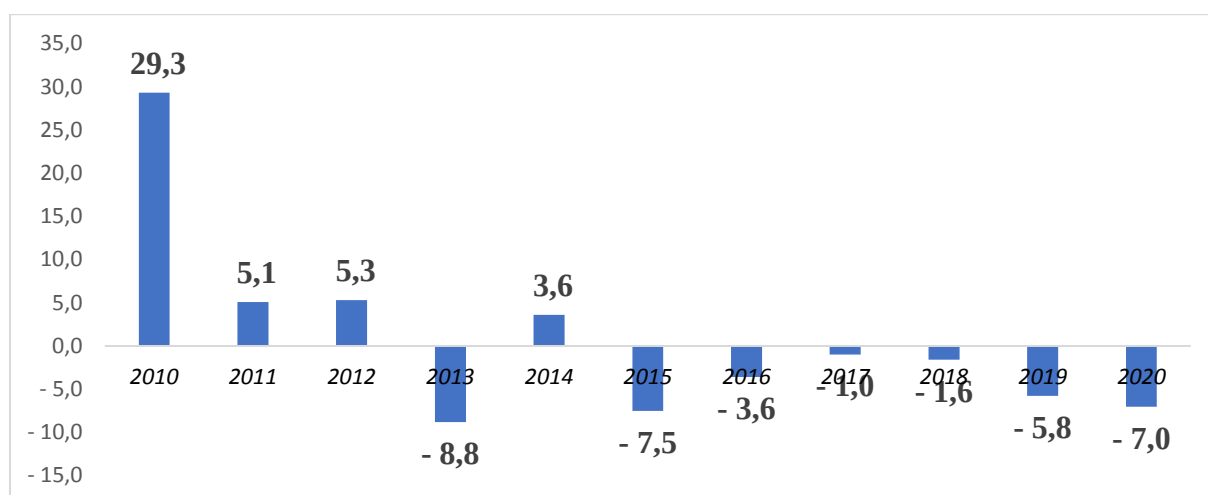
Wykres 9. Ilość mieszkańców zameldowanych w poszczególnych wsiach Gminy Regimin (stan na 31.12.2020)

Źródło: Raport o stanie Gminy Regimin 2020.

Poniższy wykres przedstawia zmiany wskaźnika gęstości wyrażonego zmianą liczby osób na 1000 mieszkańców. Wskaźnik gęstości zaludnienia na 1 km² jest stały w ostatnich 5 latach i utrzymuje się na poziomie 45 osób.

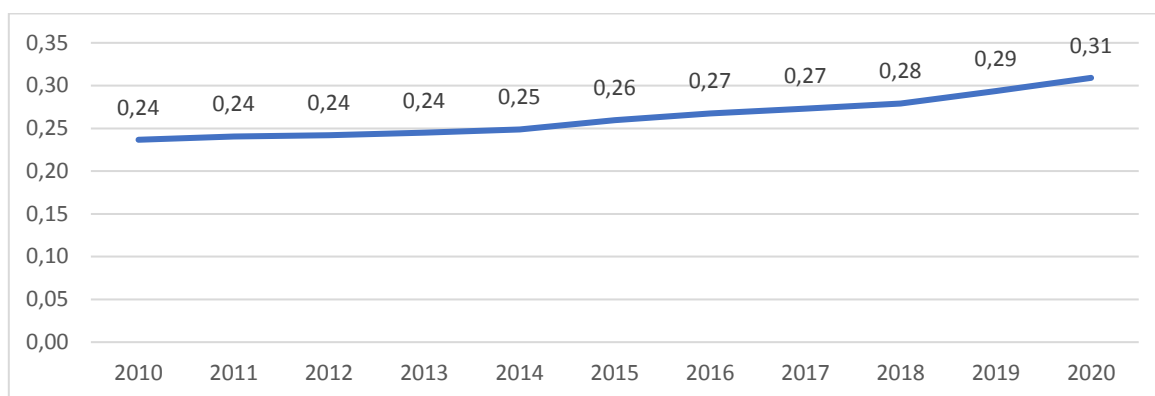
Wykres 10. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców [osoby]

Źródło: GUS BDL.

Analiza zmian liczby gęstości zaludnienia pokazuje sukcesywny odpływ mieszkańców zwłaszcza w ostatnich dwóch latach. Może być to związane z migracją zarobkową do gmin i miast ościennych (zwłaszcza mężczyzn), oraz odpływem młodzieży do szkół średnich i na studia. Ze strukturą wieku ludności ściśle związany jest wskaźnik obciążenia demograficznego – liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. w tym aspekcie należy odnotować negatywny trend, pomimo nadal dominującej grupy mieszkańców w wieku produkcyjnym, co pokazuje poniższy wykres. **W gminie Regimin aktualnie nie występuje problem zwiększania się udziału osób starszych w populacji. Jednak za 10 do 15 lat, w okresie perspektywy Strategii sytuacja może ulec zmianie, z uwagi na starzenie się dominującej aktualnie grupy mieszkańców w wieku ponad 40 lat.** Gmina nie odbiega w tym względzie od tendencji krajowej wynikającej z piramidy demograficznej. Na uwagę zasługuje fakt, że wskaźnik obciążenia demograficznego aktualnie w gminie Regimin jest nieznacznie niższy niż w woj. mazowieckim (37,7) oraz w kraju (37,5).

Wykres 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego

Źródło: GUS BDL.

Analizując wskaźnik obciążenia demograficznego⁵ na przestrzeni ostatnich 5 lat można zauważyć, że relacja między poszczególnymi produkcyjnymi grupami wiekowymi utrzymuje się na niemal stałym poziomie, co należy ocenić za zjawisko pozytywne dla rozwoju i aktywności zawodowej mieszkańców gminy, ponieważ dominuje tu grupa w wieku produkcyjnym.

Wykres 12 Udział mieszkańców gminy Regimin w poszczególnych grupach produkcyjnych w latach 2015 - 2020

mężczyźni			kobiety	
rok	liczba		rok	liczba
2015	392	w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	2015	382
2016	392		2016	382
2017	397		2017	378
2018	395		2018	373
2019	393		2019	376
2020	400		2020	369
2015	1892	w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni	2015	1502
2016	1878		2016	1481
2017	1868		2017	1471
2018	1852		2018	1471
2019	1804		2019	1458
2020	1762		2020	1435
2015	285	w wieku poprodukcyjnym	2015	596
2016	294		2016	604
2017	302		2017	610
2018	312		2018	615
2019	338		2019	620
2020	359		2020	629

Źródło: GUS.

⁵ Wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako stosunek populacji w wieku produkcyjnym do populacji w wieku poprodukcyjnym.

Wnioski

Pozytywnym zjawiskiem demograficznym jest największy udział osób w wieku produkcyjnym i niski poziom obciążenia demograficznego oraz niemal zerowy bilans migracji w ostatnich latach. Negatywnym zjawiskiem jest ujemny przyrost demograficzny i niski udział dzieci w populacji gminy ogółem oraz ujemne saldo migracji. Zjawisko ujemnego przyrostu naturalnego nie jest zjawiskiem lokalnym, ale tendencją ogólnokrajową, jednak powinno zostać ujęte w perspektywie rozwoju placówek oświaty i opiekuńczych. Aktualnie poziom obciążenia demograficznego nie jest wysoki, jednak należy przewidzieć, że w perspektywie strategii trend obciążenia demograficznego z uwagi na wzrost udziału osób w wieku 65+ będzie rósł proporcjonalnie do różnicy w piramidzie demograficznej pomiędzy grupą mieszkańców w wieku poniżej 30 lat i w wieku 30-65 lat.

1.1.2. Oświata i wychowanie

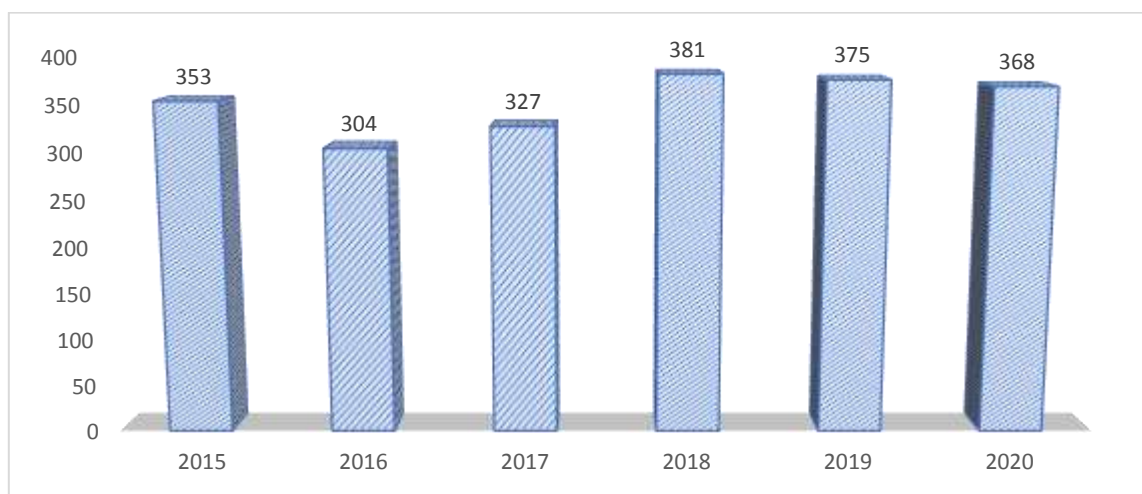
Analiza stanu istniejącego

Na terenie Gminy Regimin funkcjonują trzy szkoły podstawowe:

1. Szkoła Podstawowa im. Teofila Lenartowicza w Regiminie;
2. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Szulmierzu;
3. Szkoła Podstawowa im. Zygmunta Padlewskiego w Zeńboku.

Ilość uczniów w powyższych placówkach przedstawia poniższy wykres. Zauważyć można przyrost ilości uczniów w latach 2017 – 2019, co należy uznać za tendencję pozytywną.

Wykres 13. Ilość uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Regimin

Źródło: GUS BDL.

Jednak w roku 2020 nastąpił ponowny spadek liczny uczniów. Poniższa tabela uzupełnia obraz oświaty w Gminie na poziomie podstawowym. Najbardziej liczna grupa uczniów (64%) uczęszcza do Szkoły Podstawowej w Regiminie.

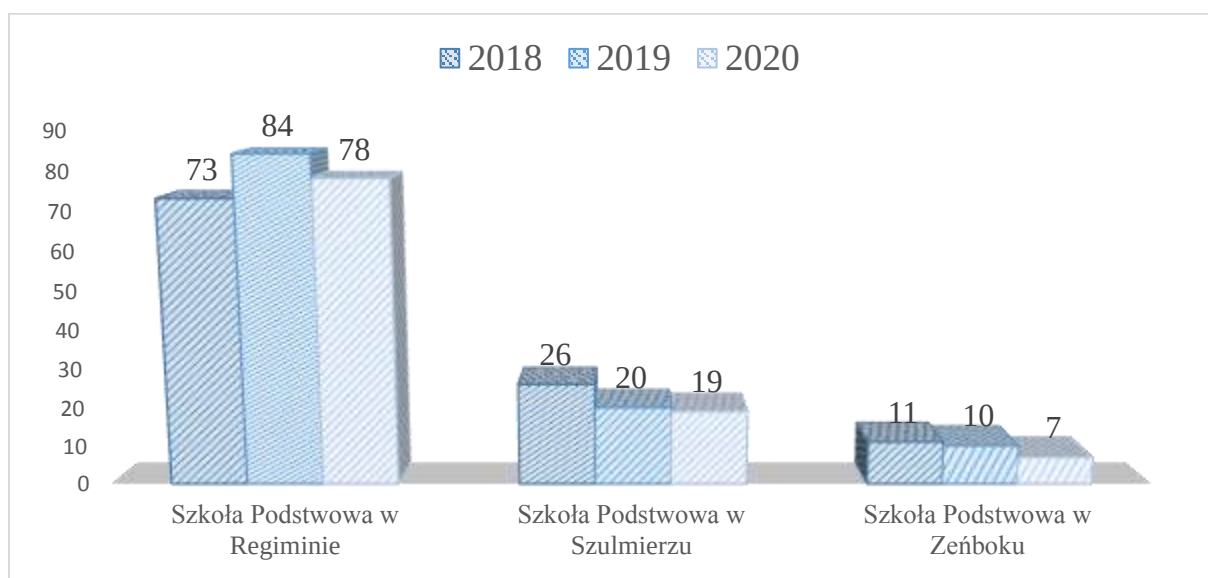
Tabela 2. Liczba oddziałów, uczniów w szkołach podstawowych

Rok szkolny 2020/2021 (stan na 30.IX.2020)	Ilość oddziałów	Liczba uczniów	Liczba uczniów w poszczególnych klasach							
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Szkoła Podstawowa w Regiminie	15	237	26	24	36	23	8	49	49	22
Szkoła Podstawowa w Szulmierzu	6	83	8	12	16	0	10	13	13	11
Szkoła Podstawowa w Zeńboku	8	48	1	8	5	7	0	9	10	8
Suma	29	368	35	44	57	30	18	71	72	41

Źródło: Raport o stanie Gminy Regimin za 2020 r.

W każdej z wymienionych wyżej szkół podstawowych prowadzone są oddziały przedszkolne. Według danych z Banku Danych Lokalnych GUS z okresu lat 2018-2020 ilość dzieci w oddziałach przedszkolnych przedstawiała się jak na poniższym wykresie 14. Zauważalny jest lekki spadek ilości dzieci w oddziałach przedszkolnych w analizowanym okresie, co może być związane z ujemnym przyrostem demograficznym. Tendencja spadkowa ilości dzieci w wieku przedszkolnym powinna być uwzględniana w planach rozwoju gminy jako trend mogący się trwale utrzymać w przyszłości.

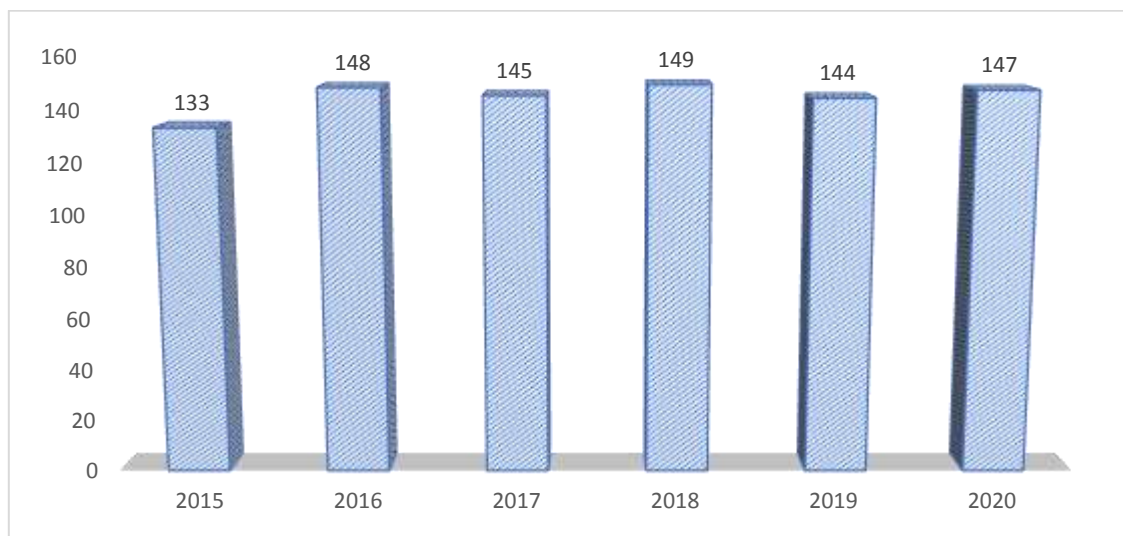
Wykres 14. Ilość dzieci w oddziałach przedszkolnych w latach 2017-2020

Źródło: GUS BDL.

Spada liczba dzieci objętych opieką w przedszkolach w Szkołach w Szulmierzu oraz Zeńboku natomiast na terenie Gminy Regimin utrzymuje się na podobnym poziomie i nie widać tu wyraźnej tendencji spadkowej. Może to wynikać z faktu, że w wielu przypadkach miejsce pracy rodziców miejscowości położonych na terenie gminy Regimin jest w Ciechanowie i ze względów logistycznych rodzice zapisują dziecko do szkół położonych w Ciechanowie lub gminach ościennych tj. Regimin. Niż demograficzny dotyczący Polski może powodować w przyszłości konieczność likwidacji niektórych oddziałów szkolnych i przedszkolnych, a tym samym redukcji wysokości subwencji oświatowej i konieczność zmniejszenia zatrudnienia nauczycieli, co powinien mieć na uwadze organ prowadzący, którym jest Gmina Regimin. Jednak analizując przedstawioną na wykresie 15 liczbę dzieci w żłobkach można stwierdzić, że utrzymuje się na w miarę stałym poziomie na przestrzeni ostatnich 5 lat i pomimo że ulega wahaniom r/r to nie dane nie wskazują negatywnej tendencji demograficznej. Dlatego analiza ogólna danych o realizacji zadań Gminy w zakresie opieki szkolnej, przedszkolnej oraz opieki w żłobkach potwierdza brak potrzeby interwencji gminy w tym obszarze.

Wykres 15. Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym w latach 2018-2020

Źródło: GUS BDL.

W szkołach realizowane były programy projektów unijnych, jednym z nich był projekt pn. „*Lepsza edukacja – lepsza przyszłość*” z dofinansowaniem w formie dotacji z środków unijnych. Celem projektu było podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy u 306 uczniów, w tym rozwinięcie indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wzrost

kompetencji zawodowych u 20 nauczycieli. Gmina pozyskuje również środki w formie dotacji na zakup nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych oraz projektów mających na celu rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym umożliwiających cyfryzację oświaty przez powszechny dostęp do szybkiego Internetu. Poza dochodami uzyskiwanymi w formie finansowania określonych projektów podwyższających standard nauczania oraz poprawiających dostępną dla uczniów i nauczycieli infrastrukturę szkolną gmina pozyskuje dochody na cele oświatowe z subwencji państwa oraz następujących źródeł:

- dotacji na organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków w publicznych szkołach w ramach rządowego programu „*Posilek w szkole i w domu*”,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych w zakresie wychowania przedszkolnego,
- dotacji na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub ćwiczeniowych,
- wpływów za dożywianie uczniów w stołówkach szkolnych,
- wpływów za korzystanie i wynajem hali sportowej oraz sal lekcyjnych,
- dotacji na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników
- oraz innych dostępnych.

W obiektach prowadzone są systematycznie prace remontowe i modernizacyjne znacznie poprawiające stan techniczny i estetykę obiektów. Baza lokalowa szkół znajduje się w dobrym stanie, mimo że budynki szkolne powstały w większości w latach 60-tych i niektóre z nich mogą podlegać obowiązkowi termomodernizacji po implementacji obowiązującej w UE tzw. Dyrektywy budynkowej EPBD⁶ oraz dyrektywy efektywnościowej EED⁷. O zakresie termomodernizacji zadecydują audyty energetyczne. Dyrektywy powinny być implementowane do prawa polskiego do końca 2021r. Systematycznej poprawie ulega wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne, w tym dzięki wymienionym wyżej grantom i dotacjom celowym. Na wyposażeniu szkół znajdują się obecnie cztery pracownice komputerowe z pełnym dostępem do Internetu oraz cztery pracownice językowe. W każdej ze

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0844>.

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=celex%3A32012L0027>.

szkół działa biblioteka szkolna. W sumie dysponują one łącznie ponad dziesięcioma tysiącami woluminów.

Szkoły podstawowe w Szulmierzu i Zeńboku dysponują tylko małymi salkami gimnastycznymi. Szkoła Podstawowa w Regiminie administruje halą sportową oraz salą gimnastyki, w której realizowane są zajęcia wychowania fizycznego. Bezpośredni nadzór nad działalnością hali sprawuje dyrektor szkoły. Każda szkoła dysponuje trawiastym boiskiem sportowym oraz nowocześnie urządzonym bezpiecznym placem zabaw dla dzieci. Szkoła Podstawowa w Regiminie prowadzi nowoczesną kuchnię i stołówkę, co umożliwia spożywanie posiłków w szkole przez uczniów. W przypadkach przewidzianych przepisami uczniowie korzystają z bezpłatnego dowozu do szkół specjalnymi autobusami szkolnymi.

W placówkach oświatowych zatrudnionych jest łącznie 62 nauczycieli w większości posiadających stopień nauczyciela dyplomowanego (71 %). W obsłudze i administracji oświatowej pracuje 25 osób, zatrudnionych na 20 etatach. Są to przede wszystkim sprzątaczkę, obsługa kuchni i pracownicy księgowości oświatowej.

Na terenie gminy nie działają już gimnazja zlikwidowane w wyniku reformy oświaty. Do 2019 działało niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, prowadzone przez stowarzyszenie MG Edukacja - Ogólnopolska Sieć Szkół z Siedlec - Liceum działało od 2012 roku. Siedzibą Liceum były pomieszczenia Szkoły Podstawowej w Regiminie udostępnione przez Gminę Regimin na zasadzie wynajmu.

Wnioski

Pozytywnym zjawiskiem jest stabilna ilość uczniów szkół podstawowych oraz dzieci uczęszczających do przedszkól. Na terenie gminy nie działają szkoły ponadpodstawowe i wyższe. Realizowane są programy wsparcia rodzin i dzieci poprzez dożywianie oraz programy doposażenia szkół i bibliotek szkolnych. Baza oświatowa, w tym lokalowa pokrywa potrzeby mieszkańców, natomiast problemem jest brak infrastruktury sportowej dla zajęć z wychowania fizycznego w dwóch z trzech szkół podstawowych – w Szulmierzu i Zeńboku. Interwencji w perspektywie strategii wymagać będzie baza oświatowa w obszarze budynków, które w ramach ww. dyrektyw EED i EPBD mogą kwalifikować się do termomodernizacji. Wymagać to będzie analizy po implementacji dyrektyw do prawa polskiego.

1.1.3. Sport i kultura

Analiza stanu istniejącego

Na terenie Gminy Regimin działają dwa kluby sportowe. Klub MUKS „Czarni Regimin” jest klubem sportowym prowadzącym sekcję piłki ręcznej oraz sekcję lekkoatletyczną – ogólnorozwojową. Działalność Klubu finansowana jest głównie z dotacji Urzędu Gminy w Regiminie, dotacji celowych na określone zadania, które stanowią wsparcie finansowe, pochodzące ze środków Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz Powiatu Ciechanowskiego. Przychody stanowią również składki członkowskie oraz darowizny przekazywane przez firmy i osoby prywatne, które wydatkowane są na statutową działalność stowarzyszenia. Klub sportowy KS VICTORIA Regimin prowadzi sekcję piłki nożnej oraz organizuje udział w amatorskich zawodach lekkoatletycznych i bokserskich. Klub działa od 2019 na terenie Gminy Regimin i gmin ościennych. Kluby działają w oparciu o ustawę o stowarzyszeniach. Przykładem oddolnej aktywizacji mieszkańców przy organizacji zajęć i wydarzeń o charakterze sportowo rekreacyjnym jest corocznie organizowana w Szulmierzu impreza i zawody promujące bieganie pod nazwą „Leśna Zadyszka” organizowana przez Stowarzyszenie „Leśna Zadyszka”. Zawody mają na celu przede wszystkim promocję regionu, popularyzowania zdrowego stylu życia oraz biegania po urokliwym terenie leśnym. W ramach zawodów uczestnicy mają możliwość wyboru dystansu od 5 km do 10 km oraz przewidziany jest również bieg dla dzieci na dystansie 1500 m bez klasyfikacji.

Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Regiminie z filią w Szulmierzu. W swoim zasobie biblioteka w 2020 r. posiadała 27 255 woluminów tj. ponad 5,5 książki na mieszkańca. Wskaźnika czytelników na 1000 mieszkańców wynosi 181 osób i utrzymuje się stabilnie na przestrzeni 5 ostatnich lat. Dość niski jest udział zbiorów elektronicznie zinwentaryzowanych i wynosi 26 szt. Biblioteka poza podstawową funkcją związaną z propagowaniem czytelnictwa prowadzi także działalność kulturalno-oświatową. Odbывается ona przede wszystkim we współpracy ze Gminną Szkołą Podstawową w Regiminie i polega na organizacji imprez, konkursów, przedstawień i wystaw.

Na terenie gminy nie funkcjonuje Ośrodek Kultury - część zadań z tego zakresu życia społeczności wypełniają szkoły i Gminna Biblioteka Publiczna.

Jednym z podstawowych zadań samorządu lokalnego w gminie Regimin staje się aktywizacja społeczności lokalnych. Niezbędnym do tego czynnikiem jest stworzenie odpowiednich warunków poprzez powołanie swoistych centrów kulturalnych miejscowości, jakim niewątpliwie stać się mogą świetlice wiejskie. Na terenie gminy Regimin funkcjonuje

w chwili obecnej 15 tego typu obiektów. Nakłady z budżetu gminy, wsparte przez pozyskane ze środków zewnętrznych fundusze, pozwoliły na kompleksowe odnowienie i wyposażenie obiektów w Koziczynie, Zeńboku, Lekowie, Lipie, Pniewie Czeruchach, Pawłowie, Targoniach i Jarlutach Dużych. Prace modernizacyjne wykonano także w świetlicach w Szulmierzu, Grzybowie, Kozdrojach i Karniewie. W 2021 r. powstały świetlice kontenerowe w Jarlutach Małych i Pawłówku. Inwestycje te spowodowały, że większość obiektów, zgodnie z założonymi celami, stała się miejscem organizacji imprez, uroczystości i świąt o charakterze lokalnym i ponadlokalnym.

Możliwość odpoczynku i rekreacji umożliwia infrastruktura w postaci placów zabaw dla dzieci. Na terenie gminy jest 12 takich obiektów zlokalizowanych w poszczególnych miejscowościach oraz trzech placów zabaw przy obiektach szkolnych.

Wnioski

Na terenie gminy działają dwa kluby sportowe oferujące zajęcia skierowane do dzieci. Ofertę dla aktywizacji seniorów stanowi „Klub Senior +” powołany do działania w 2020r. w Regiminie z siedzibą w Lekowie 5. Możliwości realizacji potrzeb związanych z dostępem do kultury, rekreacji i sportu na terenie gminy stanowią obszar do intensyfikacji działań samorządów, w tym poprzez wsparcie inicjatyw oddolnych mieszkańców. Gmina podejmuje działania w zakresie zwiększenia oferty o charakterze kulturalno-sportowym dla mieszkańców, o czym świadczą planowane w budżecie Gminy na rok 2021 przedsięwzięcia inwestycyjnego tj.:

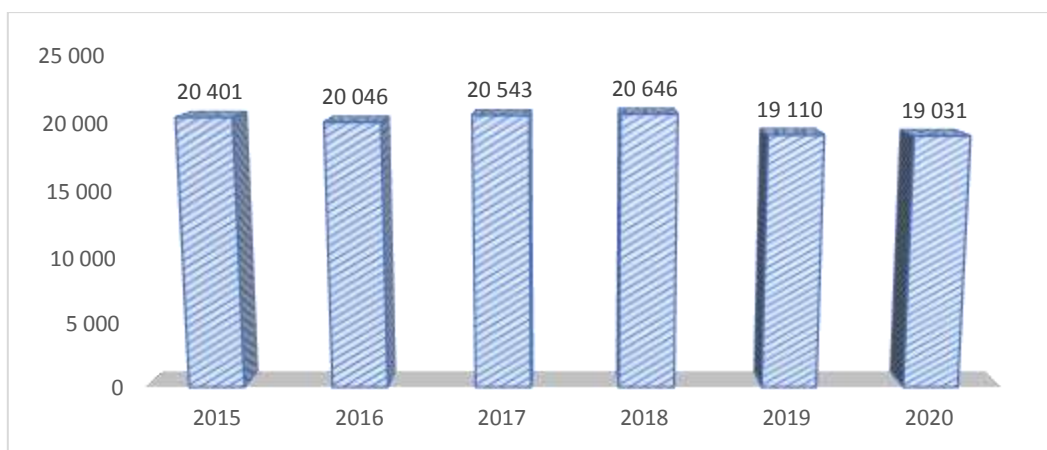
- budowa Gminnego Ośrodka Kultury w Regiminie (łącznie koszt - 1 600 000,00 zł; wydatki w 2021 r. - 99 262,00 zł; termin realizacji - do 2023 r.);
- zagospodarowanie terenu boiska w Regiminie na cele sportowo-rekreacyjne (łącznie koszt - 586 318,44 zł; wydatki w 2021 r. - 70 000,00 zł; termin realizacji - 2021 r.);
- budowa kompleksu rekreacyjno-sportowego w m. Pawłowo - (łącznie koszt - 533 016,48 zł; wydatki w 2021 r. - 50 000,00 zł; termin realizacji - 2021 r.);
- budowa świetlicy oraz placu zabaw w m. Pawłówek (łącznie koszt - 87 000,00 zł; wydatki w 2021 r. - 50 000,00 zł; termin realizacji - 2021 r.);
- budowa kompleksu rekreacyjno-sportowego w m. Jarluty Małe (łącznie koszt - 102 110,00 zł; wydatki w 2021 r. - 63 000,00 zł; termin realizacji - 2021 r.).

1.1.4. Ochrona zdrowia

Analiza stanu istniejącego

Na terenie gminy działa aktualnie jeden punkt ambulatoryjny - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” z siedzibą w Regiminie. Posiada on swój oddział w sąsiedniej gminie Czernice Borowe. Punkt świadczy usługi medyczne z zakresu opieki lekarzy rodzinnych. Punkt działa w obiekcie komunalnym dawnego Ośrodka Zdrowia w Regiminie. Mieszkańcy gminy mogą korzystać również z porad i opieki lekarzy rodzinnych oraz specjalistów z publicznych i prywatnych zakładów opieki zdrowotnej zlokalizowanych w Grudusku oraz Ciechanowie, w tym Specjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Ciechanowie. Na terenie gminy w 2020r. zarejestrowana była jedna praktyka lekarska. Mieszkańcy gminy korzystali średnio z ok. 20 tys. porad lekarskich i potrzeby w tym zakresie kształtują się dość stabilnie. W Szkole Podstawowej w Regiminie działa punkt dentystyczny.

Wykres 16. Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie w latach 2015-2020

Źródło: GUS BDL.

Na terenie gminy w miejscowości Regimin świadczy usługi punkt apteczny. Mieszkańcy korzystają również z sieci aptek w pobliskim mieście Ciechanowie, co zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do niezbędnych środków medycznych.

Wnioski

Dostępność lokalnego punktu ambulatoryjnego, a przede wszystkim dostępność różnorodnej, w tym specjalistycznej bazy medycznej w mieście Ciechanowie w odległości od poszczególnych sołectw ok. 2 km do 15 km w pełni zaspokaja potrzeby i bezpieczeństwo zdrowia i życia mieszkańców gminy. Analogiczna sytuacja dotyczy dostępności punktów aptecznych. Interwencja gminy w obszarze profilaktyki powinna koncentrować się na

inicjowaniu ukierunkowanych akcji badań profilaktycznych oraz akcji edukacyjnych w zakresie promocji możliwości realizacji badań profilaktycznych przez mieszkańców.

1.1.5. Pomoc i opieka społeczna

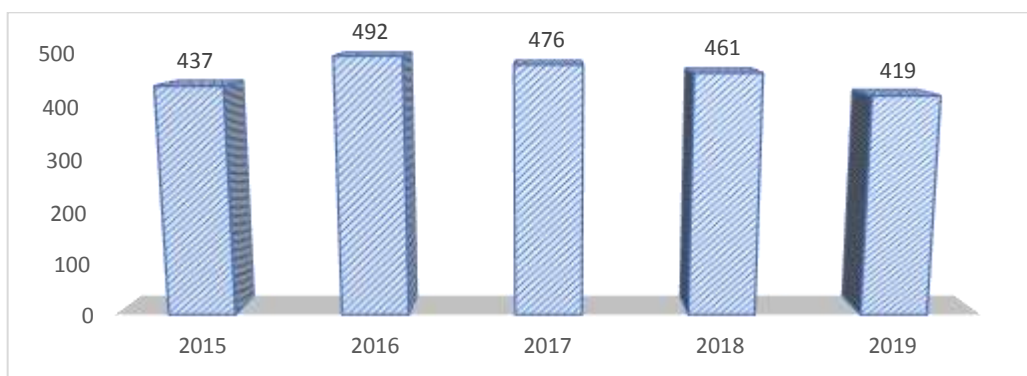
Analiza stanu istniejącego

Gmina realizuje zadania zlecone i własne związane z zakresem pomocy społecznej poprzez działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Regiminie. Siedziba GOPS znajduje się w budynku Urzędu Gminy. Zadania GOPS realizowane są na podstawie ustawy o pomocy społecznej, dzielone są na zlecone z administracji rządowej, zadania własne i zadania własne o charakterze obowiązkowym, co odzwierciedla budżet.

Za jeden z podstawowych sukcesów samorządu gminnego w zakresie pomocy społecznej uznać należy likwidację problemu niedożywienia dzieci poprzez uruchomienie dofinansowania akcji dożywiania prowadzonej w szkołach.

Równie istotną działalnością GOPS ukierunkowaną na zmiany demograficzne w kierunku starzenia społeczeństwa mającą na celu aktywizację osób starszych jest powołanie do działania w 2020r. „Klubu Senior+” w Regiminie z siedzibą w Lekowie 5.

Wykres 17. Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny ogółem w latach 2015 -2019 [osoby]

Źródło: GUS BDL.

Analizując dane zawarte w tabeli 3 można stwierdzić, że zapotrzebowanie na pomoc społeczną istotnie, bo o ok. 50%, spadło w ciągu ostatnich pięciu lat. Wpływ ma na to struktura demograficzna ludności zamieszkującej gminę z dominującą grupą aktywną zawodowo, spadek bezrobocia oraz transfery społeczne państwa tj. Program 500+.

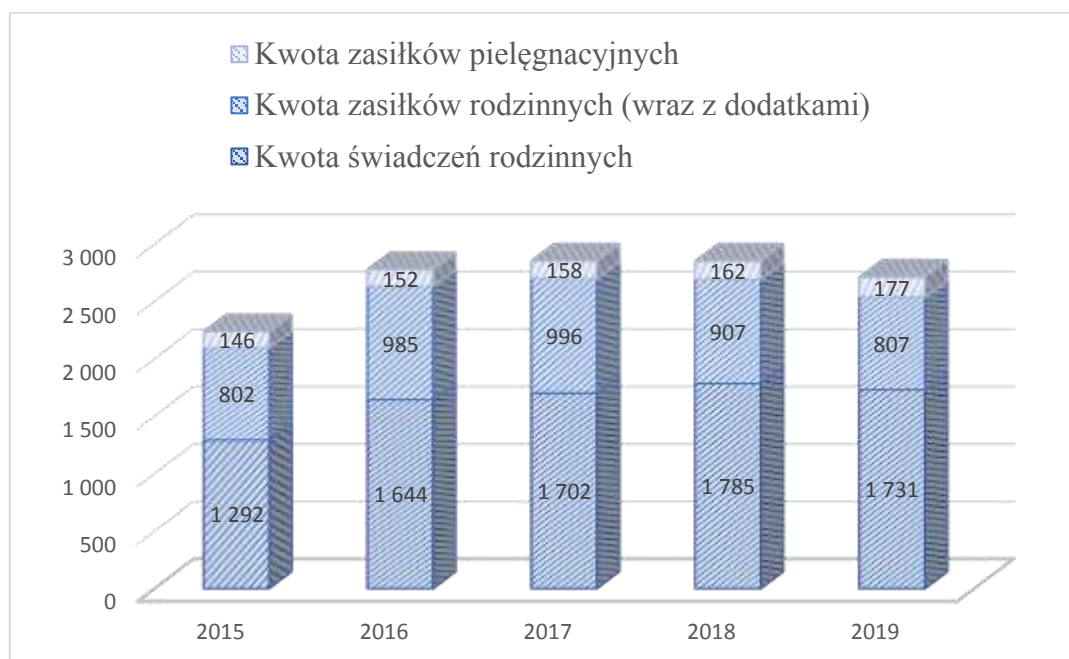
Tabela 3. Dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Regimin w latach 2015-2019

Rok	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej - wskaźniki	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku
	beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	ogółem	ogółem	ogółem
	osoba	gosp.	osoba	%
2015	1288	200	653	12,9
2016	1137	178	574	11,4
2017	832	148	419	8,3
2018	667	124	333	6,7
2019	618	117	310	6,2

Źródło: GUS BDL.

Pozostałe przypadki pomocy dotyczą długotrwałej lub ciężkiej choroby (rosnąca kwota zasiłków pielęgnacyjnych) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. **Spadł odsetek rodzin, w których podstawowym problemem jest ubóstwo, jednak rośnie kwota wypłacanych w gminie świadczeń rodzinnych.** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Regiminie jest instytucją realizującą także zadania z zakresu świadczeń rodzinnych.

Wykres 18. Kwota świadczeń i zasiłków wypłacanych w gminie Regimin latach 2015-2019 [w tys. PLN]

Źródło: GUS BDL.

Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie należy zauważyć, że poziom wypłat świadczeń utrzymuje się na podobnym poziomie od 2016 r. i wynosi średnio za 4 lata ok. 2 800 tys. PLN. Największy udział mają świadczenia rodzinne (w tym program Rodzina 500+). Podstawową przyczyną spadku wypłacanych świadczeń jest spadająca liczba otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci.

W Gminie Regimin w ramach przeprowadzonych w 2019 r. badań ankietowych zdiagnozowano skalę problemu alkoholizmu oraz zjawiska narkomanii. Wynika z nich, że o ile problem narkomanii na terenie gminy praktycznie nie występuje, to problem alkoholizmu jest obszarem wymagającym interwencji. Wyniki badania wskazują, że w opinii badanych mieszkańców najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona powyżej przeciętnej, dlatego jednostki gminy podejmują działania mające na celu tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją, osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez działalność instytucji lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, działania edukacyjne w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół. Kolejnym problem społecznym dotyczącym używek jak wykazały badania dorosłych mieszkańców gminy Regimin jest problem uzależnienia od nikotyny. Gmina podejmuje działania mające na celu profilaktykę tj. programy podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania papierosów. Kolejny problem, na który w badaniu wskazywała społeczność gminy to zjawisko przemocy rodzinnej, dlatego zasadne byłoby podjęcie działań profilaktycznych, w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania.

Wnioski

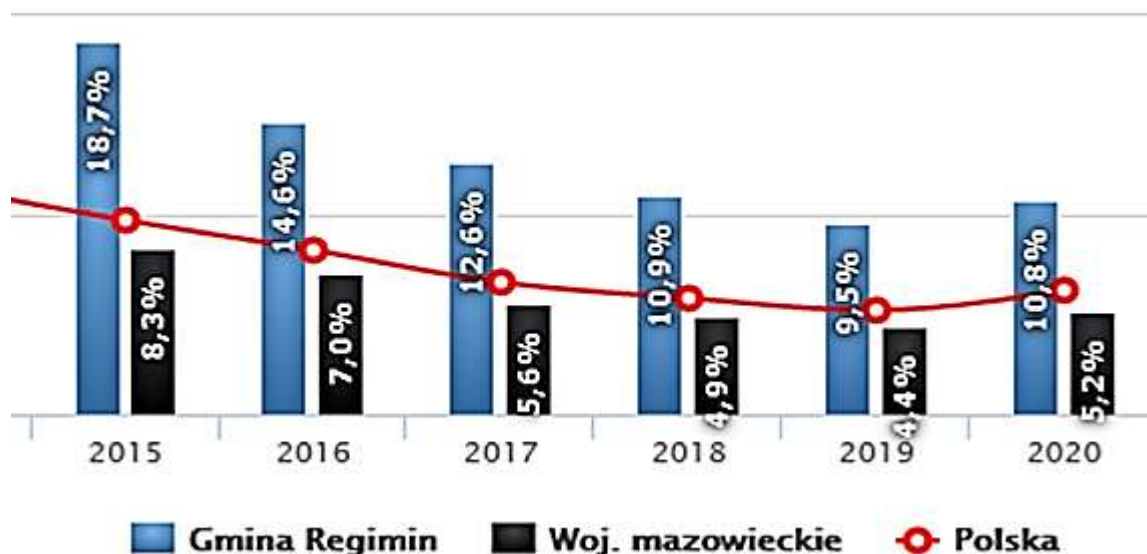
Spada ilość rodzin potrzebujących pomocy społecznej, co jest pozytywnym zjawiskiem. Na pozytywną ocenę i zauważenie zasługuje aktywność jednostek gminy w zakresie aktywizacji osób starszych (Klub Senior+) oraz akcja dożywiania dzieci. Obydwa obszary aktywności odpowiadają zarówno strategiom ponadlokalnym oraz potrzebom mieszkańców gminy i powinny być kontynuowane. Wzrastają potrzeby w zakresie zasiłków pielęgnacyjnych co związane jest z rosnącym odsetkiem osób starszych w populacji mieszkańców gminy, a to potwierdza spostrzeżenia z części diagnozy dotyczącej sytuacji demograficznej. Mieszkańcy wskazują na problem uzależnienia od alkoholu oraz występowania przemocy domowej.

1.1.6. Rynek pracy

Analiza stanu istniejącego

Zjawisko bezrobocia jest istotnym wskaźnikiem sytuacji społecznej, rozwoju lokalnego i potencjału populacji zamieszkującej dany obszar. Bezrobocie w gminie Regimin wynosiło w 2020 roku 10,8% (11,8% wśród kobiet i 9,9% wśród mężczyzn) i jest to wskaźnik wyższy niż występujący w woj. mazowieckim (5,2%) oraz Polsce (6,2%). Około dwukrotnie wyższy poziom bezrobocia w Gminie Regimin w stosunku do poziomu krajowego oraz wojewódzkiego utrzymuje się od wielu lat.

Wykres 19. Szacunkowy poziom bezrobocia rejestrowanego ogółem

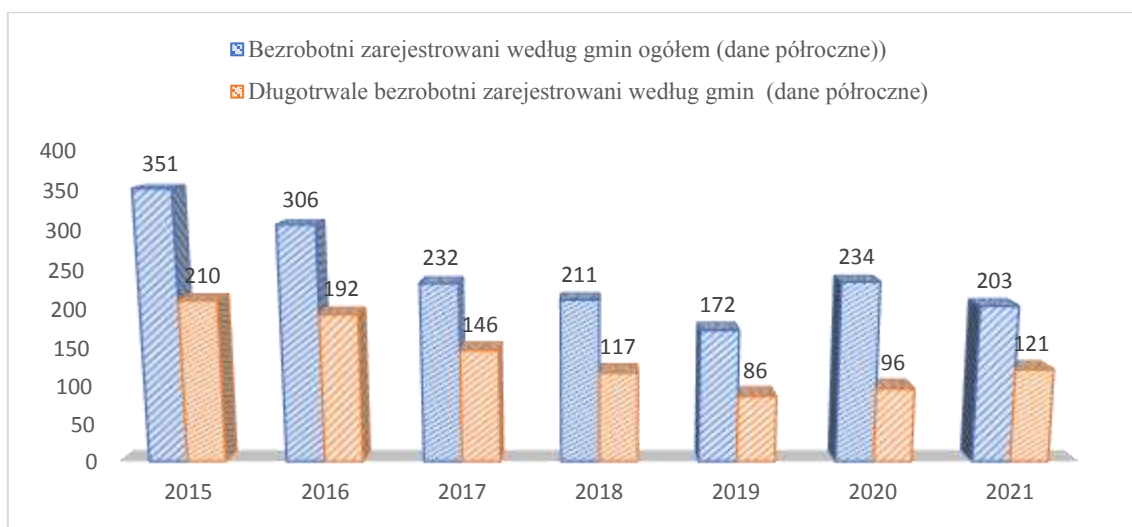
Źródła: GUS.

W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Regimin wynosiło 4 756 PLN, co odpowiada 91,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce (5 182,00 PLN) oraz 75% przeciętnego wynagrodzenia w woj. mazowieckim (6 248 PLN). Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Regimin 421 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 54 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi (-) 367. W gminie Regimin 22,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 30,6% w przemyśle i budownictwie, a 18,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz

1,8% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Dane prezentowane na wykresie 20 pokazują sukcesywny spadek liczby bezrobotnych w okresie ostatnich 6 lat. W czerwcu roku 2021 odnotowano o 42% mniej bezrobotnych niż w 2015 r. Analogicznie o 42 % spadło bezrobocie długotrwałe. Jest to pozytywne zjawisko i nie wynika tylko z sezonowego obniżenia się stopy bezrobocia, ale jest trwałe i związane ze zwiększeniem się popytu na rynku pracy zarówno w Ciechanowie, jak również na terenie woj. mazowieckiego.

Wykres 20. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2021 [osoby]

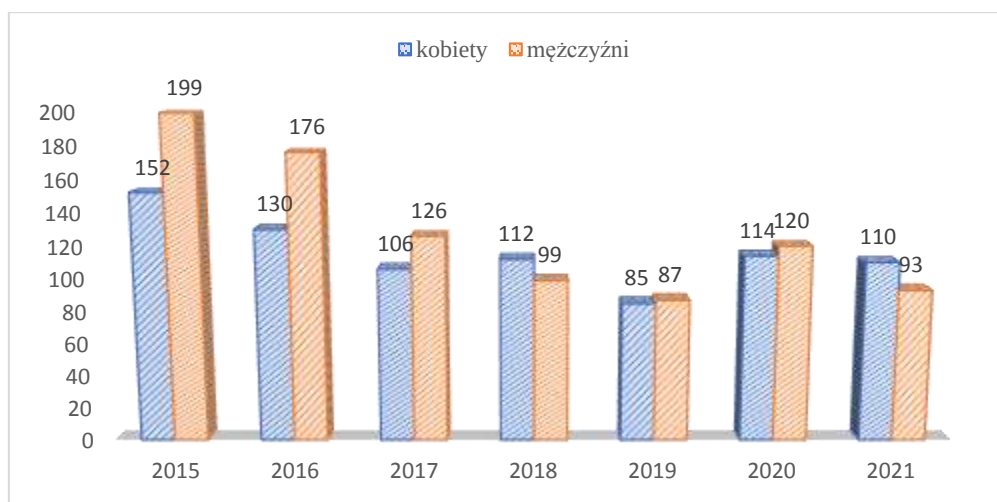

Źródło: GUS BDL.

Zauważalny jest wzrost liczby bezrobotnych ogółem, jak i bezrobotnych długotrwale w roku 2020 oraz 2021 w stosunku do tego samego okresu roku 2019. Wpływ na to mogła mieć pandemia Covid 19, ale ponieważ jest to trend negatywny wymaga obserwacji, a w przypadku pogłębiania się - interwencji w formie aktywizacji we współpracy z ośrodkami miejskimi tj. Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie.

Poniższy wykres pokazuje zróżnicowanie ilości osób bezrobotnych ze względu na płeć. Trendy są analogiczne jak dla analizy bezrobotnych ogółem, jednak widać, że do 2017 oraz 2020 roku wśród bezrobotnych dominowali mężczyźni, natomiast w latach 2018 i 2021 większą grupę bezrobotnych stanowiły kobiety. Nie ma więc w tym wypadku stałej tendencji co do większego udziału kobiet lub mężczyzn w ilości bezrobotnych ogółem.

Wykres 21. Bezrobocie w Gminie Regimin w latach 2015 - 2021 według płci [osoby]

Źródło: GUS BDL.

Wnioski

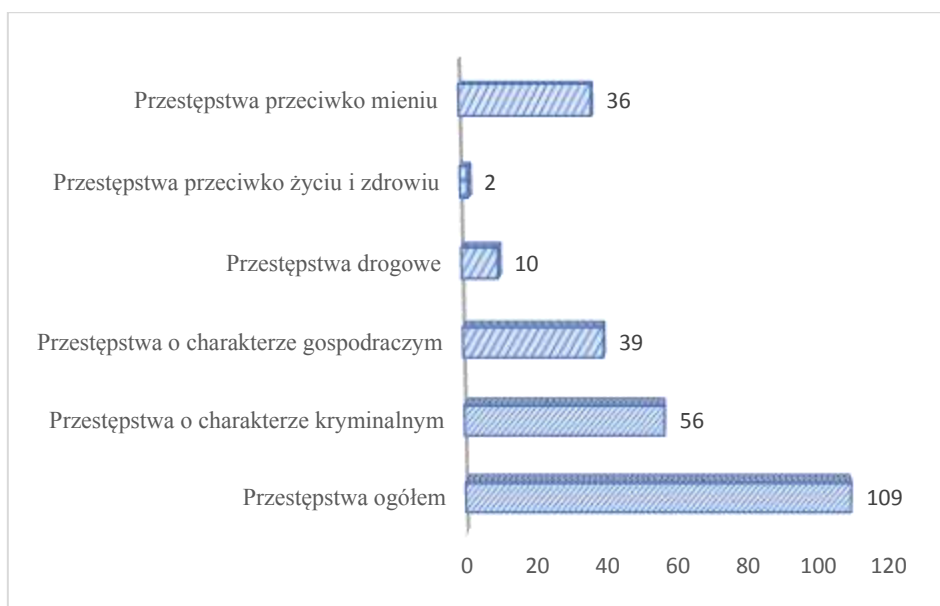
Trend spadkowy bezrobocia, w tym długotrwałego, notowany na terenie gminy w ostatnich latach jest zjawiskiem pozytywnym w kontekście potencjału rozwoju. Nawet pandemia nie wpłynęła istotnie na pozytywny trend. Jednak podkreślić należy, że dominująca liczba mieszkańców pracuje poza terenem gminy i dla tej grupy gmina stanowi miejsce odpoczynku i spędzania czasu wolnego. Pomimo rolniczego charakteru obszaru gminy ze względu na urodzajność gleb, niewiele ponad 20% pracujących mieszkańców gminy zalicza się do pracujących w sektorze rolniczym. Nie rozwija się również agroturystyka na terenie Gminy oraz usługi turystyczne, co byłoby zgodne z funkcjami terenów gminy objętych ochroną krajobrazową oraz licznymi zabytkami i pomnikami przyrody zlokalizowanymi na terenie gminy. Potencjał wymagający interwencji w obszarze bezrobocia związany jest z promowaniem rozwoju agroturystyki oraz usług turystycznych czy wytwarzaniem lokalnie produktów regionalnych.

1.1.7. Bezpieczeństwo publiczne

Analiza stanu istniejącego

W 2020 roku w gminie Regimin odnotowano szacunkowo, w oparciu o dane powiatowe, 109 przestępstw. Poniższy wykres prezentuje ilości przestępstw odnotowanych w poszczególnych kategoriach.

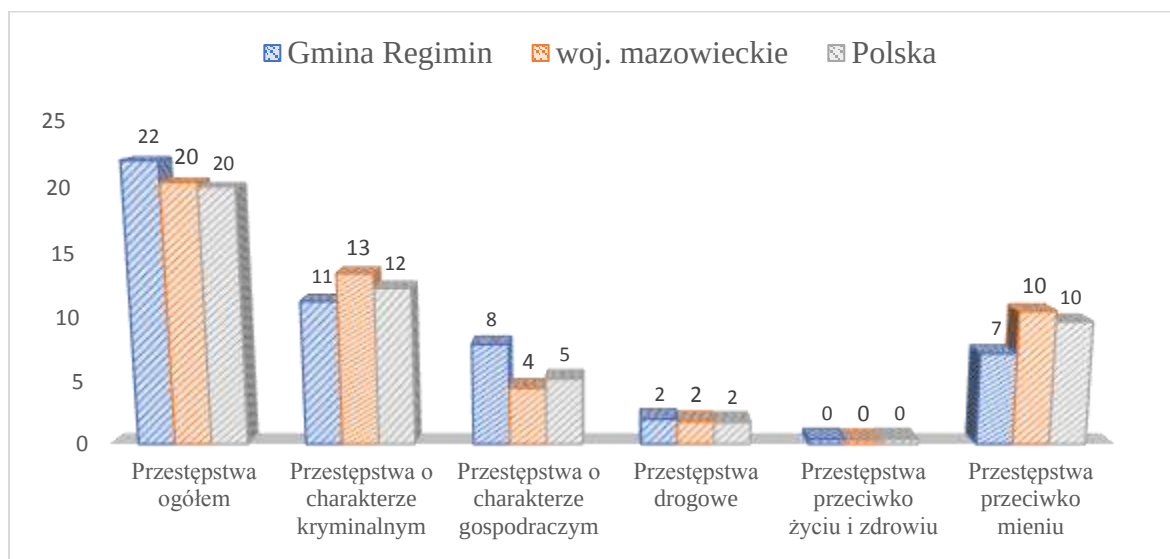
Wykres 22. Ilość przestępstw w poszczególnych kategoriach na 31 grudnia 2020r.

Źródło: GUS https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#poziom-przestepczosci, (dostęp:08.10.2021r.).

W roku 2020 na każde 1000 mieszkańców odnotowano 21,94 przestępstw ogółem. Jest to wartość większa od wartości dla woj. mazowieckiego oraz większa od średniej dla całej Polski. Poniższy wykres pokazuje ilość przestępstw w poszczególnych kategoriach popełnionych w 2020 roku w gminie Regimin w porównaniu z ilością przestępstw w tej samej kategorii w woj. mazowieckim i kraju. W gminie aktualnie działa jeden Posterunek Policji w godzinach od 8:00 do 16:00. Posterunek nie funkcjonuje całodobowo. Poza godzinami jego pracy mieszkańcy mogą zgłaszać się do Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie, ponadto na terenie gminy dostępny dla mieszkańców jest Dzielnicowy. Pozytywne zjawisko - mniej przestępstw w Regiminie odnotowano w każdej z analizowanych kategorii przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w kraju czy woj. mazowieckim. Wyjątek stanowią przestępstwa o charakterze gospodarczym.

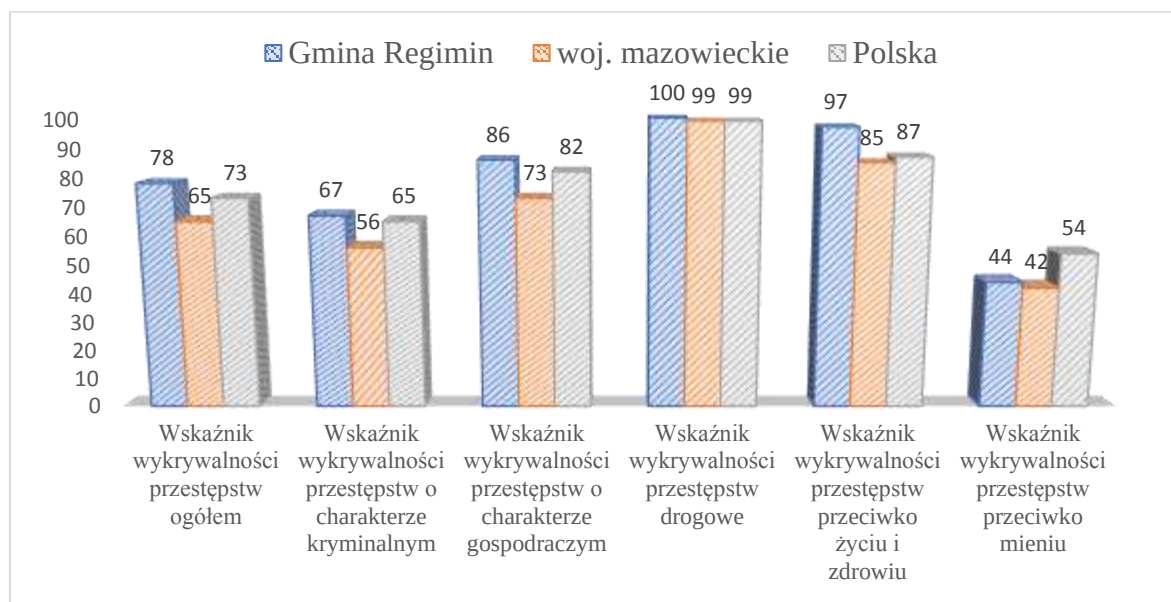
Wykres 23. Ilość przestępstw na 1000 mieszkańców w poszczególnych kategoriach popełnionych w Gminie Regimin na tle woj. mazowieckiego i Polski w 2020r.

Źródło: GUS https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#poziom-przestepczosci, (dostęp:08.10.2021r.).

Bardzo pozytywnym zjawiskiem w ocenie bezpieczeństwa jest wysoki wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw. Ogółem w gminie Regimin wynosi on 77,50% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla woj. mazowieckiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. Jak pokazuje poniższy wykres w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Regimin najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 11,23 (wykrywalność 66%) oraz o charakterze gospodarczym - 7,88 (wykrywalność 86%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 7,17 (44%), drogowe - 1,98 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,38 (97%). Słabszą wykrywalność na tle kraju odnotowano tylko w przypadku przestępstw przeciwko mieniu.

Wykres 24. Wykrywalność przestępstw na 1000 mieszkańców w Gminie Regimin. na tle woj. mazowieckiego i Polski w 2020 r.

Źródło: GUS, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#poziom-przesteczosci, (dostęp:08.10.2021r.).

Podkreślić należy, że na Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa⁸ odnotowano tylko przekroczenia prędkości lub zagrożenie wynikające ze złej jakości dróg. Na mapie zagrożeń przestępstwami na tle seksualnym nie odnotowano żadnych przypadków, co potwierdza wysoki poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy Regimin.

W obszarze bezpieczeństwa związanego z reagowaniem na zagrożenia pożarowe, wypadki drogowe oraz zagrożeniem wywołanym ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi działa jednostka Państwowej Straży Pożarnej stacjonująca w Ciechanowie oraz lokalne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Dysponują one specjalistycznym sprzętem gaśniczym i ratunkowym. Jednostka zawodowa bierze udział w akcjach stwarzających poważne zagrożenie dla życia i mienia ludności oraz w innych istotnych miejscowych zagrożeniach. Podstawową funkcję w ochronie przeciwpożarowej pełnią jednak miejscowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie gminy funkcjonuje 8 jednostek OSP w miejscowościach Lekowo, Szulmierz, Zeńbok, Koziczyn, Pawłowo, Jarluty Duże, Klice, Targonie. Dwie z nich, OSP w Lekowie i OSP w Szulmierzu, działają w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego i są one przygotowane do udziału w akcjach ratowniczych na terenie całego kraju. Posiadają wyposażenie umożliwiające podjęcie interwencji w przypadkach wybuchu pożaru, wystąpienia groźnych zjawisk atmosferycznych, podtopień i

⁸ <https://www.policja.pl/pol/mapa-zagrozen-bezpiecze/33880,Krajowa-Mapa-Zagrozen-Bezpieczenstwa.html>.

zalania budynków, wypadków drogowych a także zagrożenia spowodowanego przez owady. Mogą także uczestniczyć w akcjach ratowniczych przy wypadkach drogowych. Pozostałych sześć jednostek OSP posiada charakter lokalny i uczestniczy w nielicznych akcjach ratowniczo-gaśniczych na terenie gminy Regimin. w roku 2020 zanotowano 74 wyjazdy OSP do akcji, w tym: do pożarów – 35; do miejscowych zdarzeń – 39. Nie odnotowano wyjazdów do zgłoszeń fałszywych.

Tłocznia Gazu „Ciechanów” znajdująca się na terenie m. Lekowo należy do obiektów ujętych na liście zakładów o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej na terenie województwa mazowieckiego oraz stwarzających szczególne zagrożenie pożarowe ze względu na procesy sprężania wysokometanowego gazu ziemnego. Poważne zagrożenie pożarowe stwarza także przebiegający przez teren gminy gazociąg tranzytowy Jamał - Europa Zachodnia. Jego docelowa przepustowość roczna sięga 32,3 mld m³ gazu tłoczonego pod ciśnieniem ok. 6,5 MPa (maksymalne robocze sięga 8,4 MPa). Ze względu na wysoko specjalistyczne zabezpieczenia i technologię ryzyko wystąpienia pożaru lub awarii jest bardzo zminimalizowane.

Przebieg ważnych ciągów komunikacyjnych przez gminę Regimin oraz magistrali kolejowej Warszawa - Gdynia zwiększają potencjalne możliwości zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Mogą to być przede wszystkim toksyczne środki przemysłowe (TSP), głównie amoniak i chlor. Ponadto po określonych trasach prowadzony jest transport paliw płynnych i gazu, który również stwarza potencjalne zagrożenie. Monitoring przewozów materiałów niebezpiecznych koordynowany przez system zarządzania kryzysowego prowadzony jest na szczeblu wojewódzkich i powiatowych służb inspekcji, policji i straży.

Wnioski

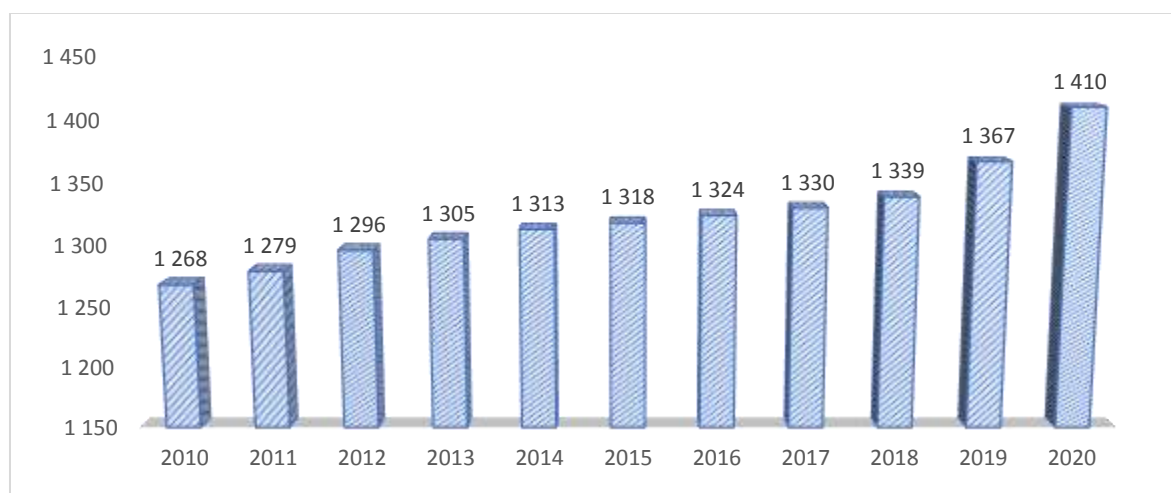
Gmina charakteryzuje się wysokim poziomem bezpieczeństwa pomimo ponadprzeciętnej ilości przestępstw ogółem odnotowanych na jej terenie. Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa nie wskazuje na istotne zagrożenia występujące na terenie gminy. W gminie działa aż 8 zastępów OSP, które zapewniają bezpieczeństwo pożarowe i szybką reakcję na inne zagrożenia. Są one dobrze wyposażone i przygotowane na reagowanie na różne rodzaje zagrożeń, w tym na wypadki drogowe. Poziom bezpieczeństwa nie wymaga interwencji w sferze jej poprawy, ale utrzymania na obecnym poziomie.

1.1.8. Warunki życia

Analiza stanu istniejącego

Jak podaje GUS w 2020 roku w gminie Regimin oddano do użytku 8 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,61 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wykres 25. Budynki mieszkalne ogółem [szt.]

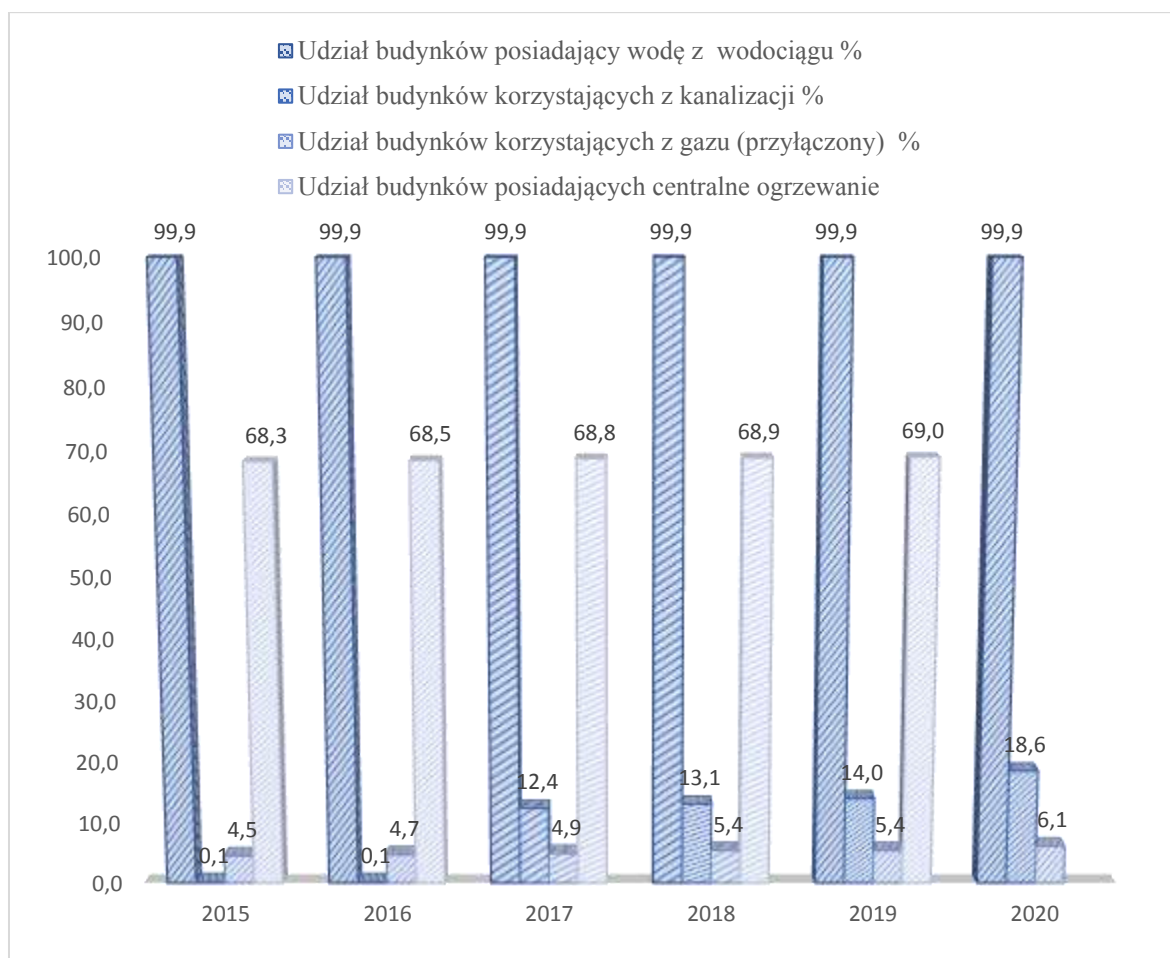

Źródło: GUS BDL.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Regimin to 1 512 nieruchomości. Na 1000 mieszkańców przypadają zatem 303 mieszkania. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Regimin to 5,75 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w gminie Regimin to 148,40 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,9% budynków i 91,07% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 78,51% nieruchomości wyposażonych jest w toaletę (ustęp splukiwany), 72,69% mieszkań posiada łazienkę, 69,05% korzysta z centralnego ogrzewania, a 6,1% z gazu sieciowego.

Najlepiej wyposażone mieszkania wybudowane zostały w okresie ostatnich 20 lat, przy czym duża część z nich została zmodernizowana i doposażona. Jak potwierdzają dane GUS (wykres 26) niemal wszystkie gospodarstwa domowe posiadają dostęp do bieżącej wody, zaś jedynie ok. 6% korzysta z gazu, czyli pozostałe gospodarstwa domowe korzystają z paliw stałych na potrzeby ogrzewania. W Regiminie i Lekowie jest gaz sieciowy, zaś w pozostałych miejscowościach mieszkańcy korzystają z gazu ze zbiorników posadowionych na posesjach. Nadal niski (18,6%) udział gospodarstw domowych jest wyposażony w instalację sanitarną i dostęp do kanalizacji.

Wykres 26. Wyposażenie gospodarstw domowych w infrastrukturę techniczną

Źródło: GUS BDL.

Stopień wyposażenia mieszkań w zakresie kanalizacji jest nieznacznie niższy niż średnia krajowa i średnia w województwie mazowieckim, jak pokazuje poniższa tabela 4.

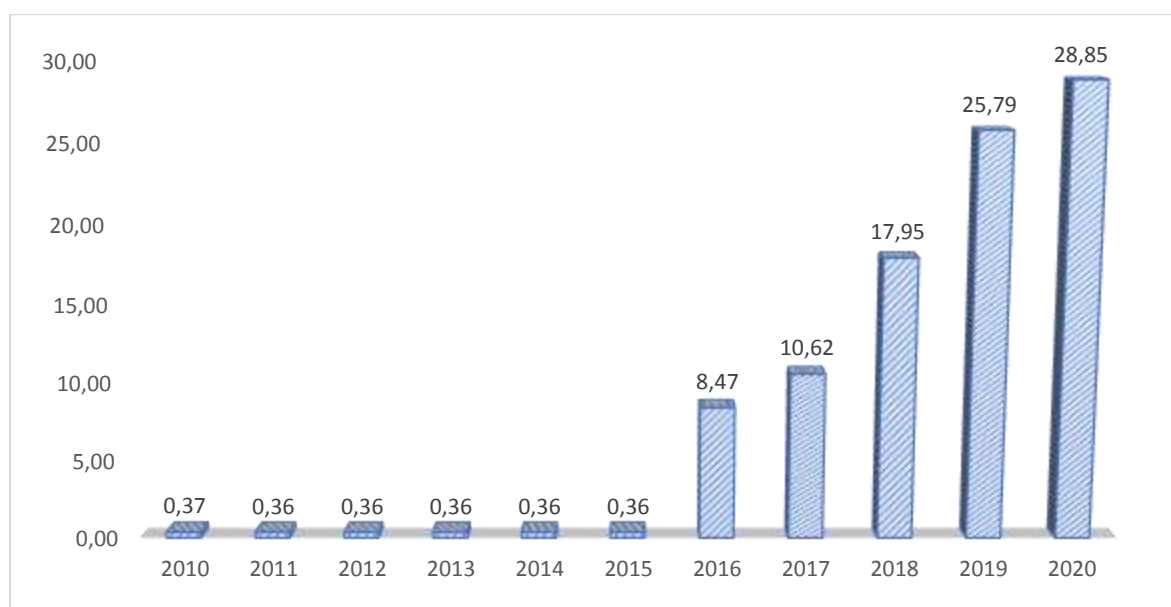
Tabela 4. Wyposażenie mieszkań w Gminie Regimin w instalacje techniczno-sanitarne

Instalacje techniczno-sanitarne	Gmina Regimin	woj. mazowieckie	Polska
	%	%	%
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - wodociąg	91,07	96,01	96,93
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - ustęp spłukiwany	78,51	93,78	93,92
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - łazienka	72,69	91,84	91,66
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - centralne ogrzewanie	69,05	87,04	82,84
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne - gaz sieciowy	5,16	57,29	56,01

Źródło: GUS BDL.

Najlepiej wygląda na tle kraju oraz województwa stopień przyłączenia do wodociągu, a najgorzej stopień gazyfikacji mieszkań. Wyposażenie w centralne ogrzewanie z własnego lokalnego źródła oraz łazienkę i ustęp spłukiwany posiada o ok. 20% mniej mieszkań w Gminie Regimin niż średnio w Polsce i woj. mazowieckim. Należy zauważyć, że sukcesywnie rośnie długość sieci kanalizacyjnej, co potwierdzają dane GUS pokazane na poniższym wykresie, a więc gmina realizuje konsekwentnie inwestycje w tym zakresie.

Wykres 27. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej

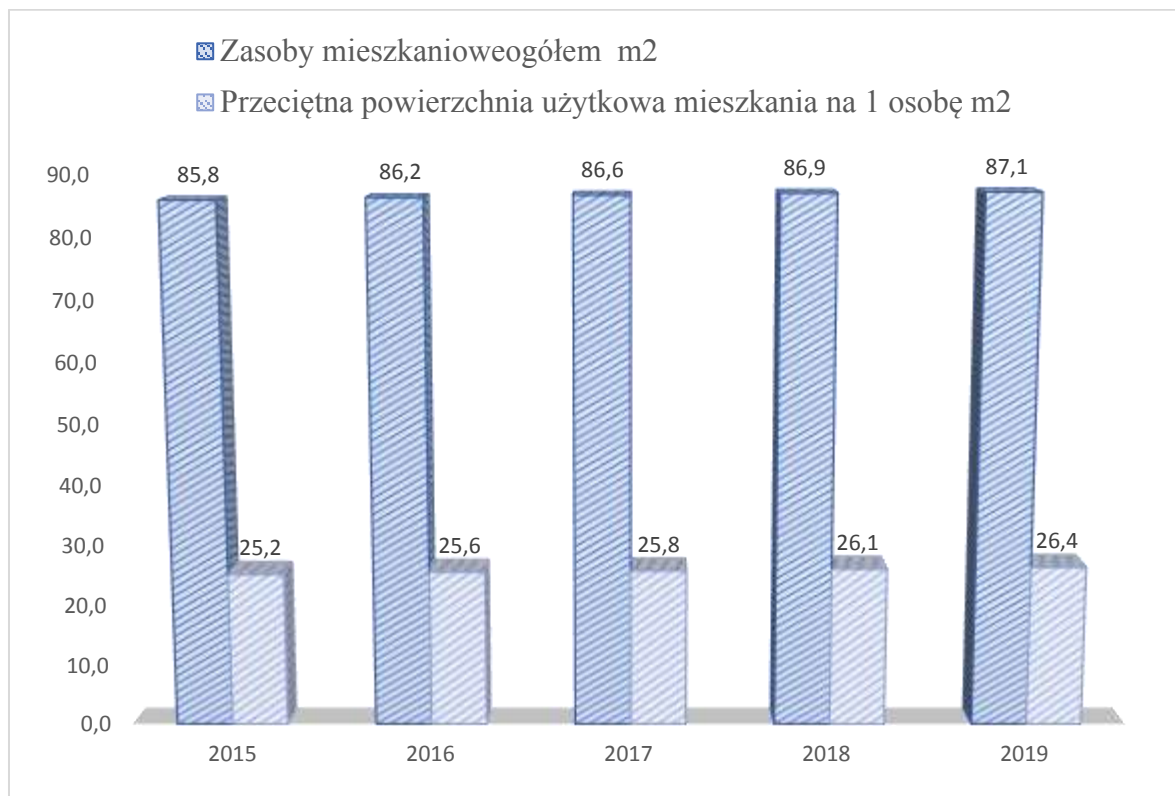

Źródło: GUS BDL.

Wskaźnik 3,3 osoby na mieszkanie, przeciętna powierzchnia mieszkania 87,1 m² w gminie jest wyższa niż średnia krajowa (74,4 m²) oraz średnia woj. mazowieckim (74,2 m²),

natomiast przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę jest niższa ($26,3 \text{ m}^2$) niż na poziomie kraju ($28,7 \text{ m}^2$) oraz woj. mazowieckiego ($31,3 \text{ m}^2$).

Wykres 28. Zasoby mieszkaniowe [w m^2]

Źródło: GUS BDL.

W 2020r. gmina Regimin posiadała 51 lokali komunalnych o łącznej powierzchni $2096,81 \text{ m}^2$ oraz jeden lokal socjalny o pow. $39,00 \text{ m}^2$. Według informacji z raportów Gminy większość budynków wymaga modernizacji ze względu na wiek, ogólny stan techniczny i konieczność dostosowania do obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych. Ponadto większość z nich wpisana jest do Rejestru Zabytków. Zarząd nad lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy Regimin sprawuje Wójt Gminy. Źródłem finansowania gospodarki mieszkaniowej są środki pochodzące z czynszów najmu lokali oraz środki wydzielone na ten cel w budżecie gminy.

Wnioski

Wzrasta ilość nowej zabudowy na terenie gminy wyposażonej w standardach zapewniających komfort mieszkańcom. Pośród gmin powiatu ma największy odsetek ludności korzystającej z wody wodociągowej. Ponad 75% budynków posiada splukiwany ustęp, a więc jest podłączonych do kanalizacji lokalnej w formie przydomowej oczyszczalni ścieków,

zbiornika bezodpływowego lub kanalizacji sieciowej. Z uwagi na odległości zabudowy są obszary, których skanalizowanie siecią nie jest ekonomicznie uzasadnione, ale podkreślić należy, że sieć kanalizacji jest sukcesywnie rozbudowywana. Niemal 70% mieszkań posiada centralne ogrzewanie zasilane źródłem lokalnym, niestety w większości opalane paliwem stałym, co generuje niską emisję. Udział budynków przyłączonych do sieci gazowej nie przekracza 20%, jednak sukcesywnie rośnie. Gmina nie posiada do dyspozycji wolnych lokali komunalnych oraz lokali socjalnych, co może stanowić problem. Posiadane przez gminę nieruchomości wymagają modernizacji i remontu, co powinno uwzględnić zalecenia dyrektywy budynkowej w zakresie termomodernizacji i źródeł ciepła.

1.1.9. Infrastruktura techniczna i komunalna

Woda i ścieki

Infrastrukturę techniczną w zakresie obsługi mieszkańców stanowi Gminny Zakład Komunalny w Regiminie (nazwa skrócona GZK w Regiminie), który obejmuje swoim działaniem teren Gminy Regimin. Zakład powołany został do realizacji zadań własnych gminy o charakterze użyteczności publicznej tj.:

- a. zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej Gminy Regimin w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz przyjmowania i oczyszczania ścieków;
- b. utrzymanie i eksploatacja urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych;
- c. zapewnienie wymaganej prawem jakości dostarczanej wody i jakości odprowadzanych ścieków.

Celem działalności GZK jest wydobycie, uzdatnianie i dystrybucja wody, spełniającej kryteria jakościowe oraz przyjmowanie i oczyszczanie ścieków bytowo-gospodarczych, zarówno dopływających grawitacyjnie, jak i ścieków dowożonych do oczyszczalni z terenu gminy Regimin. Na wszystkich ujęciach wody eksploatowanych jest sześć studni głębinowych i trzy stacje uzdatniania wody. Produkcja wody w roku 2019 ze wszystkich eksploatowanych ujęć wody wyniosła 248 868,00 m³. **W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost zapotrzebowania na wodę o 0,32%.** Na potrzeby własne sieci obejmujące płukanie i dezynfekcję sieci, czyszczenie kanalizacji w roku badanym zużyto łącznie 25 802,3m³ wody. Wodociąg Regimin, produkujący wodę w ilości ok. 401,56 m³/d, o długości sieci dystrybucyjnej 67,52 km, zaopatruje około 3 237 mieszkańców miejscowości gminy Regimin: Grzybowo, Karniewo, Kątki, Klice, Kliczki, Kozdroje, Lekowo, Lekówiec, Mościce, Pawłowo, Pawłówko, Pniewo-Czeruchy, Pniewo Wielkie, Regimin, Targonie, Trzcianka i Włosty.

Wodociąg Radomka produkujący wodę w ilości ok. 155,15m³/d, o długości sieci dystrybucyjnej 26,1 km, zaopatruje około 1036 mieszkańców w 5 miejscowościach leżących na terenie gminy Regimin tj. Kalisz, Koziczyn, Lipa, Radomka i Szulmierz. Wodociąg Zeńbok produkuje wodę w ilości ok. 125,12m³/d, o długości dystrybucyjnej 19,7 km, zaopatruje około 722 mieszkańców miejscowości: Jarluty Duże, Jarluty Małe, Przybyszewo, Zeńbok.

Na terenie gminy jest ogółem 1455 punktów poboru wody wyposażonych w liczniki i 275 punktów poboru ścieków. Ilość czynnych przyłączy wynosiła:

- woda z wodociągu (odbiorcy z licznikami) - 1455 odbiorców,
- woda z wodociągu + ścieki do kanalizacji - 1730 odbiorców.

Infrastrukturę gospodarki ściekowej stanowi Oczyszczalnia Ścieków w Targoniach oraz sieć kanalizacyjna gminna grawitacyjno-tłoczona o długości 30,51 km. Sieć kanalizacyjna obejmuje miejscowości: Regimin, Targonie, Lekowo i Klice. Zakład dysponuje jednym punktem zlewnym, zlokalizowanym na terenie oczyszczalni ścieków. Obiekt ten stanowi legalne miejsce zrzutu nieczystości ciekłych i spełnia wymagane formalne kryteria techniczne i prawne w zakresie Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz przepisów wykonawczych. **W 2019 roku ilości przyjmowanych nieczystości ciekłych były wyższe o 27,67%** w porównaniu do roku poprzedniego. W procesie oczyszczania ścieków powstają osady ściekowe (ok. 347 ton osadów).

Gospodarka odpadami

W Gminie Regimin systemem gospodarki odpadami komunalnymi objęto nieruchomości zamieszkałe oraz nieruchomości niezamieszkałe. Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy Regimin odbywa się na podstawie indywidualnie zawieranych umów o świadczenie usług. Wykonawca usługi jest wyłaniany w drodze przetargu publicznego. Aktualnie odpady odbiera z terenu gminy Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie. Od 1 lipca 2013r. wprowadzono na terenie gminy obowiązek segregacji odpadów komunalnych, która odbywa się systemem workowym z podziałem na cztery frakcje: papier i tektura, szkło, metale i tworzywa sztuczne, odpady zielone. Segregacja realizowana jest w oparciu o kolorowe worki zbierane przez świadczącego usługę odbioru odpadów zgodnie z ustalonym harmonogramem zbiórek odpadów segregowanych.

Na terenie Gminy Regimin nie ma instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.

Różnica w liczbie mieszkańców zameldowanych a wykazanych w złożonych deklaracjach wynika m.in. z faktu podejmowania nauki poza miejscem zameldowania przez uczniów i studentów. Podobna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, którzy ze

względem na wykonywaną pracę przebywają poza terenem Gminy. Na bieżąco prowadzone są działania mające na celu weryfikację danych zawartych w deklaracjach i sprawdzenie ich ze stanem faktycznym. Do najważniejszych potrzeb związanych z gospodarką odpadami komunalnymi na terenie Gminy Regimin zalicza się utworzenie Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), w tym zlokalizowanych na terenie Oczyszczalni Ścieków w m. Targonie 58.

Zaopatrzenie w energię i ciepło

Zagadnienie w dużej mierze zostało przeanalizowane w części rozdziału poświęconemu nieruchomościom i ich wyposażeniu w instalacje sanitarno-techniczne. W tej części opisano diagnozę stanu infrastruktury sieciowej jako ocenę statusu realizacji zadań własnych samorządu w zakresie zaopatrzenia w energię i ciepło.

Zasilanie gminy w energię elektryczną realizuje operator sieci energetycznej działający na tym terenie - Energa-Operator SA Oddział w Płocku. Zasilanie odbiorców na obszarze Gminy Regimin odbywa się poprzez główny punkt zasilający (GPZ) 110/15 kV Ciechanów zlokalizowany poza terenem gminy. Punkt zasilający również odbiorców sąsiednich gmin. Jest on powiązany z siecią 110 kV liniami WN oraz z pozostałą siecią wysokiego napięcia ENERGA-OPERATOR S.A. W przypadkach awaryjnych, poprzez zmianę podziału sieci, istnieje możliwość zasilania gminy siecią średniego napięcia SN z r sekcji GPZ 110/15kV Ciechanów. W GPZ-ie Ciechanów zainstalowane są dwa transformatory o mocy 16 MVA. Obciążenie maksymalne dla potrzeb Gminy Regimin w układzie normalnym kształtuje się w wysokości od 0,70 – 1,15 MW poprzez 5 linii SN zasilających gminę. **Istnieje rezerwa mocy w zakresie przyszłego zapotrzebowania pod względem zaopatrzenia w energię elektryczną dla całej gminy. W kierunkach rozwoju uwzględnić należy założenia Polityki Energetycznej Polski oraz strategii na poziomie województwa w zakresie priorytetu jakim jest rozwój odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej zwłaszcza w sferze budynków publicznych oraz synergii infrastruktury zagospodarowania ścieków, odpadów rolnych do wytwarzania skojarzonego ciepła i energii elektrycznej (biogazownie). Ponadto należy dokonać analizy czy w gminie istnieje potencjał do zapewnienia samowystarczalności energetycznej lokalnie poprzez rozwój OZE utworzenie spółdzielni energetycznej na podstawie prerogatyw art. 38 c Ustawy o odnawialnych źródłach energii z 20 lutego 2015r. (Dz.U.2021.610 tj. z dnia 2021.04.01), samodzielnie lub wspólnie z wiejskimi lub wiejsko-miejskimi gminami ościennymi. W szczególności na uwagę zasługują zapisy art. 38c Ustawy OZE mówiące o tym, że: Od ilości**

energii elektrycznej wytworzonej we wszystkich instalacjach odnawialnych źródeł energii spółdzielni energetycznej, a następnie zużytej przez wszystkich odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej, (...) spółdzielnia energetyczna nie uiszcza:

- 1) na rzecz sprzedawcy, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, opłat z tytułu jej rozliczenia;
- 2) opłat za usługę dystrybucji, których wysokość zależy od ilości pobranej energii elektrycznej przez wszystkich wytwórców i odbiorców spółdzielni energetycznej; opłaty te są uiszczane przez sprzedawcę, o którym mowa w art. 40 ust. 1a, wobec operatora systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, do sieci którego przyłączone są instalacje odnawialnego źródła energii i instalacje wszystkich odbiorców spółdzielni energetycznej.

Co istotnie odróżnia praktyczny wymiar spółdzielni od klastra, który jako podmiot nie ma praw zwolnienia z opłat wymienionych w pkt. 1 i 2 ust. 7 art. 38, aczkolwiek wymaga to budowy własnych źródeł OZE tj. farma fotowoltaiczna, biogazownia z wykorzystaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków, a przede wszystkim zbilansowania możliwości wytwórczych opartych o OZE z potrzebami Gminy i potencjalnych członków spółdzielni energetycznej. Istnieją możliwości pozyskania środków przez gminę na budowę źródeł OZE z funduszy unijnych i krajowych.

Aktualnie zaopatrzenie w ciepło oraz ciepłą wodę użytkową realizowane jest w oparciu o źródła indywidualne, bowiem na terenie gminy nie ma sieci ciepłowniczych ani lokalnych lub centralnych systemów ciepłowniczych. Ponieważ dominuje zabudowa jednorodzinna, wolnostojąca, źródła ciepła mają charakter zróżnicowany. Stosowane są rozwiązania oparte o paliwa tj. węgiel, drewno, ekogroszek, gaz propan-butan czy olej opałowy. Dominującym paliwem opałowym jest węgiel. Niektóre budynki komunalne i mieszkalne (niekomunalne) stosują także ogrzewanie elektryczne. Na terenie dwóch miejscowości - Regimin i Lekowo istnieje sieć gazowa, w związku z czym część budynków jednorodzinnych, większość instytucji oraz zakładów usługowych i produkcyjnych korzysta z kotłowni gazowych, są to m.in.: Urząd Gminy, szkoły, budynek ośrodka zdrowia, sklepy, przedsiębiorstwa. W pozostałych miejscowościach mieszkańcy korzystają z gazu ze zbiorników posadowionych na posesjach.

Wnioski

Gmina ma potencjał rozwoju w zakresie instalacji OZE, co jest zgodne ze strategiami i politykami na szczeblu unijnym, krajowym oraz wojewódzkim, w tym wymienionymi wyżej dyrektywami EED i EPBD oraz dyrektywą RED II i ustawami krajowymi implementującymi ich zapisy do polskiego prawa. Rosnące koszty energii powinny być czynnikiem motywującym

do inicjatyw w kierunku bilansowania lokalnego potencjału wytwarzania energii w oparciu o technologię unieszkodliwiania ścieków i odpadów organicznych oraz fotowoltaikę. Pod rozważę po analizie możliwości wytwarzania energii elektrycznej w ilości spełniającej warunki samowystarczalności można poddać celowość utworzenia spółdzielni na bazie jednostek gminnych lub we współpracy ponadlokalnej zgodnie z Ustawą o odnawialnych źródłach energii. Obszarem dalszej interwencji powinna być również sukcesywna gazyfikacja miejscowości należących do gminy, co poprawi jakość środowiska poprzez likwidację niskiej emisji lub alternatywnie zintegrowane działania w zakresie promocji OZE dla zabudowy jednorodzinnej w formie pomp ciepła z instalacją fotowoltaiczną, magazynem energii z uwzględnieniem termomodernizacji istniejących budynków, w tym również budynków publicznych.

1.1.10. Gmina Regimin na tle gmin powiatu i województwa

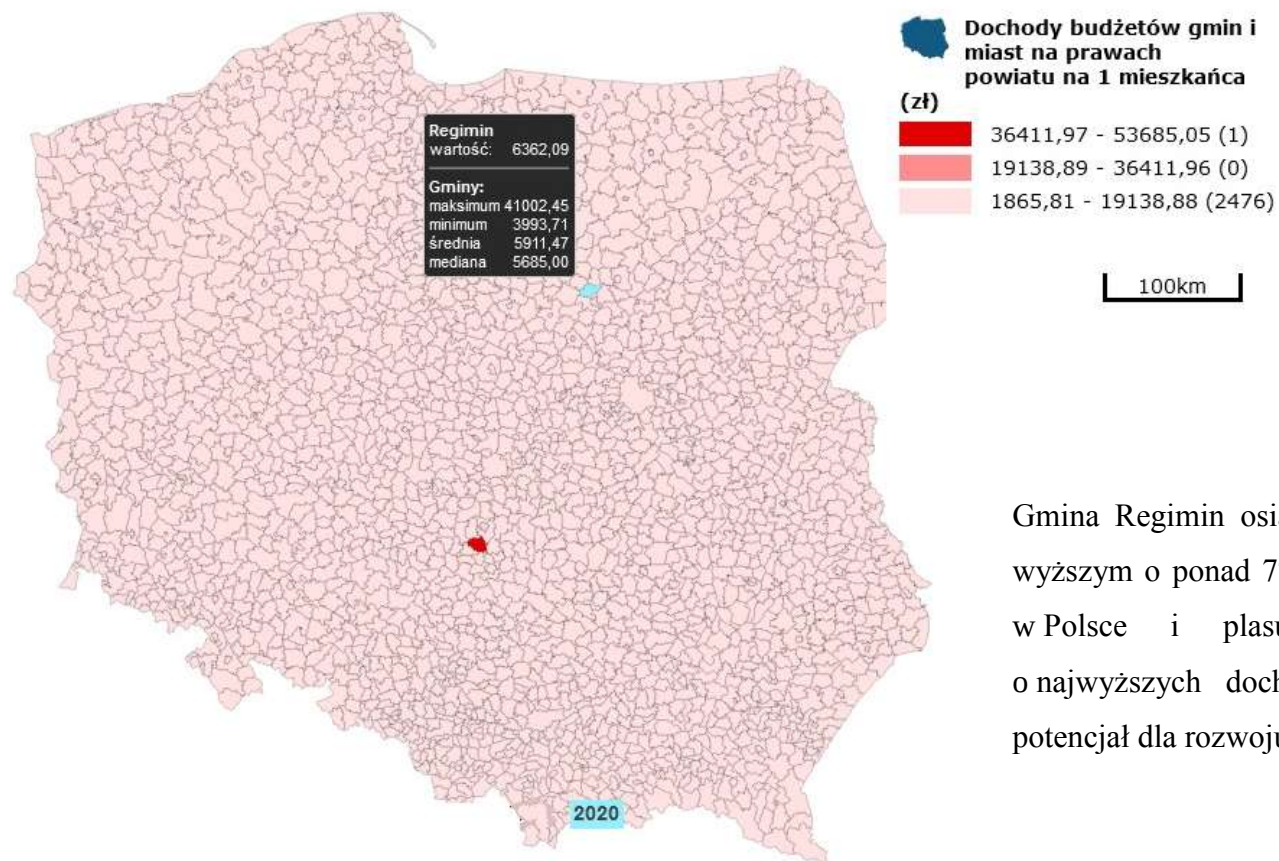
Gmina Regimin na tle innych 8 gmin powiatu i województwa w rankingu podstawowych wskaźników rozwoju i jakości życia.

Tabela 5. Pozycja Gminy Regimin na tle 8 gmin powiatu i województwa

Lokata gminy w powiecie										Lokata gminy w województwie														
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność na 1 km ²		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Saldo migracji na 1000 ludności		Dochody własne budżetu gminy ^b		Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych ^b		Wydatki budżetu gminy ^b		Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc ^a		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych		Odsetek ludności korzystającej z instalacji						Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	
									na 1 mieszkańca								wodociągowej			kanalizacyjnej				
REGIMIN (GM.WIEJSKA)	5	206	4	51	4	194	4	106	5	179	7	220	-	-	5	150	1	7	6	218	4	141	7	253
CIECHANÓW (GM.MIEJSKA)	1	15	9	284	3	149	2	64	2	32	4	114	4	130	9	299	6	102	1	12	1	33	1	71
CIECHANÓW (GM.WIEJSKA)	2	166	4	51	1	54	1	54	6	189	5	153	1	12	1	40	8	176	7	258	2	123	2	112
GLINOJECK (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	2	166	6	95	5	198	3	81	4	83	3	110	5	177	8	296	3	33	2	53	5	194	9	261
GOŁYMIN-OŚRÓDEK (GM.WIEJSKA)	9	264	7	127	9	314	8	227	7	214	6	190	3	111	3	135	5	46	8	275	6	208	8	259
GRUDUSK (GM.WIEJSKA)	7	246	8	171	8	252	7	218	8	265	9	260	-	-	4	140	2	24	3	98	6	208	3	176
OJRZEŃ (GM.WIEJSKA)	8	249	2	22	6	205	9	254	3	38	1	52	-	-	7	208	4	39	8	275	6	208	6	228
OPINOGÓRA GÓRNA (GM.WIEJSKA)	6	211	1	16	2	93	5	124	1	10	2	100	-	-	2	101	7	115	5	178	3	138	4	214
SOŃSK (GM.WIEJSKA)	4	171	3	38	7	214	6	156	9	266	8	257	2	74	6	194	9	243	4	176	6	208	5	222

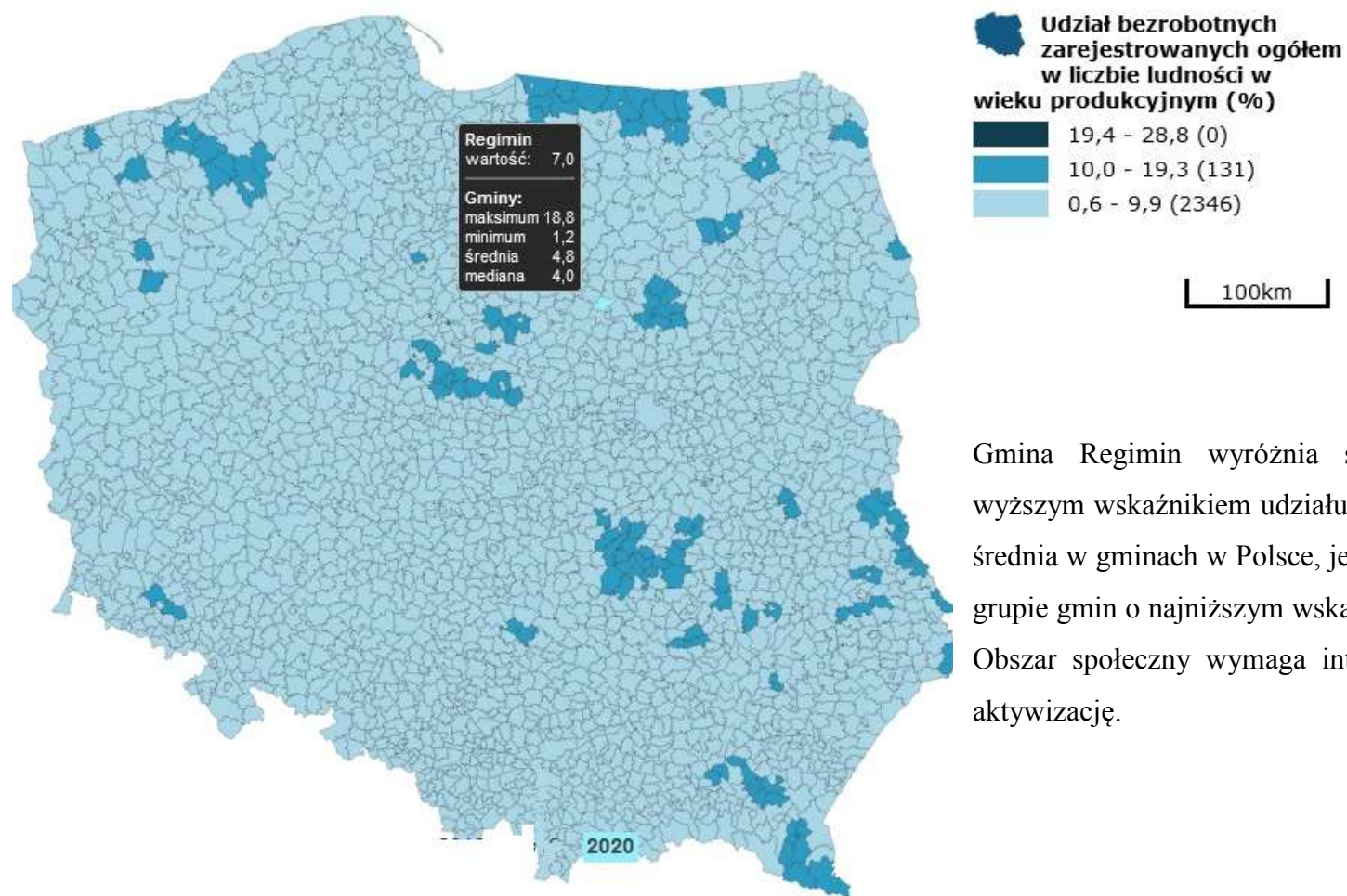
Źródło: GUS.

Mapa 1. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca

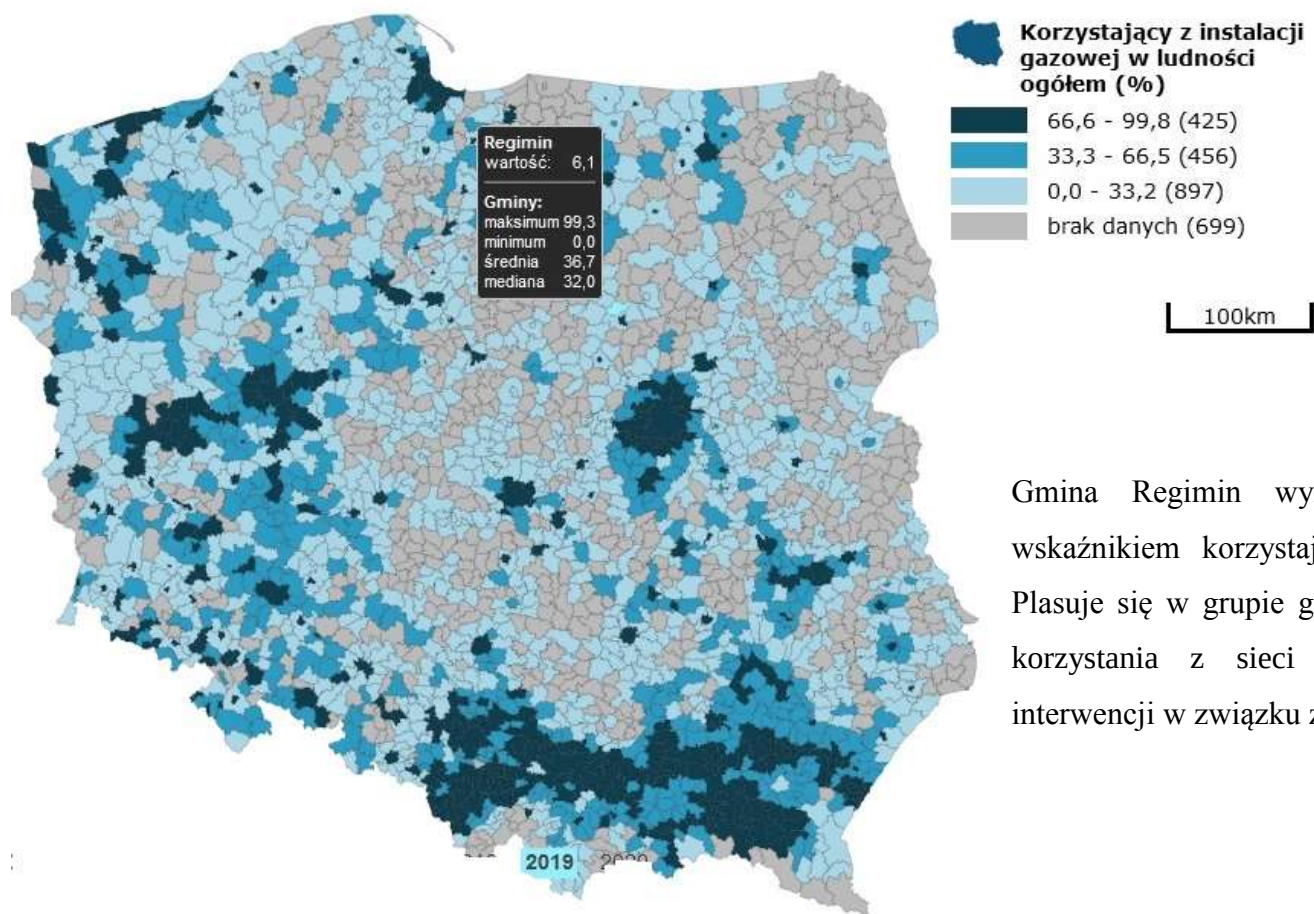
Gmina Regimin osiąga dochody na poziomie wyższym o ponad 7% niż średnia wśród gmin w Polsce i plasuje się grupie gmin o najwyższych dochodach, co może dawać potencjał dla rozwoju i inwestycji.

Mapa 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

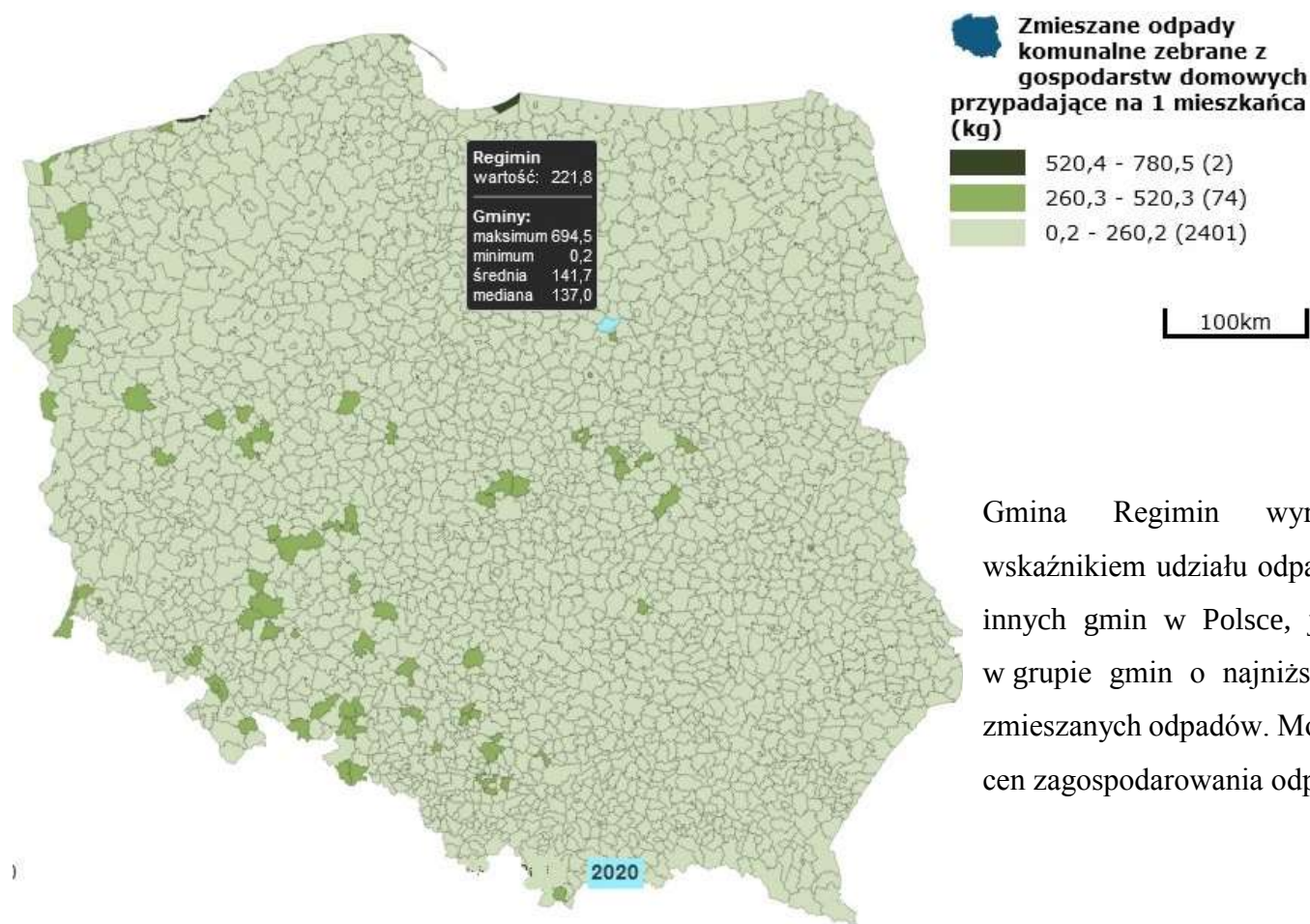
Gmina Regimin wyróżnia się niemal 47% wyższym wskaźnikiem udziału bezrobotnych niż średnia w gminach w Polsce, jednak mieści się w grupie gmin o najniższym wskaźniku bezrobocia. Obszar społeczny wymaga interwencji poprzez aktywizację.

Mapa 3. Korzystający z instalacji gazowej w ludności ogółem (%)

Gmina Regimin wyróżnia się bardzo niskim wskaźnikiem korzystających z instalacji gazowej. Plasuje się w grupie gmin o najniższym wskaźniku korzystania z sieci gazowej. Obszar wymaga interwencji w związku z likwidacją niskiej emisji.

Mapa 4. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)

Gmina Regimin wyróżnia się wysokim wskaźnikiem udziału odpadów zmieszanych na tle innych gmin w Polsce, jednak nadal mieści się w grupie gmin o najniższym wskaźniku udziału zmieszanych odpadów. Może to wpływać na wzrost cen zagospodarowania odpadów.

Wnioski

W większości kategorii tj. saldo migracji, dochody własne czy rozwój sieci gazowej oraz przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, rozpatrywanych w powyższym rankingu Gmina Regimin zajmuje 4 miejsce na 9 gmin powiatu ciechanowskiego. Potencjałem do poprawy jest poziom aktywności gospodarczej, ponieważ w tej kategorii gmina zajmuje dopiero 7 miejsce.

1.2. Diagnoza sytuacji gospodarczej

Analiza stanu istniejącego

Jak podaje GUS w roku 2020 w gminie Regimin zarejestrowanych było w rejestrze REGON 315 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 253 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 29 nowych podmiotów, a 9 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (41) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (20) w roku 2018. W tym samym okresie najwięcej (34) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2016 roku, najmniej (9) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Podmioty w udziale 3,8% (12), deklarowały jako rodzaj działalności rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 34,9% (110) podmiotów, a dominującą ilość na poziomie 61,3% (193) podmiotów zakwalifikowana została w rejestrze jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Regimin najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (26,1%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,3%). Poniższy wykres pokazuje systematyczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie Gminy Regimin. Na zmianę trendu wzrostu podmiotów nowo rejestrowanych z pewnością miała pandemia Covid-19 w 2020r.

Wykres 29. Udziały i ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Regimin w latach 2015-2020

Źródło: GUS, https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#rynek-pracy, (dostęp:07.10.2021).

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Regimin najczęściej (12) stanowi spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej, bo 301 jest mikro-przedsiębiorstw zatrudniających 0 - 9 pracowników, 13 małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) oraz jedno średnie przedsiębiorstwo (50-249 zatrudnionych). Obiektem przemysłowym i należącym do grupy kapitałowej z dominującym udziałem Skarbu Państwa jest Tłocznia Gazu „Ciechanów” znajdująca się na terenie sołectwa Lekowo.

Poniższa tabela pokazuje podmioty zarejestrowane zróżnicowane pod względem formy prawnej. Wśród kategorii form działalności regulowanych głównie Kodeksem spółek handlowych dominują spółki cywilne.

Tabela 6. Podmioty zarejestrowane na terenie Gminy Regimin wg form prawnych

Podmioty wg form prawnych	Ilość
Spółdzielnie ogółem	2
Spółki handlowe ogółem	11
Spółki handlowe - z udziałem kapitału zagranicznego	2
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością	9
Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością, z udziałem kapitału zagranicznego	2
Spółki cywilne ogółem	12

Źródło: GUS https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#rynek-pracy, (data:07.10.2021r.).

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie 253 wg danych GUS na 30.12.2020r. przeważający rodzaj prowadzonej działalności przedstawia tabela 7. Jak wskazano poniżej dominuje tu budownictwo, handel oraz przetwórstwo przemysłowe. Rolnictwo, leśnictwo stanowi niecałe 4% udziału w prowadzonej przez osoby fizyczne działalności. Jeszcze niższy udział 2% stanowi Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca oraz mniej niż 1% Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

Tabela 7. Rodzaj przeważającej działalności wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

Budownictwo	66
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	54
Przetwórstwo przemysłowe	31
Transport i gospodarka magazynowa	26
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19
Pozostała działalność	15
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
Informacja i komunikacja	3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2
Edukacja	1

Źródło: GUS; https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Regimin#rynek-pracy, (dostęp:07.10.2021r.).

Analizując okres ostatnich 10 lat taka struktura udziałowa rodzajów działalności gospodarczej wśród osób fizycznych utrzymuje się na stałym poziomie. Wzrasta ogólna ilość zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, co oznacza aktywizację mieszkańców na rynku i jest to trend pozytywny. Rosnąca liczba

podmiotów gospodarczych pomimo pandemii Covid-19 trwającej od 2020r. oznacza, że gmina stwarza dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.

Gmina wydaje pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2020 wydano 17 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży i odnotowano działalność 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz jednego punktu sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożycia alkoholu na miejscu.

Wnioski

Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych pomimo mrożącego efektu pandemii Covid-19 trwającej od 2020r. oznacza, że gmina stwarza dobre warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Mając na uwadze rolniczy charakter regionu oraz perspektywy rozwoju w kierunku turystyki negatywnym czynnikiem jest niska ilość podmiotów gospodarczych działających w tych sektorach, co wymaga interwencji i promocji aktywności agroturystycznej.

1.3. Diagnoza przestrzenna z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych

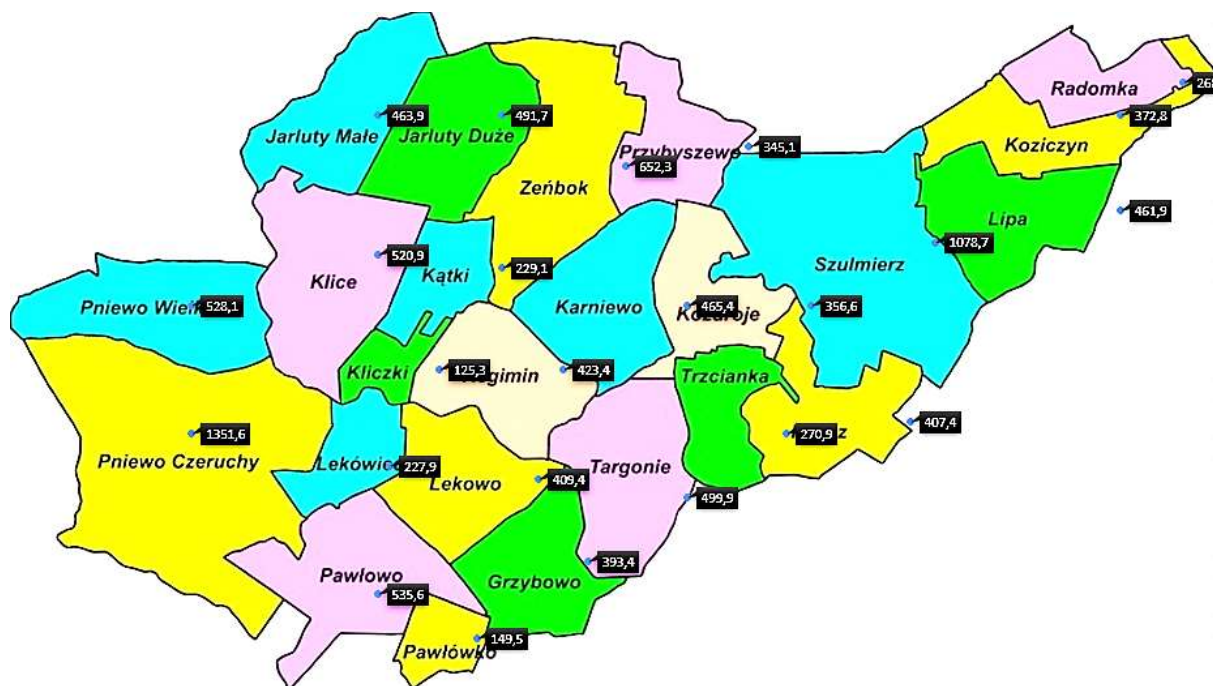
Analiza stanu istniejącego

Gmina Regimin jest gminą wiejską zlokalizowaną na terenie województwa mazowieckiego i należy do powiatu ciechanowskiego, w którego skład wchodzi w sumie dziesięć gmin. Gmina Regimin graniczy z sześcioma gminami, które administracyjnie należą do trzech powiatów: ciechanowskiego, mławskiego i przasnyskiego. Od wschodu graniczy z gminą Opinogóra Górna i Czernice Borowe, od zachodu z gminą Strzegowo i Stupsk, od południa z gminą Ciechanów, a od północy z gminą Grudusk. Gmina zajmuje powierzchnię 11 128 ha, co stanowi 10, 4% powierzchni powiatu ciechanowskiego. Gmina Regimin leży w makroregionie Niziny Północno-mazowieckiej, na pograniczu dwóch mezoregionów: Wzniesienia Mazowieckiego i Wysoczyzny Ciechanowskiej. Rzeźba terenu gminy powstała na skutek działalności lądolodu środkowopolskiego jest dość zróżnicowana. Najstarszym, a jednocześnie dominującym elementem rzeźby terenu jest obszar krawędzi opinogórskiej rozciągającej się we wschodniej części gminy z punktem kulminacyjnym w rejonie miejscowości Koziczyn o wysokości 186,1 m. n.p.m.

Administracyjnie gmina Regimin podzielona jest na 25 sołectw tj.: Grzybowo, Jarluty Duże, Jarluty Małe, Kalisz, Karniewo, Kątki, Klice, Kliczki, Kozdroje-Włosty, Koziczyn, Lekowo, Lekówiec, Lipa, Mościce, Pawłowo, Pawłówko, Pniewo Wielkie, Pniewo – Czeruchy,

Przybyszewo, Radomka, Regimin, Szulmierz, Targonie, Trzcianka i Zeńbok. Na jej terenie znajduje się 26 miejscowości. Największymi miejscowościami w gminie są Regimin, Grzybowo, Szulmierz, Zeńbok, Pawłowo i Lekowo.

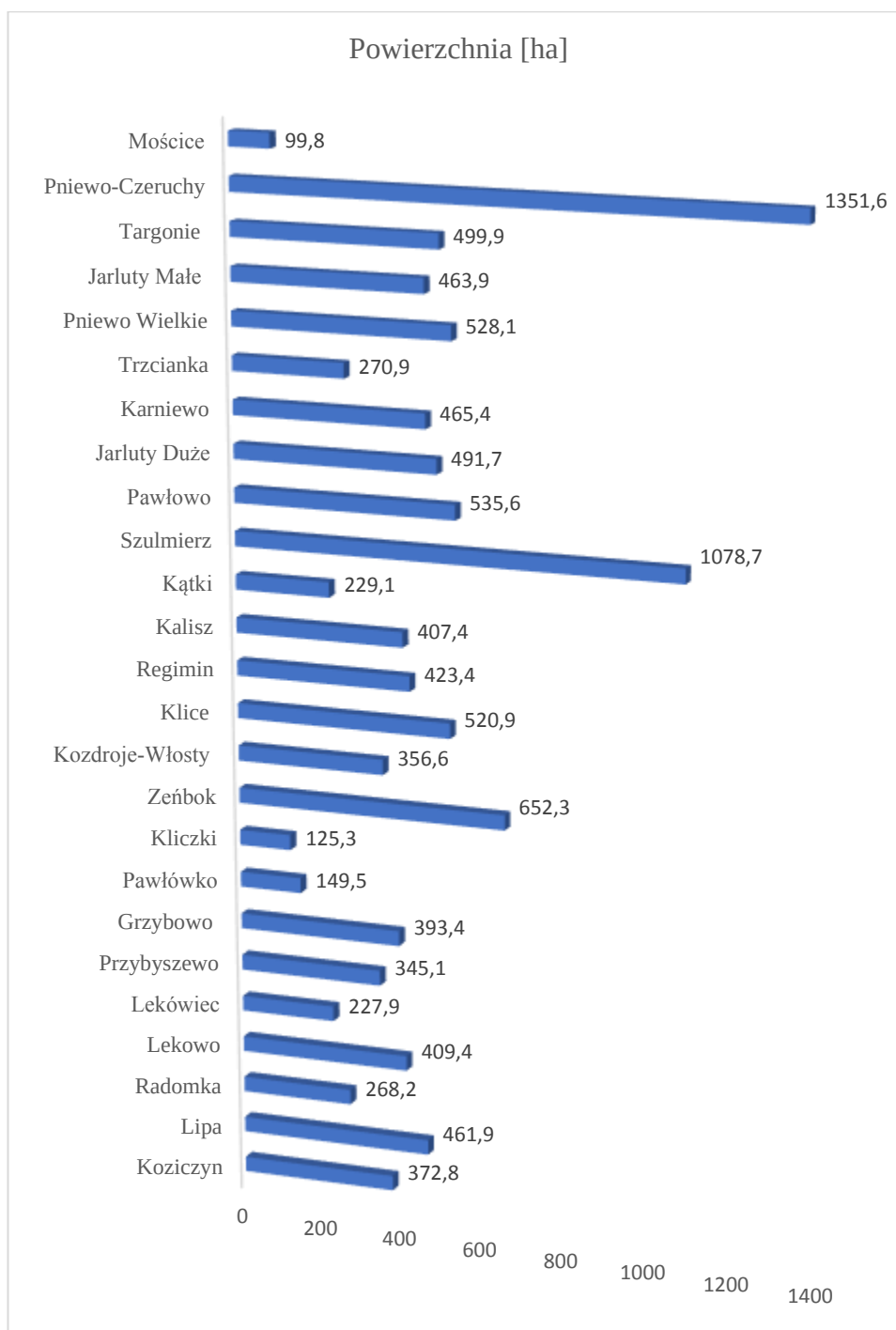
Mapa 5. Mapa Gminy Regimin z podziałem administracyjnym na sołectwa oraz powierzchnią sołectw [w ha]

Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnię poszczególnych sołectw przedstawia poniższy wykres 30. Najmniejsze obszary zajmują sołectwa Mościce i Kłiczki, natomiast największy obszar zajmuje Pniewo Czeruchy oraz Szulmierz. Średnia powierzchnia sołectw wynosi ok. 445 ha.

Wykres 30. Powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Regimin

Źródło: GUS.

Gmina położona jest w dolinie rzeki Łydyni będącej lewostronnym dopływem Wkry. Ponad 80% obszaru gminy zaliczone jest do obszarów chronionego krajobrazu. Teren gminy został bowiem włączony w system obszarów chronionego krajobrazu z wyjątkiem fragmentów terenów w północnej i południowej części gminy. Na jej terenie łączą się Krośnicko-Kosmowski i Zawkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu. O włączeniu tego terenu do

obszaru chronionego zdecydowały jego szczególne walory przyrodniczo - krajobrazowe. Ogółem prawie 80% powierzchni gminy objęte jest obszarem chronionym, cennym z punktu widzenia krajobrazowo-przyrodniczego. Wykorzystanie tego potencjału daje gminie określone możliwości rozwojowe, choć jednocześnie ogranicza możliwości ingerencji gospodarczej.

Rezerwat przyrody Lekowo położony w uroczysku Lekowo zajmuje powierzchnię 5,31 ha. W pobliżu rezerwatu Lekowo znajduje się rezerwat przyrody Modła. Różnorodność i naturalność szaty roślinnej plasują gminę Regimin wśród najbardziej wartościowych pod tym względem obszarów w powiecie ciechanowskim. Około 25% obszaru gminy zajmują lasy, a dodatkowe 8% to grunty leśne, gdy średnia powierzchnia lasów w powiecie ciechanowskim wynosi 16,4%. W Gminie dominują lasy należące do Skarbu Państwa. Przeważająca część lasów znajduje się w posiadaniu Nadleśnictwa Ciechanów (ok. 75%), natomiast lasy prywatne obejmują jedynie małe zalesienia oraz fragmenty większych kompleksów, przeważnie na obrzeżach lasów państwowych.

Tabela 8. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Regimin z uwzględnieniem własności

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	<i>Ha</i>	<i>ha</i>	<i>ha</i>	<i>ha</i>	<i>ha</i>	<i>ha</i>
las ogółem	2 766,98	2 769,88	2 774,40	2 774,55	2 772,34	2 773,83
las wg własności						
las publiczne ogółem	1 879,71	1 879,84	1 884,58	1 884,42	1 882,42	1 883,43
las publiczne Skarbu Państwa	1 875,86	1 875,99	1 880,73	1 880,57	1 878,57	1 879,58
las publiczne gminne	3,85	3,85	3,85	3,85	3,85	3,85
las prywatne ogółem	887,27	890,04	889,82	890,13	889,92	890,40

Źródło GUS BDL.

Tereny leśne zajmują najczęściej grunty o słabej klasie bonitacyjnej, mało przydatne do produkcji rolnej. Ze względu na małą efektywność ekonomiczną część gruntów ewidencjonowanych obecnie jako użytki rolne jest przeznaczona do zalesienia.

Niski procentowo udział użytków rolnych w całości obszaru gminy Regimin jest czynnikiem wpływającym hamująco na rozwój rolnictwa, gdyż powoduje trudności w nabywaniu gruntów na powiększanie gospodarstw rolnych. Podział gruntów rolnych na cele budowlane nie tylko pogłębia ten proces, ale także wpływa na niekorzystne zmiany w stanie wielkości gospodarstw rolnych.

Poniższa tabela 9 zawiera zestawienie charakterystyki zagospodarowania obszarów gminy na cele rolnicze. Koncentracją użytków rolnych charakteryzują się sołectwa wschodniego obszaru gminy oraz centralne.

Tabela 9. Tereny rolnicze w Gminie Regimin

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia	Grunty orne i sady	Użytki zielone	Udział gruntów ornych i sadów
		ha	ha	ha	%
1	Koziczyn	372,8	327	12,2	88%
2	Lipa	461,9	403,8	20,9	87%
3	Radomka	268,2	226,8	4,6	85%
4	Lekowo	409,4	334,1	35	82%
5	Lekówiec	227,9	174,7	23,6	77%
6	Przybyszewo	345,1	263,6	13,3	76%
7	Grzybowo	393,4	288,4	62,5	73%
8	Pawłówko	149,5	107,6	22,8	72%
9	Kliczki	125,3	87,6	24,3	70%
10	Zeńbok	652,3	449,6	120	69%
11	Kozdroje-Włosty	356,6	233,5	52,2	65%
12	Klice	520,9	332,6	157,5	64%
13	Regimin	423,4	264,4	92,4	62%
14	Kalisz	407,4	249,6	69,5	61%
15	Kątki	229,1	139,6	63,7	61%
16	Szulmierz	1078,7	595,3	131,6	55%
17	Pawłowo	535,6	292,9	33,2	55%
18	Jarluty Duże	491,7	257,6	184,2	52%
19	Karniewo	465,4	234,5	92,6	50%
20	Trzcianka	270,9	131,4	49,1	49%
21	Pniewo Wielkie	528,1	240,8	66,4	46%
22	Jarluty Małe	463,9	204,2	133,8	44%
23	Targonie	499,9	203,5	104,1	41%
24	Pniewo-Czeruchy	1351,6	127,8	60	9%

Źródło: dane z opracowań Gminy.

Aktualnym kierunkiem zmian w strukturze użytkowania gruntów jest przeznaczanie dużego areалу użytków na cele zabudowy mieszkaniowej i usługowej i rezygnacja z ich użytkowania na cele rolnicze. Gmina staje się obszarem zasiedlania przez pracujących w Ciechanowie i okolicach i powinna ten fakt traktować jako szansę rozwoju w kierunku obszarów przyjaznych dla życia w czystym środowisku poza miastem. Problemатyczne jest, że proces ten dotyczy w dużej części obrębów geodezyjnych charakteryzujących się dobrymi jakościowo glebami (Grzybowo, Lekowo, Szulmierz), ale położonymi w atrakcyjnych obszarach gminy z uwagi na bliskość Ciechanowa, dobre połączenia komunikacyjne i uzbrojenie terenu. Jednak jest to naturalny trend migracyjny, któremu nie powinno się budować barier tylko zachęty.

Istotny element w tym kierunku rozwoju stanowią szlaki komunikacyjne w dobrym standardzie. Regimin posiada dzisiaj dogodne i zmodernizowane połączenia drogowe

z Ciechanowem oraz z gminami Grudusk, Ciechanów, Stupsk, Strzegowo i Czernice Borowe. Przez teren gminy przebiegają również dwie ważne drogi wojewódzkie: nr 615 Ciechanów-Mława i 616 Ciechanów – Rembielin. Jednak ze 114 km dróg gminnych nawierzchnię bitumiczną posiada ok. 45 km tj. tylko 35%, a 20 km tj. 17% posiada nawierzchnię utwardzoną. Tak niski poziom udziału dróg z nawierzchnią asfaltową oznacza dość niski standard połączeń drogowych mogący okresowo utrudniać warunki komunikacji, zwłaszcza na drogach tylko utwardzonych. Jest to obszar wymagający interwencji zarówno w ramach możliwości zrównoważonego rozwoju, jak i zapobiegania wykluczeniu społecznemu, poza tym z uwagi na rozwój turystyki rowerowej i pieszej mających duży potencjał rozwoju. Jednocześnie oznacza on niski udział traktów pieszych w formie chodników oraz wydzielonych z drogi ścieżek rowerowych.

Przez południową część gminy przebiega także gazociąg tranzytowy Jamał – Europa Zachodnia, posiadający strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego Europy. Na jego trasie w m. Lekowo, zlokalizowana została Tłocznia Gazu „Ciechanów”.

Powierzchnia gruntów komunalnych, którymi gmina może dysponować wynosi łącznie 263,9630 ha. Na powierzchnię tę składa się 810 działek:

Infrastruktura komunikacyjna i techniczna:

- drogi gminne o powierzchni ogólnej 170,7101 ha składają się z 630 działek ewidencyjnych,
- teren przeznaczony pod oczyszczalnię ścieków składa się z trzech działek o powierzchni: 1,2694 ha, 1,0676 ha i 0,1195 ha,
- hydrofornie zlokalizowane są na 3 działkach (Regimin, Zeńbok, Targonie) o powierzchni 0,6393 ha,
- jedna działka o powierzchni 0,0018 ha stanowi teren pod przystankiem autobusowym,
- parking o pow. 0,1174 ha.

Tereny pod oświatę:

- cztery boiska o powierzchni 4,8461ha,
- szkoły gminne usytuowane na 3 działkach o powierzchni 5,5567 ha,
- dwie działki o powierzchni 1,1663 ha stanowią teren po zlikwidowanej szkole w Koziczynie i w Trzciance.

Zabudowa mieszkaniowa i budynki publiczne:

- lokale mieszkalne usytuowane są na 9 działkach i wynajęte są 46 najemcom,
- tereny budowlane o powierzchni ogólnej 10,2104 ha składają się z 56 działek,
- jedna sołtysówka o powierzchni 0,4889 ha w m. Koziczyn,
- jedna działka o powierzchni 0,3505 ha, na której działa ośrodek zdrowia,
- pięć działek o powierzchni ogólnej 1,1619 ha zabudowanych jest remizami OSP.

Zabudowa zabytkowa:

- tereny podworskie wraz z budynkami dworu o powierzchni 5,7879 ha.

Inne o przeznaczeniu nieokreślonym:

- tereny zieleni o powierzchni ogólnej 8,1263 ha składają się z 8 działek,
- wody o powierzchni ogólnej 4,4764 ha składają się z 7 działek ewidencyjnych,
- w wieczyste użytkowanie przekazanych jest 14 działek o powierzchni 1,0959 ha,
- tereny pod usługi stanowią powierzchnię 1,0821 ha i są położone we wsi Regimin,
- grunty komunalne o łącznej powierzchni 7,7874 ha dzierżawione.

Pozostałe działki stanowią torowisko po likwidacji kolejki wąskotorowej, nieużytki, grunty pod świetlicami, dorzecza, skarpy, zakrzaczenia, grunty rolne.

Walory przyrodnicze

Gmina Regimin jest jednym z najbardziej wartościowych obszarów w powiecie ciechanowskim pod względem różnorodności szaty roślinnej. Charakteryzuje się ona występowaniem dwóch skupisk terenów biologicznie aktywnych, które kształtują środowisko przyrodnicze gminy: na zachodzie: Las Lekowski i kompleks trwałych użytków zielonych Klice – Kątki – Jarluty, natomiast w części środkowo – wschodniej: kompleksy łąk i lasów z rejonu Karniewo – Szulmierz, powiązanych doliną rzeki Łydyni. Dominującym typem siedliskowym jest bór świeży, bór mieszany świeży oraz las mieszany świeży. Wśród drzewostanów występuje głównie sosna (ok. 73% powierzchni liczonej wg gatunków panujących), natomiast gatunkami uzupełniającymi są: olsza czarna (9%), brzoza (8%), dąb szypułkowy (7,3%) oraz świerk (1%). Pozostałe gatunki drzew stanowią znikomy procent całości drzewostanu.

W lasach na terenie gminy Regimin występują ciekawe i rzadkie okazy roślinności, w tym także te, które zostały objęte ścisłą ochroną. Na szczególną uwagę zasługuje wymieniony wyżej rezerwat „*Lekowo*”, który jest obszarem występowania rzadko spotykanej lilii złotogłów *Lilium martagon*. Występują tu gatunki roślin ściśle chronione tj.: orlik pospolity

(*Aquilegia vulgaris*) i lilia złotogłów (*Lilium martagon*), a także chronione częściowo: konwalia majowa (*Convallaria majalis*) i pierwiosnek lekarski (*Primula officinalis*). Częściej spotkać można częściowo chronione: pierwiosnkę lekarską *Primulaveris*, konwalię majową *Convallariamajalis* i kruszynę pospolitą *Frangulaalnus*. Ścisłą ochroną objęte są występujące na terenie gminy grzyby: sromotnik bezwstydnny *Phallusimpudicus* i szmaciak gałęzisty *Sparassiscrispa*. W rezerwacie chroniony jest także fragment starodrzewu dębowego pochodzenia naturalnego z bogatym runem.

Elementem charakterystycznym krajobrazu gminy są zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Nierzadko są to wyjątkowe okazy drzew i krzewów, tj. grusze polne, dzikie jabłonie i śliwy, głogi, krzewy jeżyn, tarnina, dzika róża, które zarówno upiększają krajobraz, jak i też są ostoją i schronieniem dla wielu gatunków zwierząt. Ze względu na likwidację miedz i scalenia gruntów zadrzewienia te w szybkim tempie są likwidowane i niszczone.

Północno-wschodnia część Polski, gdzie zlokalizowana jest Gmina Regimin, należy do jednego z ostatnich w Europie obszarów o unikatowych przyrodniczo terenach i walorach krajoznawczych. Idea Zielonych Płuc Polski (ZPP) narodziła się już w 1983r. Zakładała ona połączenie ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym, a także postępem cywilizacyjnym. Zielone Płuca Polski zajmują zgodnie z przyjętą deklaracją powierzchnię równą ok. 61 000 km² tj. 20% powierzchni kraju. W ich skład wchodzi województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, duża część mazowieckiego, niewielki fragment pomorskiego (gmina Stegny i Krynica Morska) oraz niewielka część kujawsko-pomorskiego (prawie cały powiat brodnicki). W obszarze Zielonych Płuc Polski znajduje się 55 powiatów i 355 gmin uznanych za szczególnie ważne pod względem przyrodniczym, krajoobrazowym i środowiskowym. Cechami charakterystycznymi Zielonych Płuc Polski są niska gęstość zaludnienia, dobra jakość i różnorodność środowiska naturalnego, czyste powietrze, atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych. Dodatkowo na terenie ZPP występuje bogactwo i różnorodność kultur i obyczajów, a obecnie trwa postępujący rozwój infrastruktury usługowej.

Położenie Gminy Regimin na obszarze Zielonych Płuc Polski może istotnie wpływać na określenie kierunków jej rozwoju oraz zasad korzystania z zasobów środowiska naturalnego dla poprawy warunków życia ludności. W szczególności należy poddać analizie problem emisji zanieczyszczeń do powietrza, z uwagi na charakter turystyczny gminy i jej status „Zielonych Płuc Polski”. Zanieczyszczenie powietrza ma bezpośredni wpływ na zdrowie człowieka i jakość środowiska naturalnego. Jednakże biorąc pod uwagę następujące kryteria:

- brak uciążliwego przemysłu na obszarze gminy i w jej okolicy,

- działania proekologiczne prowadzone w pobliskim Ciechanowie (modernizacja systemu ciepłowniczego, ograniczenie emisji związków trujących przez zakłady przemysłowe) i na terenie Gminy Regimin (wymiana kotłowni z węglowych na gazowe i olejowe),
- bogactwo przyrodnicze na obszarze gminy.

Na podstawie raportów WIOŚ Gmina Regimin charakteryzuje się wysokimi parametrami określającymi czystość powietrza, jednak obszar do dopracowania to niska emisja ze spalania paliw kopalnych w paleniskach domów jednorodzinnych.

Ogółem użytki rolne na terenie gminy Regimin stanowią 70,2% powierzchni gminy. Gleby chronione występują kilkoma kompleksami we wschodniej części obszaru oraz w większej ilości od jej centralnej części do południowej granicy gminy.

Użytki zielone należą głównie do bardzo urodzajnych (głównie kompleks 2z – użytki zielone średnie) gleb mineralnych, mułowo-torfowych, murszowych i torfowych. W części zachodniej Gminy (Klice, Kątki, Karniewo) występują najbardziej urodzajne łąki i pastwiska, natomiast trwałe użytki zielone znajdujące się w rejonie wsi Trzcianka, Kozdroje, Jarluty Duże oraz Jarluty Małe zaliczane są do słabych jakościowo.

Gleby Gminy Regimin charakteryzują się dużym zróżnicowaniem pod względem typów, jak i kompleksów przydatności rolniczej. W części północno-wschodniej Gminy (Koziczyn Lipa, Radomka) przeważają czarne ziemie właściwe, gleby brunatne i wylugowane. Obszar ten stanowi rozległy i stosunkowo jednorodny kompleks gleb urodzajnych. To gleby związane o składzie mechanicznym pyłów, ilów, glin ciężkich i lekkich oraz piasków gliniastych. Drugim rejonem charakteryzującym się bardzo urodzajnymi glebami jest południowa i środkowo-zachodnia część Gminy (Lekowo, Lekówiec, Pawłowo, Grzybowo oraz częściowo Klice i Kliczki). Występujące tu gleby posiadają skład mechaniczny glin lekkich i piasku gliniastego na podłożu glin średnich lub ciężkich. Pod względem własności fizycznych gleby w w/w rejonach są słabo przepuszczalne, o głębokim poziomie próchnicznym i zasobne w składniki pokarmowe.

Pod względem przydatności rolniczej są szczególnie przydatne pod uprawy roślin o bardzo dużych wymaganiach (pszenica, buraki cukrowe, koniczyna, warzywa). Gleby słabe jakościowo przeważają natomiast w rejonach wsi: Pniewo Wielkie, Jarluty Duże, Jarluty Małe oraz Szulmierz, Targonie, Karniewo i Trzcianka. Są to przydatne pod uprawę żyta, ziemniaków, a w miejscach korzystniej uwilgotnionych – owsa i warzyw.

Na sieć wód powierzchniowych składają się liczne rzeki, strumienie i rowy melioracyjne. Teren gminy Regimin położony jest w zlewni rzeki Łydyni, która jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Wkry. Obszar gminy jest prawie w 90% odwadniany przez rzekę Łydynię wraz z jej dopływem rzeką Pławnicą. Wodność gminy charakteryzują:

- rzeki i kanały o długości 29,29 km i powierzchni lustra wody 3,22 ha,
- rowy główne stale lub okresowo prowadzące wodę o długości 111,007 km i powierzchni lustra wody 5,55 ha.

Gmina Regimin położona jest w dolinie rzeki Łydyni, która jest największym ciekim wodnym będącym lewobrzeżnym dopływem Wkry IV rzędu. Całkowita jej długość jest równa 71,5 km, a powierzchnia zlewni 697,9 km². Swoją początek bierze w powiecie mławskim w obszarze Zieluńsko – Rzęgnowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, natomiast uchodzi do Wkry w powiecie płońskim 1,5 km w Krośnicko – Kosmowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Całkowita jej długość wynosi 75,1 km, a powierzchnia zlewni 697,9 km².

Rzeka wpływa na obszar gminy z terenu gminy Stupsk z kierunku północno-zachodniego i następnie przepływa przez środkową część Gminy Regimin. Długość rzeki na terenie gminy wynosi 12,55 km. **Rzekę Łydynię i jej zlewnię zaliczono w obecnym ich stanie zagospodarowania do zagrożonych deficytem wód powierzchniowych, stąd też Regimin nie ma możliwości zaspokojenia dodatkowych potrzeb wodnych (nawodnienia, zasilanie wgłębne) bez budowy zbiornika.**

Koryto rzeki Łydyni jest uregulowane na całej jej długości (wykonano: stopnie, bystrotoki umożliwiające szybki odpływ wód; zlikwidowano: starorzecza i zakola, co znacznie zubożyło biotopy) i rozszerza się od 10 m w rejonie Klic do około 15 m na terenie miejscowości Regimin. Średnia głębokość koryta wynosi od 1,5 do 3,0 m, a napełnienie od 0,4 do 1,0 m. System melioracyjny w dolinie Łydyni składa się z niesystematycznej sieci rowów odwadniająco-nawadniających. Brak systematycznej konserwacji, osiadanie torfu i dekapitalizacja systemu spowodowały, że rowy działają lokalnie. **Rzeka Łydynia okresowo zalewa dolinę.** Przy średnich i niskich stanach działa drenująco, a melioracje przyspieszają odpływ wód ze zlewni.

Obszar Gminy Regimin leży w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska (w utworach trzeciorzędowych), a ok. 80% terenu gminy znajduje się w obszarze zbiornika wysokiej ochrony o nr 219, tj. Zbiornika międzymorenowego rzeki Górna Łydynia (w poziomach czwartorzędowych) o całkowitym obszarze równym 200 km², co sprawia, że Gmina Regimin w większości posiada korzystne warunki zaopatrzenia w wodę.

Niezbyt korzystne warunki panują w rejonie Kozdroje – Włosty oraz w rejonie Grzybowo – Targonie.

Szczegółowe rozpoznanie stanu zagospodarowania przestrzennego i możliwości rozwoju przeprowadzono w pracach nad *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Regimin z 2012 roku*. W opracowaniu tym zidentyfikowano podstawowe problemy mogące mieć mające negatywny wpływ na rozwój Gminy Regimin. Weryfikację stanu faktycznego czy te problemy na przestrzeni ostatnich lat zostały rozwiązane zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Problemy rozwojowe gminy wskazane SUIKZP z 2012 r.

Zdefiniowany obszar	Zdefiniowany problem	Stan aktualny
1. Problemy przyrodnicze i ekologiczne	Konieczność przestrzegania zasad gospodarowania na terenach objętych ochroną (rezerwaty przyrody, obszary chronionego krajobrazu, parki zabytkowe, lasy ochronne, obszar wysokiej ochrony wód podziemnych, strefy ochronne ujęć wody, oraz obiektów prawnie chronionych (liczne pomniki przyrody) w aspekcie rozwoju działalności gospodarczej.	Ograniczenie możliwości zabudowy i prowadzenia działalności nie jest problemem, ponieważ tereny te stanowią potencjał dla rozwoju turystyki w postaci szlaków pieszych i rowerowych.
	Zanieczyszczenie rzeki Łydyni powodujące zagrożenie dla życia biologicznego oraz ograniczające bezpośrednie, w tym rekreacyjne wykorzystanie wód.	Aktualnie Rzeka Łydynia jest oceniana pod względem biologicznym jako stan umiarkowany a pod względem fizykochemicznym nadal zły.
	Ograniczone przez tereny chronione wykorzystanie perspektywicznych złóż mineralnych (piasku, żwiru).	Nie przewiduje się perspektyw dla wydobycia złóż, gdyż powodowałoby to degradację walorów krajobrazowych oraz środowiskowych istotnych z punktu widzenia kierunku rozwoju pod względem turystyki i sportu.
2. Problemy środowiska kulturowego	Zachowanie i ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz postulowanych do ochrony.	Obiekty zabytkowe mogą stanowić atrakcję turystyczną przy rozbudowie turystycznych szlaków rowerowych i pieszych. Modernizacja wymaga pozyskania środków zewnętrznych. Należałoby również doprecyzować przed modernizacją i remontem ich eksploatacyjną funkcjonalność (cele

	Zachowanie i ochrona (odtworzenie) reliktyw kultury i własności szlacheckiej w postaci założeń podworskich, jak również przykładów dawnego typu osadnictwa i rodzaju gospodarki rolnej.	publiczne muzeum, świetlica, klub seniora etc.).
	Konieczność podniesienie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartościach kulturowych.	
3. Problemy społeczne - negatywne zjawiska demograficzne	Depopulacja (zmniejszanie się zaludnienia).	Aktualnie brak problemu. Należy przewidzieć zmianę sytuacji koło 2030 r.
	Postępujący proces starzenia się ludności.	
	Wysokie obciążenie demograficzne w stosunku do niepracujących.	
	Występujące bezrobocie o charakterze długotrwałym.	
	Postępujące zjawisko ubożenia społeczeństwa.	
4. Problemy strukturalne	Niska aktywność gospodarcza (mała liczba podmiotów gospodarczych o małym zatrudnieniu).	Aktywizacja agroturystyki. Ukierunkowanie na funkcję gminy przyjaznej dla życia poza miejscem pracy marginalizuje problem niskiej aktywności gospodarczej.
	Ograniczone możliwości rozwoju agroturystyki (mimo atrakcyjności przyrodniczo-krajobrazowej) wynikające z niskiego standardu mieszkań w zabudowie zagrodowej oraz brak bazy turystyczno-wypoczynkowej ogólnodostępnej.	Zwiększający się standard warunków mieszkaniowych oraz nowa zabudowa w wyższych standardach niweluje problem. Alternatywa może być agroturystyczny <i>survival</i> .
5. Problemy w zakresie komunikacji i infrastruktury technicznej	Brak zorganizowanego systemu unieszkodliwiania ścieków.	Na terenie gminy działa oczyszczalnia ścieków, przy wzroście ilości mieszkańców podłączanych do sieci kanalizacji należy przewidzieć rozbudowę.

Źródło: opracowanie na podstawie informacji pozyskanych z Urzędu Gminy.

Tereny gminy uznane za zdegradowane

Opracowanie pt. *Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016-2023* zawiera diagnozę obszarów gminy o stanie kryzysowym uwzględniającą analizę następujących wskaźników:

W1 – obciążenie demograficzne w 2015 r.;

W2 – stopa bezrobocia w 2015 r.;

W3 – liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego na 100 bezrobotnych badanego obszaru w 2015 r.;

W4 – liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 osób badanego obszaru w 2015 r.;

W5 – liczba osób korzystających z pomocy gminy z powodu niepełnosprawności na 100 osób badanego obszaru w 2015 r.;

W6 – liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców badanego obszaru w 2016 r.;

W7 – liczba przestępstw na 100 mieszkańców badanego obszaru w 2015 r.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym pod względem występowania negatywnych zjawisk społecznych definiuje się jako obszar zdegradowany na podstawie stwierdzenia występowania na nim co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej. Na podstawie dokonanej analizy stwierdzono, że najwyższą sumę wskaźników sfery społecznej odbiegających od przyjętej normy odnotowano w sołectwie Szulmierz (6 na 7 możliwych). Zdiagnozowano 5 wskaźników sfery społecznej odbiegających od przyjętej normy w sołectwach: Klice, Koziczyn oraz Pawłówko. W sołectwach Lekowo oraz Targonie nie odnotowano ani jednego niekorzystnego wskaźnika. Sołectwa dotknięte są kryzysem w sferze społecznej na podstawie powyższej analizy przedstawia poniższa tabela 11.

Tabela 11. Sołectwa dotknięte są kryzysem w sferze społecznej (stan na rok 2015)

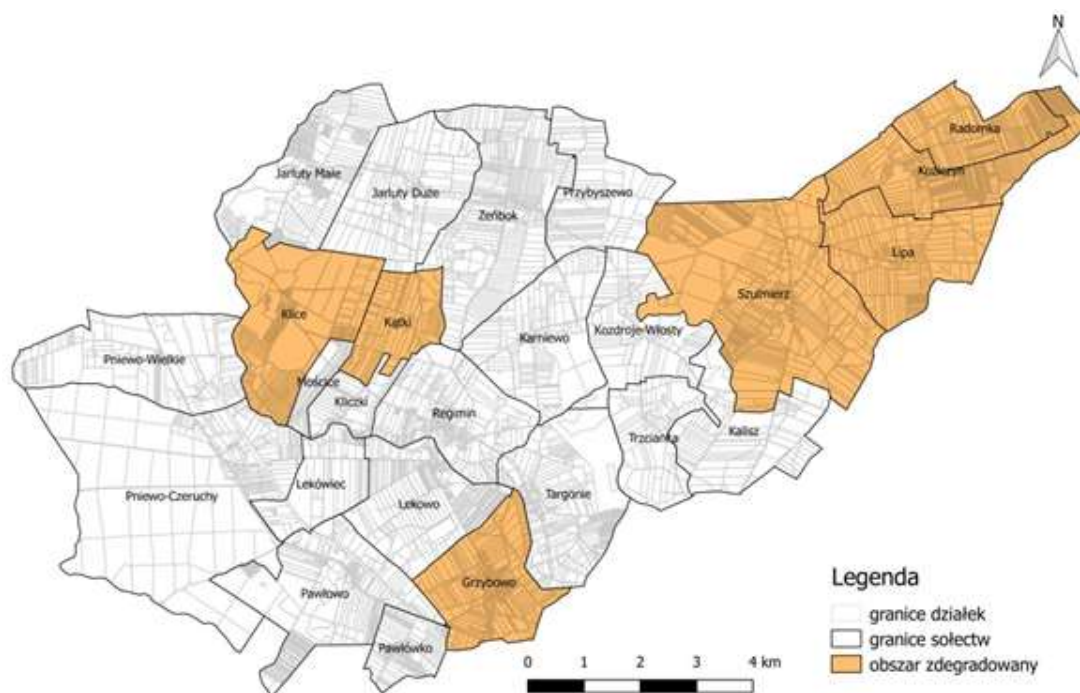
Lp.	Sołectwo	Ilość wskaźników odbiegających od normy
1	Szulmierz	6
2	Klice	5
3	Koziczyn	5
4	Pawłówko	5
5	Grzybowo	4
6	Karniewo	4
7	Lipa	4
8	Pniewo Wielki	4
9	Zeńbok	4
10	Kątki	3
11	Kliczki	3
12	Przybyszewo	3
13	Radomka	3
14	Trzcianka	3

Źródło: Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016-2023.

Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016-2023 wskazuje również obszar zdegradowany, który obejmuje 7 sołectw: Grzybowo, Kątki, Klice, Koziczyn, Lipa, Radomka, Szulmierz. Powierzchnia obszaru zdegradowanego Gminy Regimin wynosi 3 325 ha, co stanowi 29,88% powierzchni gminy. Liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego wynosi 1 811 osób, co stanowi 36,07% liczby mieszkańców gminy.

Na podstawie sumarycznej liczby wskaźników (społecznych oraz środowiskowo - przestrzenno - gospodarczych) wskazujących na stan kryzysowy przekraczający wartość 6 przy maksymalnym 10, do obszaru rewitalizacji zakwalifikowano 3 sołectwa: Klice, Koziczyn oraz Szulmierz. Wyznaczony w ten sposób obszar rewitalizacji Gminy Regimin obejmuje powierzchnię 1 973 ha, stanowiąc tym samym 17,73% powierzchni gminy. Ludność obszaru rewitalizacji to 876 osób, co stanowi 17,45% ludności gminy.

Mapa 6. Obszar zdegradowany na terenie Gminy Regimin

Źródło: Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016-2023.

W miarę możliwości finansowych i pod warunkiem dostępności środków w formie dotacji, pomocy bezzwrotnej na renowację i termomodernizację budynków gmina planuje działania w zakresie rewitalizacji dotyczących przede wszystkim renowacji obiektów zabytkowych będących w opiece Konserwatora zabytków tj.

- Zespół dworski z XVIII/XIX w. w sołectwie Klice z nadaniem mu nowych funkcji związanych z utworzeniem Muzeum Ziemiań Polskich i przygotowaniem terenów rekreacyjno-wypoczynkowych.

Warunkiem ww. działania jest samofinansowanie się obiektów po ich renowacji, czyli przeznaczenie na cele publiczne, które będzie generować przychody na ich utrzymanie.

Wnioski

Gmina oferuje bogatą i interesującą przyrodniczo możliwość eksploracji terenów położonych w jej granicach. Interwencji wymaga promocja terenów i obiektów zabytkowych oraz szlaków turystyki pieszej i rowerowej. Interwencji wymaga także infrastruktura drogowa, w tym przeznaczona dla pieszych i cyklistów włączona w system okalający obecnie Ciechanów, łączący gminy Opinogóra i Gołotczyzna oraz doposażenie tych szlaków w obiekty małej architektury, ścieżki edukacyjne.

Analiza stanu aktualnego pod kątem funkcjonalności przestrzennej obszaru gminy pozwala sprecyzować również następujące obszary interwencji:

- wzrost aktywizacji gospodarczej gminy: poprzez m.in. rozwój funkcji rekreacyjnej na świeżym powietrzu; promocję gminy, organizacji imprez rekreacyjnych i sportowych szlakami gminnymi;
- ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego: poprzez m.in. wprowadzenie zalesień i zadrzewień; utrzymanie i rewaloryzacja zasobów materialnych dziedzictwa kulturowego;
- rozwój i usprawnienie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: poprzez m.in. stworzenie kompleksowych systemów gospodarki wodno-ściekowej, rozbudowa sieci gazowej;
- kształtowanie ładu przestrzennego: poprzez m.in. wyeliminowanie konfliktów wynikających z różnych sposobów użytkowania terenów – funkcja rekreacyjna z usługową w szczególności uciążliwą.

1.4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Regimin przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza *on-line*, których celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 11 października 2021 roku do 11 listopada 2021 roku. Respondenci odpowiadali na 13 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Zebrane ankiety odpowiadają zakładanym parametrom badania tj. poziomu ufności 0,8, wielkości frakcji 0,5 oraz błędu maksymalnego na poziomie 16% w zakresie próby reprezentatywnej uwzględniającej liczebność populacji zamieszkującej gminę Regimin. Większość respondentów stanowiły kobiety (54,2%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-50 lat (45,8%) oraz w przedziale 26-35 lat (29,2%). Wysoki odsetek młodych osób świadczy o ich zainteresowaniu rozwojem i sprawami dotyczącymi gminy, co jest zjawiskiem pozytywnym. 50% respondentów posiadało wykształcenie wyższe a 75% wszystkich respondentów było osobami pracującymi, co związane jest ze strukturą wieku mieszkańców Gminy. Najwięcej mieszkańców wypełniających ankietę zamieszkuje miejscowość Regimin oraz Pawłowo. Pozostałe ankiety to pojedyncze odpowiedzi z pozostałych sołectw gminy. Respondenci związani są z Gminą głównie przez miejsce zamieszkania (91,7% wskazań) – ta grupa respondentów zamieszkuje gminę powyżej 11 lat.

Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 1 do opracowania.

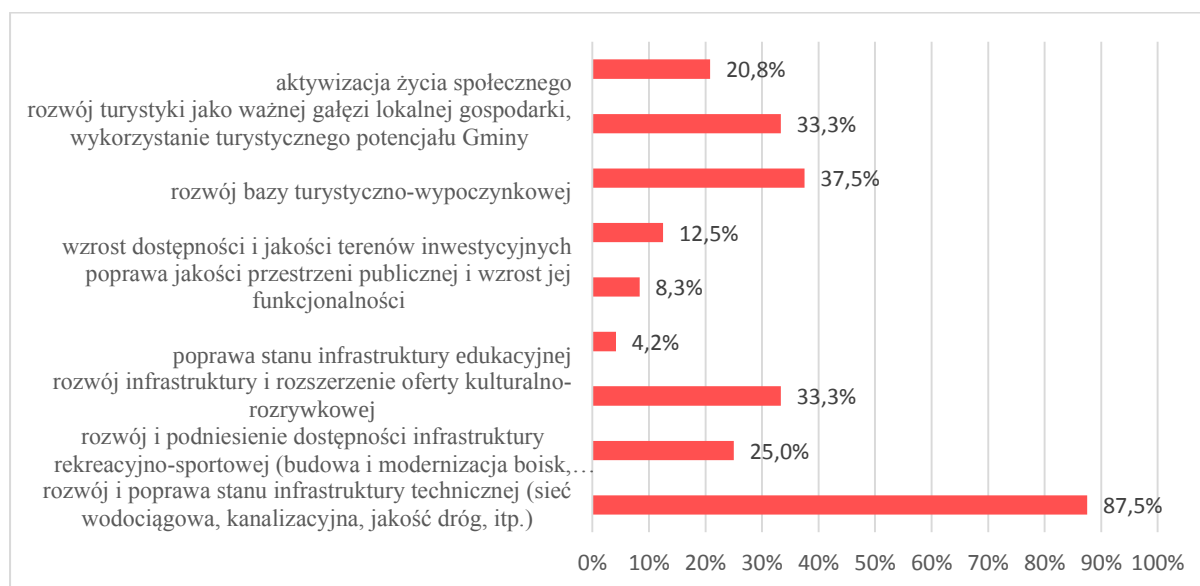
Wyniki badania mieszkańców

1. 54,2% badanych dobrze i bardzo dobrze ocenia swoje miejsce zamieszkania, 41,7% ocenia gminę przeciętnie, a 4,1% nie ma zdania na ten temat.
2. W gminie Regimin ankietowani oceniali funkcjonowanie 33 aspektów, które wpływają na warunki życia mieszkańców. Aspekty te mogli ocenić w następującej skali: bardzo dobre, dobre, średnie, złe i bardzo złe. Analizując odpowiedzi, można wywnioskować, że ankietowani najlepiej oceniają działania w zakresie walorów krajobrazowych (50%), dostępności i jakości edukacji szkolnej (25%) oraz kolejno w takiej samej ilości wskazań (20,8%): dostępność i jakość edukacji przedszkolnej, zadowolenie z funkcjonowania administracji publicznej i stan środowiska naturalnego. Najsłabiej ocenione są: dostępność transportu publicznego i dostępność bazy noclegowej – wskazało te

problemy 50% respondentów. Źle oceniono również usługi turystyczne i stan zabytków (50% odpowiedzi negatywnych) oraz poziom oferty i wydarzeń kulturalnych wraz z możliwością zatrudnienia (45,8%).

3. Spośród 9 wymienionych problemów największym zagrożeniem jest przemoc w rodzinie i alkoholizm, wzrost liczby osób starszych oraz brak atrakcyjnych miejsc pracy (20,8% odpowiedzi negatywnych na każdy wymieniony problem). Dla jednego z respondentów problemem, który nie został wymieniony w pytaniu był brak sieci gazowych.
4. W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Najważniejszym kierunkiem działań dla Gminy, który powinien zostać uznany za priorytetowy w procesie rozwoju gminy Regimin był rozwój i poprawa stanu infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacji i jakości dróg) – 87,5% wskazań, rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej (37,5%), rozwój infrastruktury i rozszerzenie oferty kulturalno - rozrywkowej oraz wykorzystanie turystycznego potencjału gminy (obydwie oceniane 33,3%).

Wykres 31. Wskazanie priorytetowych kierunków działań w procesie rozwoju gminy Regimin przez respondentów

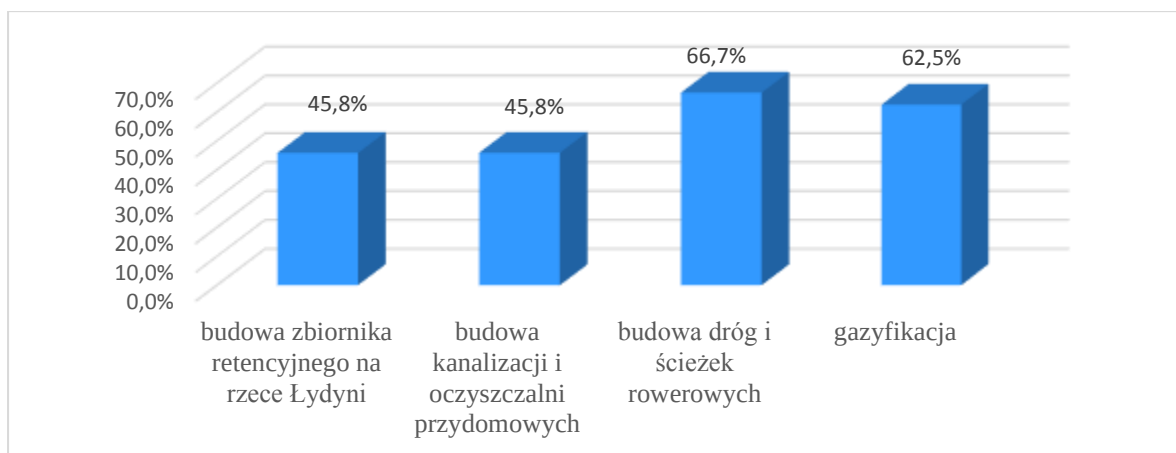
Źródło: opracowanie własne.

Najmniej priorytetowa według mieszkańców jest poprawa infrastruktury edukacyjnej, poprawa jakości przestrzeni publicznej i wzrost jej funkcjonalności oraz wzrost dostępności i jakości terenów inwestycyjnych.

5. Respondenci wskazywali również priorytetowe inwestycje na najbliższe lata. Inwestycjami priorytetowymi była: budowa dróg i ścieżek rowerowych (66,7%) oraz

gazyfikacja (62,5%). Respondenci uznali również za ważną budowę kanalizacji i oczyszczalni przydomowych oraz budowę zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni (45,8%).

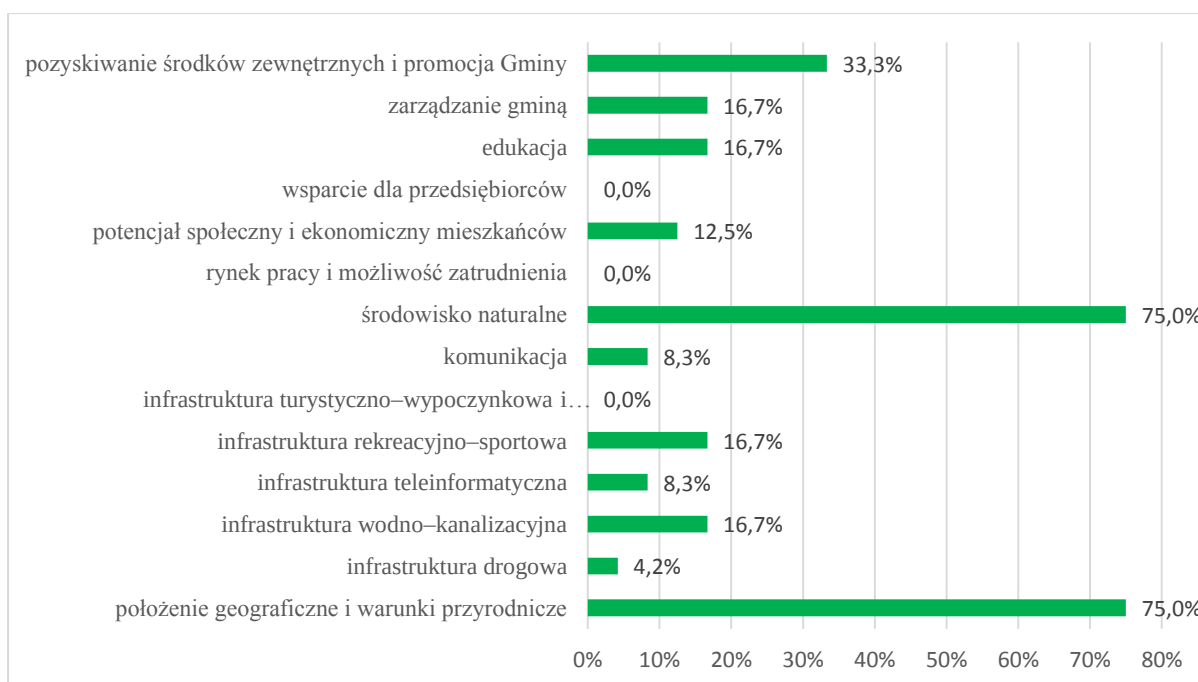
Wykres 32. Wskazanie priorytetowych inwestycji w procesie rozwoju gminy Regimin przez respondentów

Źródło: opracowanie własne.

6. Niewątpliwym atutem gminy jest jej położenie geograficzne i atuty przyrodnicze, które podkreśla $\frac{3}{4}$ ankietowanych, w związku z tym uzasadnione jest by gmina budowała wizerunek w oparciu o posiadane walory turystyczne. Oprócz tego, 33,3% respondentów wskazało na pozyskiwanie środków zewnętrznych i promocję gminy.

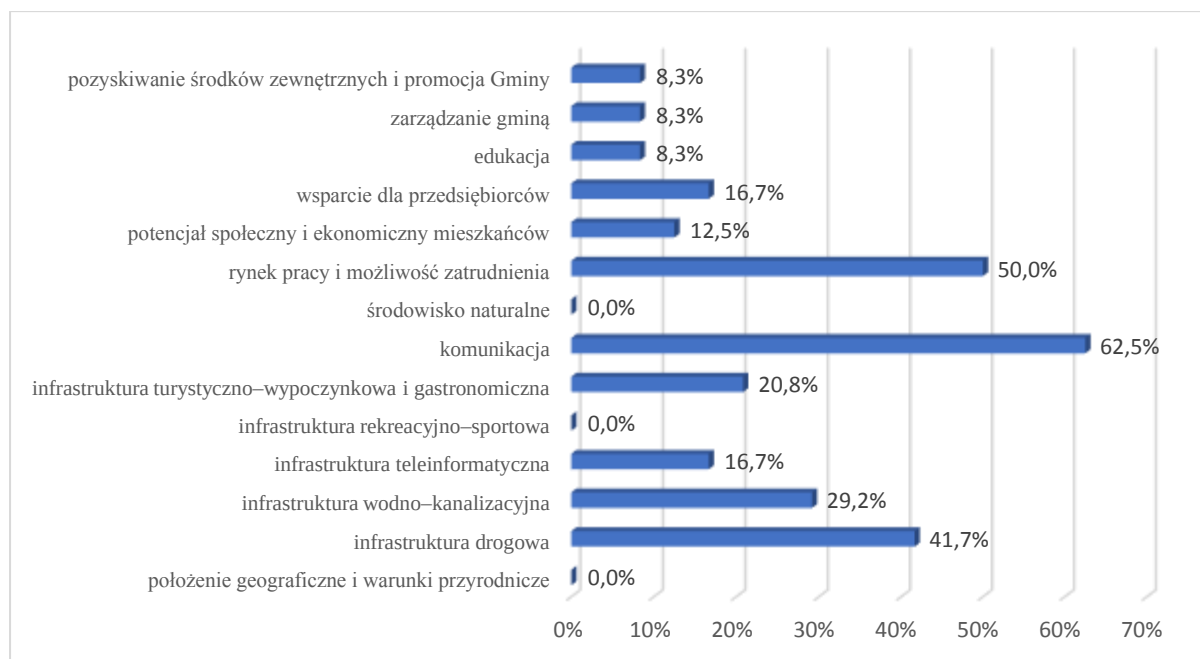
Wykres 33. Mocne strony Gminy Regimin

Źródło: opracowanie własne.

7. Jako słabe strony gminy Regimin przeważająca liczba ankietowanych wskazała kwestie związane z komunikacją (62,5% odpowiedzi) oraz rynek pracy i możliwości zatrudnienia (50% wskazań).

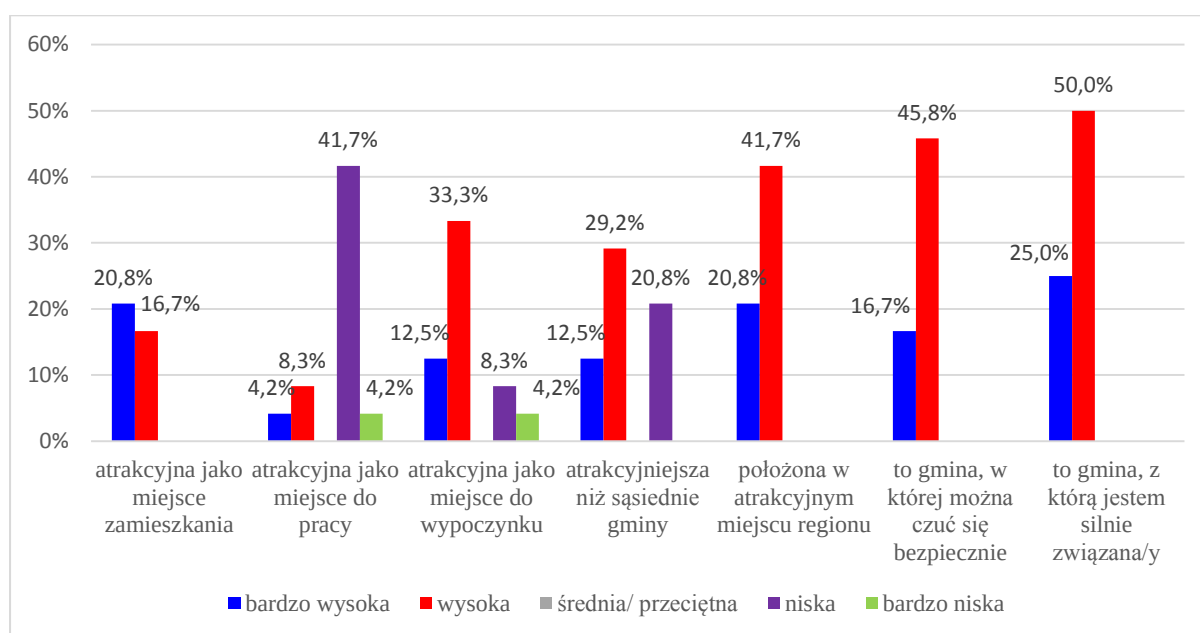
Wykres 34. Słabe strony Gminy Regimin

Źródło: opracowanie własne.

8. Respondenci mieli również ocenić gminę Regimin. Bardzo wysoko ocenili stwierdzenie, że Regimin to gmina, z którą są silnie związani oraz jest położona w atrakcyjnym miejscu. Niską oceną charakteryzowało się stwierdzenie, że Gmina jest atrakcyjnym miejscem do pracy i wypoczynku.

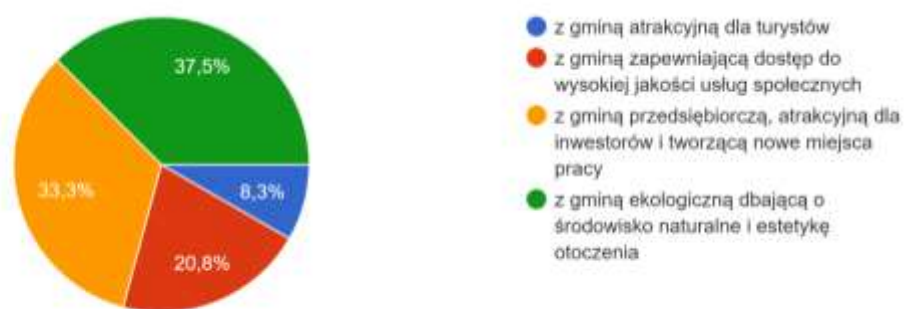
Wykres 35. Skojarzenie związane z gminą Regimin

Źródło: opracowanie własne.

9. Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie z czym respondenci chcą utożsamiać gminę Regimin w 2030r. To pytanie wskazuje również na pożądane priorytety rozwoju według mieszkańców Gminy.

Wykres 36. Utożsamienie gminy Regimin w 2030 r.

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci wskazali, że chcą by w przyszłości gmina była utożsamiana z gminą ekologiczną, dbającą o środowisko naturalne (37,5% wskazań) i estetykę otoczenia oraz z gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów i tworzącą nowe miejsca pracy (33,3%). Najmniej wskazań dotyczyło atrakcyjności turystycznej (8,3%).

Przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców wskazują, że kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji obszary to:

1. rozwój gospodarczy powiązany z naciskiem na rozwój niezbędnej infrastruktury technicznej z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska,
2. tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości z wykorzystaniem potencjału turystycznego gminy;
3. wzrost jakości i poziomu życia.

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w Gminie jest rozwój infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacji) oraz dostępność transportu publicznego, budowa dróg i ścieżek pieszo-rowerowych. Ważne przy tym są działania prowadzące do ochrony środowiska (odnawialne źródła energii, poprawa czystości powietrza, termomodernizacja budynków, wymiana pieców, usuwanie azbestu). Zmianie i poprawie powinna ulec, oprócz wcześniej wskazanych elementów, również oferta rynku pracy na terenie gminy i rozwój bazy turystyczno – wypoczynkowej. Podstawą do tworzenia warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji jest położenie geograficzne i atuty przyrodnicze Gminy Regimin.

1.5. Analiza SWOT z uwzględnieniem partycypacji społecznej

Konstruowanie misji, wizji, celów strategicznych, operacyjnych i planowanie przyszłych działań wymaga dogłębnej analizy aktualnej sytuacji lokalnej. Czynniki warunkujące rozwój występują zarówno wewnątrz samej gminy, jak i na zewnątrz. Połączenie ich z diagnozą stanu gminy oraz z informacjami pozyskanymi z badań nad jakością życia w gminie przynosi pełny obraz wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy i może stanowić podstawę do identyfikowania celów strategicznych.

Klasycznym narzędziem umożliwiającym diagnozowanie obecnej sytuacji gminy w kontekście planowania jego dalszego rozwoju jest analiza SWOT rozumiana jako S (*Strengths*) – silne strony, W (*Weaknesses*) – słabe strony, O (*Opportunities*) – szanse, T (*Threats*) – zagrożenia.

Analizę SWOT dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;

- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 11 października do 11 listopada 2021 roku.

Określony na podstawie analizy aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej gminy Regimin obraz stanu jej obszaru pozwolił na wytypowanie tych elementów, które sprzyjają jej rozwojowi, określonych jako „silne strony” oraz „słabe strony” stwarzające niedogodności w planach rozwojowych. Czynniki te odnoszą się do uwarunkowań wewnętrznych, na które władze samorządowe gminy mają wpływ bezpośredni. Istnieją jednak czynniki zewnętrzne, na które władze nie mają wpływu, a które stanowią istotny element oddziałujący na plany rozwojowe gminy. Zostały one określone w poniższym zestawieniu jako „szanse” i „zagrożenia”. Analizę SWOT dla Gminy Regimin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<i>Jakość życia, wymiar gospodarczy</i>	
1. Dobra dostępność komunikacyjna gminy. 2. Migracja ludności miejskiej na obszary wiejskie. 3. Wysoki odsetek osób korzystających z sieci wodociągowej. 4. Uporządkowana gospodarka odpadami. 5. Własna oczyszczalnia ścieków i systematycznie rozbudowywana sieć kanalizacji. 6. Rozbudowany system dostępu do szerokopasmowego Internetu. 7. Rozwój i modernizacja bazy sportowo – rekreacyjnej. 8. Sprawny system komunikacji społecznej funkcjonujący w gminie (strona internetowa, nowe sołeckie tablice ogłoszeniowe). 9. Współpraca władz lokalnych z pozostałymi szczeblami samorządu w realizacji zadań związanych z infrastrukturą drogową, w tym dostęp do źródeł finansowania. 10. Potencjał rozwoju w zakresie instalacji OZE. 11. Bogactwo terenów atrakcyjnych przyrodniczo - atrakcyjne miejsce odpoczynku i spędzania czasu wolnego. 12. Korzystne warunki do rozwoju nowoczesnego rolnictwa - urodzajne gleby. 13. Sprzyjające warunki do rozwoju	1. Niski odsetek osób korzystających z kanalizacji sanitarnej. 2. Mały udział budynków przyłączonych do sieci gazowej (nie przekracza 20 %), dostęp do sieci tylko w Regiminie i Lekowie sieć gazowa. 3. Duży odsetek dróg gminnych, szczególnie dojazdowych i lokalnych, posiadających nieutwardzoną nawierzchnię. 4. Położenie poza głównymi szlakami komunikacyjnymi. 5. Źle działający system odwodnienia dróg. 6. Niewystarczająca ilość chodników i ścieżek rowerowych wzdłuż dróg wszystkich kategorii, w tym wyznaczonych szlaków turystycznych. 7. Niskie wykorzystanie potencjału dla rozwoju alternatywnych, lokalnych źródeł energii na pokrycie potrzeb w zakresie energii. 8. Zagrożenie powodziowe zdefiniowane w obszarze doliny rzeki Łydyni ograniczające obszary bezpiecznej zabudowy. 9. Lokalne zagrożenie suszą ze względu na niskie roczne sumy opadów. 10. Wymagający modernizacji system dostawy energii elektrycznej (sieć niskiego

agroturystyki i turystyki rowerowej. 14. Wyznaczone szlaki rowerowe i infrastruktura im towarzysząca. 15. Niski wskaźnik pracujących sektorze rolniczym (20%). 16. Rosnąca liczba imprez kulturalno-sportowych i rekreacyjnych organizowanych na poziomie gminy i poszczególnych sołectw.	i średniego napięcia) oraz oświetlenia. 11. Techniczne ograniczenia rozwoju osadnictwa oraz oferty terenów inwestycyjnych (tereny nie wyposażone w odpowiednią infrastrukturę). 12. Niski poziom cyfryzacji usług publicznych.
<u>Wymiar przestrzenny</u>	
17. Aktualne plany zagospodarowania przestrzennego dla większości miejscowości leżących w gminie. 18. Wysoki poziom wydatków inwestycyjnych z budżetu gminy. 19. Rozwój turystyki w regionie, szczególnie agroturystyki i turystyki rowerowej. 20. Rozwój regionalnej sieci szlaków rowerowych. 21. Dobrze rozwinięty sektor transportu i usług budowlanych. 22. Spadkowy trend bezrobocia, w tym długotrwałego. 23. Plan i środki na budowę zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni. 24. Niska migracja mieszkańców z gminy. 25. Niski poziom obciążenia demograficznego - dominacja mieszkańców w wieku produkcyjnym.	13. Niska ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. 14. Słabo rozwinięty sektor agroturystyki. 15. Słabo rozwinięty sektor usług gastronomicznych. 16. Zły stan nieruchomości w zasobach gminy (szkoły, zabytki, budynki) wymagają termomodernizacji, remontu np. 17. Niedostateczna promocja walorów kulturowych gminy, brak promocji lokalnych produktów regionalnych. 18. Niedostateczna informacja i oznakowanie obiektów turystycznych i zabytkowych.
<u>Oświata</u>	
26. Stabilna ilość uczniów szkoły podstawowej oraz dzieci uczęszczających do przedszkola. 27. Realizowane w gminie programy wsparcia rodzin i dzieci np. poprzez dożywianie, doposażenia szkół i bibliotek szkolnych. 28. Rozwinięty system szkolenia sportowego dzieci i młodzieży. 29. Zadowalająca pod względem jakości i dostępności infrastrukturalna baza oświatowa. 30. Dobrze rozwinięta i wyposażona baza nauczania przedszkolnego. 31. Duża liczba ogólnodostępnych placów zabaw dla dzieci.	20. Niedostateczna infrastruktura sportowa dla zajęć z wychowania fizycznego w dwóch z trzech szkół podstawowych – w Szulmierzu i Zeńboku. 21. Niski udział dzieci w populacji gminy. 22. Ujemny przyrost demograficzny.
<u>Wymiar społeczny</u>	

32.Mniejsza ilość rodzin potrzebujących pomocy społecznej. 33.Wzrastająca ilość nowej zabudowy na terenie gminy wyposażonej w standardach zapewniających komfort mieszkańcom. 34. 8 zastępów dobrze wyposażonych i przygotowanych na reagowanie na różne rodzaje zagrożeń OSP. 35.Lokalny punkt ambulatoryjny i apteczny. 36.Wysoki poziom frekwencji w wyborach samorządowych.	23.Brak wolnych lokali komunalnych oraz lokali socjalnych. 24.Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 25.Zwiększające się potrzeby w zakresie zasiłków pielęgnacyjnych. 26.Niewystarczające zaangażowanie społeczeństwa w działalność samorządów sołeckich. 27.Problem uzależnienia od alkoholu oraz występowania przemocy domowej sygnalizowany przez mieszkańców. 28.Niski poziom zaangażowania obywatelskiego w wyborach na szczeblu ponadlokalnym.
Szanse	Zagrożenia
1. Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania na inwestycje infrastrukturalne, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, Polski Ład, w tym możliwości dofinansowania do rozwoju OZE (program „Czyste powietrze”) i wymianę pieców. 2. Potencjał rozwoju osadnictwa. 3. Rozbudowa sieci gazowej, kanalizacyjnej, wodociągowej na terenie gminy. 4. Rozwój odnawialnych źródła energii w celu osiągnięcia samowystarczalności energetycznej. 5. Potencjał rozwoju systemu komunikacyjnego na terenie powiatu i województwa poprzez modernizację i rozbudowę sieci dróg lokalnych w nowych standardach. 6. Aktywizacja społeczna poprzez aktywną politykę w zakresie wsparcia osób bezrobotnych (dotacje na rozwój spółdzielczości socjalnej, bezpłatne szkolenia profesjonalizujące dla PES). 7. Potencjał wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców w obszarze rolnictwa, agroturystyki i usług. 8. Potencjał wzrostu aktywności społecznej w zakresie działań na rzecz rozwoju gminy poprzez koncentrację wokół celów i potrzeb lokalnych, tym zaangażowanie w pracach Lokalnych Grup Działania (stowarzyszenia,	1. Wzrastające koszty inwestycji infrastrukturalnych. 2. Rozdrobnienie gruntów rolnych i budowlanych. 3. Niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy i możliwości rozwoju zawodowego. 4. Niepewna sytuacja na rynku pracy spowodowany epidemią SARS-CoV-2 mogąca powodować migracje za pracą. 5. Pogłębiający się niż demograficzny. 6. Odpyływ ludności, w szczególności migracja młodych i wykształconych. 7. Ubożenie społeczeństwa. 8. Ograniczenia rozwoju osadnictwa oraz oferty terenów inwestycyjnych z uwagi na objęcie znacznej części gminy prawną ochroną przyrodniczą i konserwatorską. 9. Gminne budynki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, co stwarza problemy z ich modernizacją. 10. Zmiany klimatyczne mające wpływ na ewentualną utratę części walorów przyrodniczych obszaru gminy. 11. Zaniedbana infrastruktura melioracji wodnych. 12. Pogarszający się stan dróg i traktów pieszych ograniczający możliwości lokalnej i ponadlokalnej komunikacji. 13. Zanik tradycji lokalnych i rzemiosła w kontekście atrakcyjności turystycznej i promocji regionu.

fundacje, organizacje pozarządowe). 9. Potencjał rozwoju współpracy między samorządami różnych szczebli, w tym w obszarze infrastruktury, rozwoju samowystarczalności energetycznej. 10. Inicjowanie i rozwój współpracy międzysektorowej, terytorialnej i międzyorganizacyjnej, pozyskiwanie środków finansowych na rozwój.	14. Zagrożenie zwiększania się obszaru wymagającego rewitalizacji z uwagi na degradację społeczną oraz infrastrukturalną. 15. Niski poziom wiedzy lokalnego społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska.
---	--

2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy Regimin

2.1. Misja i wizja Gminy Regimin

Misja i wizja rozwoju Gminy Regimin definiują horyzont strategiczny wyznaczony aspiracjami lokalnej społeczności i władz samorządowych.

Misja koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych, stanowi cel nadrzędny, swoiste „credo” polityki rozwojowej samorządu lokalnego i wspólnoty lokalnej.

Wizja to obraz gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii, to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń.

Misja i wizja zawierają ogólny obraz gminy Regimin w roku 2030 oraz wartości, które będą kluczowe dla podejmowanych działań.

Misja Gminy Regimin

Misją Gminy Regimin do roku 2030 jest osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru gminy poprzez koordynację działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców gminy; stworzenie optymalnych warunków do rozwoju jednostki, rodziny, jak i całej społeczności; rozwijanie potencjału gospodarczego z uwzględnieniem zasobów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego gminy oraz ambicji, aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców.

Gmina Regimin powinna być miejscem dobrej pracy, przyjaznej przestrzeni, czystego środowiska i atrakcyjnych perspektyw rozwojowych dla wszystkich mieszkańców.

Wizja Gminy Regimin

Regimin to Gmina, w której komfort życia i bezpieczeństwo mieszkańców harmonizują z otwartością na rozwój turystyki i aktywności sportowych, zaś dynamiczny rozwój usług lokalnych odbywa się z poszanowaniem walorów przyrodniczych.

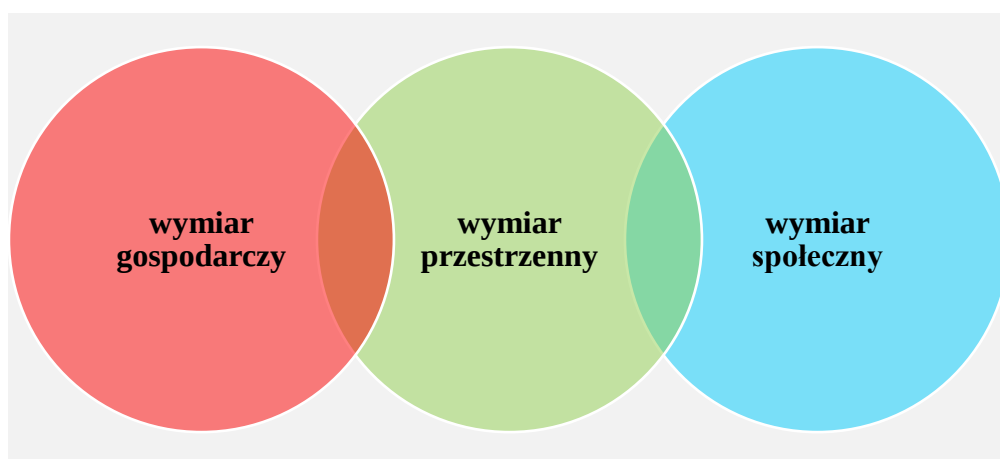
Ustalenie spójnej wizji Gminy jednoczy społeczność lokalną, która za swoją podstawową aspirację uważa realizację wspólnego dobra. Gmina Regimin w 2030 roku będzie ośrodkiem wyróżniającym się jakością życia i rozwoju.

Zaprezentowane misja i wizja stanowią pierwszy krok w procesie planowania strategicznego, którego logiczną i naturalną kontynuacją są konkretne cele strategiczne i kierunki działań szczegółowo opisane w kolejnych rozdziałach strategii.

2.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze gospodarczym, przestrzennym i społecznym, kierunki działań oraz oczekiwane efekty realizacji celów strategicznych i ich weryfikacja

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) o samorządzie gminnym.

Wyznaczone cele strategiczne odwołują się do obligatoryjnych wymiarów stanowiących domeny planowania strategicznego, które przedstawiono na poniższej grafice.

Mając na uwadze przejrzystość prezentowanych treści, każdy z celów został przypisany do konkretnego wymiaru interwencji.

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Regimin, jej sytuacji gospodarczej, przestrzennej i społecznej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych określono 3 cele strategiczne oraz cele operacyjne, zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 13. Cele strategiczne i operacyjne dla Gminy Regimin

Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny	Wymiar społeczny
CELE STRATEGICZNE		
CEL I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	CEL II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.	CEL III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy.
CELE OPERACYJNE		
1.1. Rozwój infrastruktury komunalnej. 1.2. Rozwój infrastruktury drogowej. 1.3. Wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność i jakość świadczenia usług publicznych. 1.4. Inwestycje w ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.	2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. 2.2. Promowanie potencjału inwestycyjnego, turystycznego gminy i lokalnych produktów. 2.3. Spójny rozwój przestrzenny.	3.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego. 3.2. Rozwój infrastruktury społecznej. 3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego. 3.4. Poprawa warunków usług świadczonych na rzecz mieszkańców. 3.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań wskazane w ramach celów strategicznych są zbieżne z celami następujących lokalnych dokumentów:

- *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Regimin z dnia 28 października 2016r;*
- *Program ochrony środowiska Gminy Regimin na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022;*
- *Program rewitalizacji gminy Regimin na lata 2016-2023;*

- *Roczny program współpracy Gminy Regimin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2021;*
- *Strategia rozwoju Gminy Regimin na lata 2015-2021;*
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Regimin;*
- *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wsi Regimin etap 1 Prognoza oddziaływania na środowisko z 2018 r.;*
- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Regimin na lata 2021-2025;*
- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Regimin na lata 2021-2025;*
- *Raport o stanie Gminy Regimin za rok 2020.*

System monitoringu i ewaluacji Strategii

Monitoring i ewaluacja pozwalają oceniać stopień realizacji Strategii oraz wprowadzać ewentualne zmiany i korekty.

Podstawowym celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań, określonych w ramach celów strategicznych i operacyjnych ujętych w dokumencie. Funkcję koordynowania wdrażania Strategii pełni Urząd Gminy Regimin. Prowadzony monitoring realizacji Strategii ma odpowiadać na pytanie czy i jak realizowane są poszczególne cele. System monitorowania realizacji Strategii oparty jest o wskaźniki, zestawione w poniższych tabelach.

CEL STRATEGICZNY I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

1.1. Rozwój infrastruktury komunalnej.

1.2. Rozwój infrastruktury drogowej.

1.3. Wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność i jakość świadczenia usług publicznych.

1.4. Inwestycje w ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.

Cel I zakłada, że rozwój gospodarczy Gminy powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju, co oznacza dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska. Cel I zakłada działania w zakresie poprawy jakości infrastruktury komunalnej (w tym rozbudowy infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej i gazowej), drogowej (poprawa i rozwój infrastruktury lokalnych ciągów komunikacyjnych zwiększających bezpieczeństwo poprzez remonty i budowę dróg, modernizację/budowę oświetlenia, modernizację lub budowę pobocza/chodników, budowę ścieżek/dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą), wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność świadczenia usług (w tym rozwój e-usług) oraz ochrony środowiska (poprawy jakości powietrza atmosferycznego m.in. poprzez poprawę wykorzystania zasobów naturalnych oraz paliw i energii, rozwój alternatywnych źródeł energii). Powyższe cele strategiczne i operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Cel strategiczny I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

CEL STRATEGICZNY I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
1.1. Rozwój infrastruktury komunalnej.	rozbudowa sieci kanalizacyjnej w tym dokończenie kanalizacji w Grzybowie, dokończenie kanalizacji Klice; w następnej kolejności kanalizacja w m. Mościce, Kliczki, Pawłowo, Pniewo Czeruchy, Pniewo Wielkie, Kozdroje – Włosty, Zeńbok oraz w zwartej zabudowie miejscowości Przybyszewo;	- długość rozbudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowo- kanalizacyjnej pod tereny inwestycyjne lub pojedynczych mieszkańców (km); - liczba gospodarstw domowych/budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej (szt.); - liczba wybudowanych/ zmodernizowanych

	• budowa oczyszczalni ścieków w Lipie; z przyłączeniami do m.: Lipa, Szulmierz, Koziczyn, Radomka i Trzcianka; • budowa sieci wodociągowych na terenach inwestycyjnych zabudowy mieszkaniowej: Regimin, Grzybowo, Targonie, Lekowo; • przygotowanie projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonej zabudowy tzw. kolonie; • pozyskiwanie dofinansowania na ww. zadania z zakresu gospodarki ściekami tj. budowę sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków; • rozbudowa infrastruktury gazowej na terenach inwestycyjnych i zabudowy mieszkaniowej; • podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia szerokopasmowej sieci Internetu do wszystkich mieszkańców i firm na terenie gminy; • podjęcie działań zmierzających do modernizacji sieci elektroenergetycznych.	oczyszczalni ścieków (szt.); • przepustowość sieci kanalizacyjnej; • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.); • długość rozbudowy sieci gazowej (km); • długość rozbudowy sieci gazowej na terenach inwestycyjnych (km); • liczba gospodarstw domowych/budynków korzystających z szerokopasmowej sieci Internetu; • długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych (km); • wartość pozyskanych środków na dofinansowanie realizacji ww. inwestycji w poszczególnych latach [zł/rok].
1.2. Rozwój infrastruktury drogowej.	• budowa/modernizacja dróg gminnych; • budowa/modernizacja chodników dla pieszych; • budowa/modernizacja ścieżek/dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą; • budowa nowego i modernizacja oświetlenia ulicznego; • współpraca z powiatem ciechanowskim w zakresie wspólnych inwestycji drogowych; • współpraca z województwem w zakresie wspólnych inwestycji drogowych; • prowadzenie działań na rzecz modernizacji dróg wojewódzkich nr 615 i 616.	• długość zbudowanych/zmodernizowanych dróg lokalnych (km); • długość zbudowanych/zmodernizowanych chodników; • długość utworzonych/zmodernizowanych ścieżek/dróg rowerowych (km); • ilość zamontowanego nowego /zmodernizowanego oświetlenia dróg, chodników (szt.). • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych skrzyżowań (szt.); • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych przejść dla pieszych; • długość wybudowanych/ zmodernizowanych

		utwardzonych poboczy (km); • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych miejsc postojowych (szt.); • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych zatok autobusowych (szt.); • długość wybudowanych/ zmodernizowanych ciągów pieszo-rowerowych (km); • liczba obiektów małej architektury (infrastruktura towarzysząca) w strefie traktów rowerowych i pieszych (szt.); • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych punktów oświetleniowych (szt.).
1.3. Wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność i jakość świadczenia usług publicznych.	• usprawnienie przepływu informacji Urząd – Obywatel; • rozwój informatyzacji i cyfryzacji gminy; • upowszechnienie możliwości korzystania z e-usług przez mieszkańców; • pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych; • zwiększenie efektywności pozyskiwania środków zewnętrznych; • współpraca z innymi samorządami dotycząca wymiany doświadczeń; • zacieśnienie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami; • dostosowanie obiektów administracji samorządowej do potrzeb osób niepełnosprawnych np. remont i usprawnienie podjazdu do budynków użyteczności publicznej.	• liczba mieszkańców korzystająca z e-usług (szt.); • ilość informacji przekazywanych mieszkańcom drogą elektroniczną (szt.); • ilość procedur/usług publicznych, których realizacja jest możliwa drogą elektroniczną, e-usług (szt.); • kwota pozyskanych środków zewnętrznych na wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych (zł); • liczba inicjatyw/udogodnień dostosowujących obiekty administracji rządowej do osób niepełnosprawnych (szt.).

1.4. Inwestycje w ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.	• wprowadzenie energooszczędnych systemów oświetlenia ulic; • montaż odnawialnych źródeł energii paneli pv lub solarnych na budynkach publicznych; • montaż odnawialnych źródeł energii paneli pv lub solarnych na budynkach mieszkalnych; • wymiana pieców na odnawialne źródła energii paneli w budynkach publicznych; • wymiana pieców na odnawialne źródła energii w budynkach mieszkalnych; • pozyskiwanie dofinansowania na budowę odnawialnych źródeł energii; • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy; • termomodernizacja budynków mieszkalnych na terenie gminy; • modernizacja/wymiana prywatnych/indywidualnych kotłowni; • wymiana azbestowych pokryć dachowych; utylizacja azbestu; • zarządzanie efektywnością energetyczną; • ograniczanie źródeł niskiej emisji i innych zanieczyszczeń; • ochrona bioróżnorodności przyrodniczej na terenie gminy; • monitoring systemu kontroli wywozu nieczystości płynnych; • doskonalenie systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów; • kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców	• liczba latarni ulicznych wymienionych na LED/innych energooszczędnych np. z panelem pv (szt.); • liczba budynków publicznych korzystająca z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy (szt.); • liczba budynków mieszkalnych korzystająca z odnawialnych źródeł energii na terenie gminy (szt.); • kwota otrzymanych dotacji na budowę odnawialnych źródeł energii (zł); • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji na terenie gminy (szt.); • liczba budynków mieszkalnych poddana termomodernizacji na terenie gminy (szt.); • kwota otrzymanych dotacji na wymianę pieców (zł); • liczba budynków mieszkalnych korzystająca z wymiany azbestowych pokryć dachowych (szt.); • liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci (szt.); • liczba projektów organizacji i wdrażania systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu (szt.); • liczba zakupionych pojemników do selektywnej zbiórki odpadów (szt.); • liczba gospodarstw domowych/budynków obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków (szt.); • liczba mieszkańców objętych selektywną zbiórką odpadów (szt.); • nakłady na ochronę środowiska, w tym edukację (zł/rok); • liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych (szt.); • liczba wybudowanych/ zmodernizowanych zbiorników małej retencji (szt.);
---	--	--

	i podmiotów gospodarczych; • monitoring stanu melioracji; • budowa zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni.	• pojemność wybudowanych/ zmodernizowanych zbiorników małej retencji.
--	--	---

CEL STRATEGICZNY II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.

2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.

2.2. Promowanie potencjału inwestycyjnego, turystycznego gminy i lokalnych produktów.

2.3. Spójny rozwój przestrzenny.

Cel II zakłada, że samorząd może tworzyć sprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej m.in. poprzez prawo miejscowe, podejmować działania ukierunkowane na tworzenie klimatu proinwestycyjnego i turystycznego, profesjonalizację obsługi przedsiębiorców/inwestorów, jak również miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Cel strategiczny II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości

CEL STRATEGICZNY II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju	kreowanie nowych terenów inwestycyjnych i ich dozbrajanie w infrastrukturę techniczną z uwzględnieniem efektu skali	powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha);

przedsiębiorczości.	uciążliwości oraz możliwości kolizji funkcjonalnej; • wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez promowanie przedsiębiorczości, w tym organizację szkoleń; • udoskonalenie systemu promocji gospodarczej gminy; • nawiązanie współpracy z organizacjami gospodarczymi i biznesowymi; • wspieranie wykorzystania funduszy unijnych na rozwój przedsiębiorczości; • wspieranie inicjatyw okołorolniczych jako dodatkowego źródła dochodów; • wspieranie sektora usług z zakresu obsługi rolnictwa; • propagowanie rozwoju sadownictwa i uprawy warzyw; • tworzenie warunków do powstania i rozwoju sektora usług i obsługi ruchu turystycznego; • wspieranie alternatywnych źródeł dochodów np. zioła; • promocja agroturystyki jako alternatywnego źródła dochodów; • prowadzenie szkoleń dla rolników i pomoc w uzyskiwaniu środków z UE na różnicowanie działalności gospodarczej.	• liczba powstałych usług specjalistycznych na terenie Gminy (szt.); • liczba nowo utworzonych przedsiębiorstw (szt.); • liczba organizacji gospodarczych i biznesowych współpracująca z Gminą (szt.); • liczba projektów realizowanych przez gminę we współpracy z innymi podmiotami (szt.); • liczba usług świadczona z zakresu obsługi rolnictwa (szt.); • liczba inicjatyw wspierających rozwój przetwórstwa i przechowywania produktów rolnych i ogrodniczych (szt.); • liczba inicjatyw umożliwiających powstanie i rozwój sektora usług i obsługi ruchu turystycznego (szt.); • liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy (szt.); • liczba szkoleń zorganizowana dla rolników (szt.).
2.2. Promowanie potencjału inwestycyjnego, turystycznego gminy i lokalnych produktów.	• promowanie przedsiębiorczości i innowacyjnych przedsiębiorstw z terenu gminy Regimin; • promowanie lokalnych produktów; • opracowanie, druk i dystrybucja materiałów promocyjnych; • wyznaczenie, rozbudowa i oznakowanie szlaków i tras rowerowych oraz atrakcji turystycznych i kulturowych; • organizacja cyklicznych imprez tematycznych promujących gminę; • stała współpraca z organizacjami turystycznymi; • zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi promującymi rozwój turystyki;	• długość wyznaczonych/ rozbudowanych/ oznakowanych szlaków i tras rowerowych oraz atrakcji turystycznych i kulturowych (km); • liczba organizacji turystycznych współpracujących z Gminą (szt.); • liczba wydarzeń/imprez promujących przedsiębiorczość lokalną i liczba uczestników (sztuki/osoby); • uczestnicy festynów, pikników (osoby); • powierzchnia zagospodarowania zbiornika na rzece Łydyni i jego otoczenia (ha);

	• wykorzystanie potencjału związanego z budową zbiornika na rzece Łydyni - zagospodarowanie zbiornika i jego otoczenia na cele wypoczynku, rekreacyjne i turystyczne; • budowa i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy.	• liczba zmodernizowanej/ zbudowanej/ rozbudowanej małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy (szt.); • liczba miejsc parkingowych powstałych przy obiektach adoptowanych na cele turystyczne (szt.).
2.3. Spójny przestrzenny. rozwój	• tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie nowych terenów pod działalność gospodarczą; • aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem potencjalnych obszarów gospodarczych oraz turystycznych; • uchwalenie aktualizacji Planu zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające Strategię; • wspieranie powstawania nowych terenów leśnych we współpracy z Nadleśnictwem Ciechanów; • zagospodarowywanie terenów zieleni na obszarach zamieszkałych; • rewitalizacja parków zieleni; • wyznaczenie obszarów przeznaczonych na budownictwo wielorodzinne i szeregowe; • stworzenie i stosowanie systemu zachęt promujących ład i porządek na posesjach prywatnych; • podniesienie estetyki przestrzeni publicznej.	• powierzchnia nowo zagospodarowanych terenów zielonych (ha); • powierzchnia nowo wyznaczonych obszarów przeznaczonych na budownictwo wielorodzinne i szeregowe (ha); • ilość inicjatyw promujących ład i porządek na posesjach prywatnych (szt.); • ilość inicjatyw podnoszących estetykę przestrzeni publicznej (szt.).

CEL STRATEGICZNY III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy.

- 3.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.**
- 3.2. Rozwój infrastruktury społecznej.**
- 3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego.**
- 3.4. Poprawa warunków usług świadczonych na rzecz mieszkańców.**
- 3.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.**

W oparciu o obecne zasoby Gminy Regimin, cel strategiczny III zakłada poprawę bezpieczeństwa publicznego, rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej w Gminie oraz aktywizację społeczną dzieci, młodzieży i seniorów, a także budowę oferty turystycznej w oparciu o infrastrukturę turystyczną, formy aktywności ruchowej oraz organizację wydarzeń kulturowych. Działania te mają na celu poprawę atrakcyjności Gminy do życia i zamieszkania. Są one również nieodłącznym elementem kształtowania postaw i zachowań międzyludzkich, tożsamości lokalnej, a także integrują wszystkich uczestników życia społecznego. Założenia zakładają również współdziałanie Gminy z różnymi społecznościami lokalnymi – stowarzyszeniami, związkami międzygminnymi i gminami partnerskimi. Jednocześnie zakłada się realizację projektów, które przyczynią się do promocji Gminy, co zwiększy atrakcyjność Gminy do rekreacji i wypoczynku.

Powyższe cele operacyjne stanowić będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 16. Cel strategiczny III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy

CEL STRATEGICZNY III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy.		
Cel operacyjny	Kierunki działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
3.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	doposażanie jednostek OSP w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy;	liczba zmodernizowanego/ zakupionego sprzętu ratowniczo-gaśniczego (szt.);

	• tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym; • rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia drogowego (lampy solarne) i wymiana lamp sodowych na led; • dostosowanie organizacji ruchu do potrzeb mieszkańców gminy; • wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych - monitoring; • przeciwdziałanie patologiom społecznym; • intensyfikacja współpracy jednostek gminy z Komendą Powiatową Policji i Posterunkiem Policji w Regiminie; • przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego; • stworzenie oferty wsparcia i aktywizacji osób starszych w ramach istniejącego Klubu Seniora+; • akcje informacyjne i promocyjne dotyczące sąsiedzkiego nadzoru nad mieniem „bezpieczny sąsiad”.	• liczba wybudowanych/ zmodernizowanych punktów oświetleniowych (szt.); • ilość zbudowanych/ zmodernizowanych przejść dla pieszych (szt.); • liczba wypadków drogowych (szt.); • liczba inicjatyw przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego (szt.); • liczba inicjatyw tworzących ofertę wsparcia i aktywizacji osób starszych (szt.); • liczba inicjatyw poprawy oznaczeń drogowych (szt.); • ilość osób którym udzielono wsparcia finansowego w ramach pomocy społecznej (osób/rok); • wartość wypłaconych przez gminę świadczeń socjalnych z wyłączeniem Programu 500+ (zł/rok).
3.2. Rozwój infrastruktury społecznej.	• rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów i sal sportowych; • budowa boisk wielofunkcyjnych; • budowa siłowni zewnętrznych; • modernizacja obiektów oświatowych; • doposażanie i rozbudowa miejsc służących lokalnej integracji; • budowa Centrum Kultury i Sportu w Regiminie wraz z Gminną Biblioteką Publiczną;	• liczba rozbudowanych i zmodernizowanych hal i sal sportowych (szt.); • liczba nowopowstałych boisk wielofunkcyjnych (szt.); • liczba siłowni zewnętrznych (szt.); • liczba zmodernizowanych obiektów oświatowych (szt.); • kwota przeznaczona na doposażenie i rozbudowę służących lokalnej integracji (zł);

	• tworzenie ścieżek edukacyjno – ekologicznych.	• powierzchnia nowopowstałych wiejskich parków wypoczynku (ha); • liczba utworzonych ścieżek edukacyjno - ekologicznych.
3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego.	• wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie tworzenia miejsc służących lokalnej integracji i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i współpracy międzypokoleniowej; • rozwój oferty kulturalnej i sportowej w istniejących obiektach na terenie gminy; • budowa nowego centrum kultury i sportu wraz z biblioteką publiczną; • dążenie do maksymalnego wykorzystania istniejącej bazy sportowej i kulturalnej; • aktualizacja kalendarza imprez gminnych i lokalnych; • wspieranie organizacji lokalnych imprez okolicznościowych; • współpraca ze szkołami, samorządem wiejskim, fundacjami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi działającymi na terenie gminy i poza nią; • wspieranie tworzenia organizacji o charakterze społeczno-kulturalnym i sportowym; • kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowościach na terenie Gminy Regimin (małe tereny zielone, skwery, place zabaw); • budowa, modernizacja i doposażanie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społeczno-kulturalnym, w szczególności świetlic wiejskich; • budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw; • budowa, rozbudowa i modernizacja wiejskich	• liczba inicjatyw w zakresie tworzenia miejsc służących lokalnej integracji i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i współpracy międzypokoleniowej (szt.); • liczba imprez kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie gminy (szt.); • wartość wsparcia gminy przeznaczanego na pomoc przy organizacji lokalnych imprez okolicznościowych (zł/rok); • liczba inicjatyw pobudzających współpracę ze szkołami, samorządem wiejskim, fundacjami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi działającymi na terenie gminy i poza nią (szt.); • liczba zbudowanych, zmodernizowanych i doposażonych obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społeczno- kulturalnym tj. świetlice, centra kultury (szt.); • liczba zbudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych wiejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.); • powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej (m²); • liczba odnowionych lub poddanych konserwacji lokalnych pomników historii i miejsc pamięci (szt.); • powierzchnia nowo stworzonych lub odnowionych terenów zielonych, parków (m²);

	obiektów sportowo- rekreacyjnych; • odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historii i miejsc pamięci; • tworzenie lub odnowa wiejskich parków i terenów zielonych; • rewitalizacja obiektów zabytkowych przy współudziale środków zewnętrznych na terenie Gminy Regimin.	• liczba obiektów zabytkowych zaadaptowanych na cele kulturalne i turystyczne (szt.); • powierzchnia nowych obiektów infrastruktury turystycznej (m²); • liczba miejsc parkingowych powstałych przy obiektach adoptowanych na cele kulturalne lub turystyczne (szt.); • powierzchnia terenów zagospodarowanych na cele turystyczne i kulturalne (ha).
3.4. Poprawa warunków usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	• działania na rzecz rozwiązania problemów opieki przedszkolnej; • budowa przedszkola gminnego; • działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych; • poprawa oferty edukacyjnej poprzez modernizację bazy lokalowej szkół; • doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie; • rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego; • organizacja zajęć pozalekcyjnych, wychowawczych i opiekuńczych; • wspieranie działań Gminnej Biblioteki Publicznej; • promocja zdrowego stylu życia; • zwiększenia dostępności do usług medycznych oraz ochrony zdrowia; • wspieranie działalności placówek pomocy społecznej; • wspieranie zakładania i funkcjonowania organizacji działających na terenach wiejskich i innych stowarzyszeń (Koła Gospodyń Wiejskich, OSP).	• liczba zbudowanych, rozbudowanych i zmodernizowanych wiejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.); • liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz podnoszenia jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych (szt.); • liczba inicjatyw podejmowanych na doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie (szt.); • oferta zajęć pozalekcyjnych, wychowawczych i opiekuńczych organizowanych dla uczniów (godzin/rok); • kwota przeznaczana na wspieranie działań Gminnej Biblioteki Publicznej (zł); • liczba osób korzystająca z usług opieki medycznej (szt.); • kwota przeznaczana na działalność placówek pomocy społecznej (zł); • liczba organizacji działających na terenach wiejskich (szt.).

3.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.	• podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w kreowaniu lokalnej polityki rozwoju; • aktywizacja i zwiększanie roli samorządów wiejskich w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju Gminy; • wspieranie tworzenia i działalności organizacji pozarządowych na terenie Gminy; • współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego; • działania na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców w wyborach i referendach.	• liczba działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w kreowaniu lokalnej polityki rozwoju (szt.); • liczba osób biorących udział w działaniach na rzecz rozwoju Gminy (szt.); • liczba powstałych organizacji pozarządowych na terenie Gminy (szt.); • liczba mieszkańców biorących udział w wyborach i referendach (szt.).
---	---	---

Ewaluacja

Strategia Rozwoju Gminy Regimin - jak każdy inny dokument planistyczny podlega ewaluacji pod kątem jej aktualności. Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).

Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów z elementami ewaluacji Strategii w okresie jej obowiązywania – w 2025 po 3 pełnych latach wdrażania Strategii (ewaluacja *on-going*) i 2030 roku (ewaluacja *ex-post*). Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie znalezienie odpowiedzi na pytania dotyczące:

- trafności – tzn. czy cele zapisane w Strategii nadal odpowiadają problemom i wyzwaniom rozwojowym gminy,
- skuteczności – tzn. stopnia realizacji poszczególnych celów, a także wskazania barier (w tym zewnętrznych) w ich realizacji.

Tabela ewaluacyjna załączona poniżej powinna być sporządzana przez wydziały odpowiedzialne jako narzędzie kontrolne realizacji celów strategicznych w zależności od wyników oceny (ewaluacji), powinna być dokonana coroczna aktualizacja Strategii. Jej zakres powinien być uzależniony od wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz zmian zachodzących w dalszym i bliższym otoczeniu.

Do prawidłowego monitorowania oraz wdrażania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Regimin niezbędna jest ścisła i stała współpraca instytucji sektora prywatnego, publicznego, pozarządowego oraz mieszkańców gminy, jak również wszystkich osób, którym zależy na losie gminy.

Tabele ewaluacyjne

Tabela 17. Cel strategiczny I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/ NIE)
1.1. Rozwój infrastruktury komunalnej.	rozbudowa sieci kanalizacyjnej w tym dokończenie kanalizacji w Grzybowie, dokończenie kanalizacji Klice; w następnej kolejności kanalizacja w m. Mościce, Kliczki, Pawłowo, Pniewo Czeruchy, Pniewo Wielkie, Kozdroje – Włosty, Zeńbok oraz w zwartej zabudowie miejscowości Przybyszewo;				
	budowa oczyszczalni ścieków w Lipie; z przyłączeniami do m.: Lipa, Szulmierz, Koziczyn, Radomka i Trzcianka;				
	budowa sieci wodociągowych na terenach inwestycyjnych zabudowy mieszkaniowej: Regimin, Grzybowo, Targonie, Lekowo;				
	przygotowanie projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonej zabudowy tzw. kolonie;				
	pozyskiwanie dofinansowania na ww. zadania z zakresu gospodarki ściekami tj. budowę sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków;				
	rozbudowa infrastruktury gazowej na terenach inwestycyjnych i zabudowy mieszkaniowej;				
	podjęcie działań zmierzających do modernizacji sieci elektroenergetycznych.				
	podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia szerokopasmowej sieci Internetu do wszystkich mieszkańców i firm na terenie gminy;				
1.2. Rozwój	budowa/modernizacja dróg gminnych;				

infrastruktury drogowej.	• budowa/modernizacja chodników dla pieszych;				
	• budowa/modernizacja ścieżek/dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;				
	• budowa nowego i modernizacja oświetlenia ulicznego;				
	• współpraca z powiatem ciechanowskim w zakresie wspólnych inwestycji drogowych;				
	• współpraca z województwem w zakresie wspólnych inwestycji drogowych;				
	• prowadzenie działań na rzecz modernizacji dróg wojewódzkich nr 615 i 616.				
1.3. Wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność i jakość świadczenia usług publicznych.	• usprawnienie przepływu informacji Urząd – Obywatel;				
	• rozwój informatyzacji i cyfryzacji gminy;				
	• upowszechnienie możliwości korzystania z e-usług przez mieszkańców;				
	• pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych;				
	• zwiększenie efektywności pozyskiwania środków zewnętrznych;				
	• współpraca z innymi samorządami dotycząca wymiany doświadczeń;				
	• zacieśnienie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami;				
1.4. Inwestycje w ochronę	• dostosowanie obiektów administracji samorządowej do potrzeb osób niepełnosprawnych np. remont i usprawnienie podjazdu do budynków użyteczności publicznej.				
	• wprowadzenie energooszczędnych systemów oświetlenia ulic;				

środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.	• montaż odnawialnych źródeł energii paneli pv lub solarnych na budynkach publicznych;				
	• montaż odnawialnych źródeł energii paneli pv lub solarnych na budynkach mieszkalnych;				
	• wymiana pieców na odnawialne źródła energii paneli w budynkach publicznych;				
	• wymiana pieców na odnawialne źródła energii w budynkach mieszkalnych;				
	• pozyskiwanie dofinansowania na budowę odnawialnych źródeł energii;				
	• termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy;				
	• termomodernizacja budynków mieszkalnych na terenie gminy;				
	• modernizacja/wymiana prywatnych/indywidualnych kotłowni;				
	• wymiana azbestowych pokryć dachowych; utylizacja azbestu;				
	• zarządzanie efektywnością energetyczną;				
	• ograniczanie źródeł niskiej emisji i innych zanieczyszczeń;				
	• ochrona bioróżnorodności przyrodniczej na terenie gminy;				
	• monitoring systemu kontroli wywozu nieczystości płynnych;				
	• doskonalenie systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów;				
	• kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców i podmiotów gospodarczych;				
	• monitoring stanu melioracji;				
	• budowa zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni.				

Tabela 18. Cel strategiczny II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/ NIE)
2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.	kreowanie nowych terenów inwestycyjnych i ich dozbrajanie w infrastrukturę techniczną z uwzględnieniem efektu skali uciążliwości oraz możliwości kolizji funkcjonalnej;				
	wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez promowanie przedsiębiorczości, w tym organizację szkoleń;				
	udoskonalenie systemu promocji gospodarczej gminy;				
	nawiązanie współpracy z organizacjami gospodarczymi i biznesowymi;				
	wspieranie wykorzystania funduszy unijnych na rozwój przedsiębiorczości;				
	wspieranie inicjatyw okołorolniczych jako dodatkowego źródła dochodów;				
	wspieranie sektora usług z zakresu obsługi rolnictwa;				
	propagowanie rozwoju sadownictwa i uprawy warzyw;				
	tworzenie warunków do powstania i rozwoju sektora usług i obsługi ruchu turystycznego;				
	wspieranie alternatywnych źródeł dochodów np. ziola;				
	promocja agroturystyki jako alternatywnego źródła dochodów;				
	przewodzenie szkoleń dla rolników i pomoc w uzyskiwaniu środków z UE na różnicowanie działalności gospodarczej.				
2.2. Promowanie	promowanie przedsiębiorczości i innowacyjnych				

potencjału inwestycyjnego, turystycznego gminy i lokalnych produktów.	przedsiębiorstw z terenu gminy Regimin;				
	• promowanie lokalnych produktów;				
	• opracowanie, druk i dystrybucja materiałów promocyjnych;				
	• wyznaczenie, rozbudowa i oznakowanie szlaków i tras rowerowych oraz atrakcji turystycznych i kulturowych;				
	• organizacja cyklicznych imprez tematycznych promującej gminę;				
	• stała współpraca z organizacjami turystycznymi;				
	• zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi promującymi rozwój turystyki;				
	• wykorzystanie potencjału związanego z budową zbiornika na rzece Łydyni - zagospodarowanie zbiornika i jego otoczenia na cele wypoczynku, rekreacyjne i turystyczne;				
	• budowa i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy.				
2.3. Spójny rozwój przestrzenny.	• tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie nowych terenów pod działalność gospodarczą;				
	• aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem potencjalnych obszarów gospodarczych oraz turystycznych;				
	• uchwalenie aktualizacji Planu zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniające Strategię;				
	• wspieranie powstawania nowych terenów leśnych we współpracy z Nadleśnictwem Ciechanów;				
	• zagospodarowywanie terenów zieleni na obszarach zamieszkałych;				

	• rewitalizacja parków zieleni;				
	• wyznaczenie obszarów przeznaczonych na budownictwo wielorodzinne i szeregowe;				
	• stworzenie i stosowanie systemu zachęt promujących ład i porządek na posesjach prywatnych;				
	• podniesienie estetyki przestrzeni publicznej.				

Tabela 19. Cel strategiczny III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy

Cel operacyjny	Działanie	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/ NIE)
3.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	• doposażanie jednostek OSP w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy;				
	• tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym;				
	• rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia drogowego (lampy solarne) i wymiana lamp sodowych na led;				
	• dostosowanie organizacji ruchu do potrzeb mieszkańców gminy;				
	• wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych - monitoring;				
	• przeciwdziałanie patologiom społecznym;				
	• intensyfikacja współpracy jednostek gminy z Komendą Powiatową Policji i Posterunkiem Policji w Regiminie;				
	• przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego;				
	• stworzenie oferty wsparcia i aktywizacji osób starszych w ramach istniejącego Klubu Seniora;				

	• akcje informacyjne i promocyjne dotyczące sąsiedzkiego nadzoru nad mieniem „bezpieczny sąsiad”.				
3.2. Rozwój infrastruktury społecznej.	• rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów i sal sportowych;				
	• budowa boisk wielofunkcyjnych;				
	• budowa siłowni zewnętrznych;				
	• modernizacja obiektów oświatowych;				
	• doposażanie i rozbudowa miejsc służących lokalnej integracji;				
	• budowa Centrum Kultury i Sportu wraz z Gminną Biblioteką Publiczną;				
	• tworzenie ścieżek edukacyjno – ekologicznych.				
3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego.	• wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie tworzenia miejsc służących lokalnej integracji i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i współpracy międzypokoleniowej;				
	• rozwój oferty kulturalnej i sportowej w istniejących obiektach na terenie gminy;				
	• budowa Centrum Kultury i Sportu wraz z Biblioteką Publiczną;				
	• dążenie do maksymalnego wykorzystania istniejącej bazy sportowej i kulturalnej;				
	• aktualizacja kalendarza imprez gminnych i lokalnych;				
	• wspieranie organizacji lokalnych imprez okolicznościowych;				
	• współpraca ze szkołami, samorządem wiejskim, fundacjami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi działającymi na terenie gminy i poza nią;				
	• wspieranie tworzenia organizacji o charakterze				

	społeczno-kulturalnym i sportowym;				
	• kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowościach na terenie Gminy Regimin (małe tereny zielone, skwery, place zabaw);				
	• budowa, modernizacja i doposażanie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społeczno-kulturalnym, w szczególności świetlic wiejskich;				
	• budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw;				
	• budowa, rozbudowa i modernizacja wiejskich obiektów sportowo- rekreacyjnych;				
	• odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historii i miejsc pamięci;				
	• tworzenie lub odnowa wiejskich parków i terenów zielonych;				
	• rewitalizacja obiektów zabytkowych przy współudziale środków zewnętrznych na terenie Gminy Regimin.				
3.4. Poprawa warunków usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	• działania na rzecz rozwiązania problemów opieki przedszkolnej;				
	• budowa przedszkola gminnego;				
	• działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych;				
	• poprawa oferty edukacyjnej poprzez modernizację bazy lokalowej szkół;				
	• doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie;				
	• rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego;				
	• organizacja zajęć pozalekcyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;				
	• wspieranie działań Gminnej Biblioteki Publicznej;				
	• promocja zdrowego stylu życia;				

	• zwiększenia dostępności do usług medycznych oraz ochrony zdrowia;				
	• wspieranie działalności placówek pomocy społecznej;				
	• wspieranie zakładania i funkcjonowania organizacji działających na terenach wiejskich i innych stowarzyszeń (Koła Gospodyń Wiejskich, OSP).				
3.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.	• podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w kreowaniu lokalnej polityki rozwoju;				
	• aktywizacja i zwiększanie roli samorządów wiejskich w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju Gminy;				
	• wspieranie tworzenia i działalności organizacji pozarządowych na terenie Gminy;				
	• współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego;				
	• działania na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców w wyborach i referendach.				

2.3. Model struktury funkcjonalno – przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Aktualnie dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy Regimin jest „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Regimin (zmiana)*”, opracowane na podstawie Uchwały Rady Gminy Regimin Nr XXIV/118/2008 z dnia 18 listopada 2008 r. a przyjęte Uchwałą Nr XVII/88/12 Rady Gminy w Regiminie z dnia 26 marca 2012 r. Wcześniejsza edycja studium pochodziła z 2000 r. (Uchwała Nr XXVIII/136/2000 z dnia 15 grudnia 2000 roku).

Przedstawiana w opracowaniu rekomendacja modelu funkcjonalno-przestrzennego dla Gminy Regimin wywodzi się z założeń wymienionego wyżej Studium i wskazuje nowe propozycje obszarów interwencji, zgodnie ze sformułowanymi na potrzeby Strategii celami strategicznymi wynikającymi z wizji i misji Gminy.

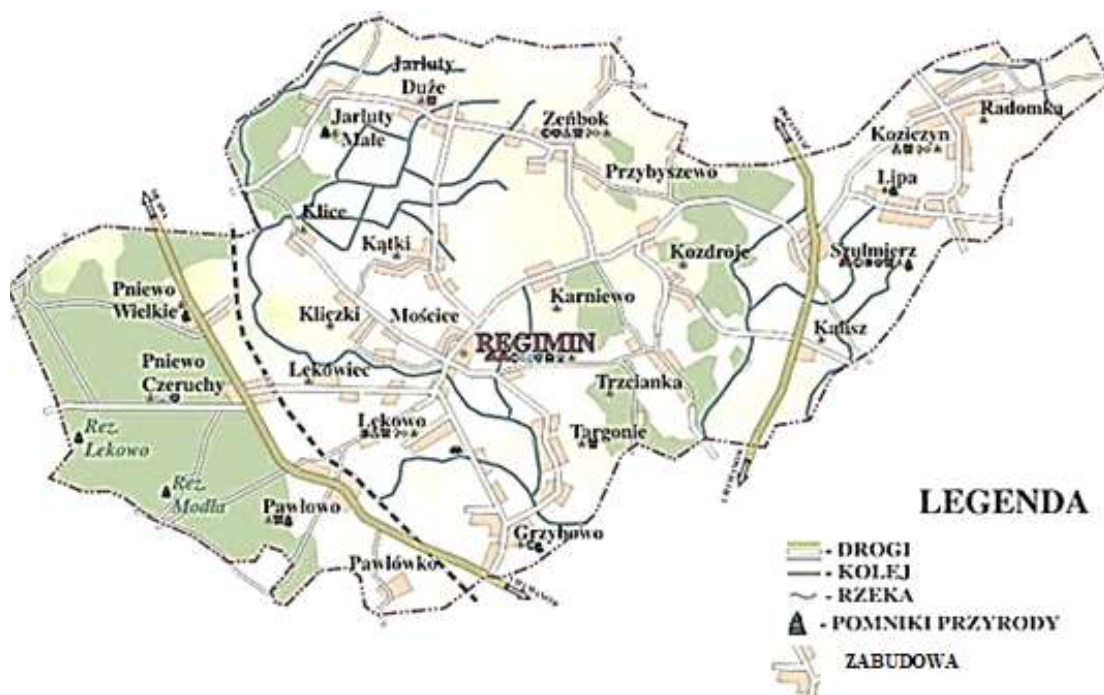
Modelowana przestrzeń funkcjonalna ma określoną powierzchnię, posiada konkretną wartość, a jednocześnie zmienia się pod wpływem trendów globalnych tj. zmiany klimatyczne oraz trendów lokalnych w postaci silnej presji rozwojowej, funkcji aktywności gospodarczej lub zawłaszczania powierzchni przez indywidualnych właścicieli na cele osadnicze, rolnicze lub usługowe. Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych w ramach sformułowanych celów strategicznych oraz wynikających z nich celów operacyjnych i działań - potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału. Model funkcjonalno-przestrzenny uwzględnienia specyfikę i zróżnicowanie wewnętrzne gminy. Rekomendowany model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla interwencji w celu osiągnięcia strategicznych celów rozwoju poprzez wskazanie powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami oraz wskazanie obszarów wymagających ochrony.

Główne zadania rekomendowanego modelu to graficzna prezentacja przestrzenna kierunków rozwoju przestrzennego z opisem spodziewanych efektów interwencji i przekształceń przestrzeni zgodnie z celami formułowanymi na potrzeby strategii. Model winien wyjaśniać spójność interwencji w danych obszarach. Model winien hierarchizować obszary o różnych charakterystykach funkcjonalnych wynikających z walorów naturalnych i ukształtowania terenu oraz wskazywać powiązania między nimi ze wskazaniem rekomendacji w zakresie gospodarowania przestrzenią. W ramach modelu ustala się ramy

współpracy z interesariuszami na obszarach realizacji wyznaczonych celów rozwoju lokalnego i powiązań ponadlokalnych.

Gmina Regimin posiada bardzo atrakcyjne położenie determinujące jej strukturę funkcjonalno-przestrzenną. Atutami lokalizacji gminy jako obszaru atrakcyjnego osadniczo, a w szczególności jej południowej części, jest bliskość miasta Ciechanów i dostępność komunikacyjna oraz atrakcyjność pod względem przyrodniczo-krajobrazowym, co wpływa na walory ekologiczne identyfikowane jako jeden z istotnych elementów wpływających pozytywnie na jakość życia. Dlatego jednym z głównych założeń strategicznych w planowaniu przestrzennym powinno być wyznaczenie bezpiecznych pod względem oddziaływania zagrożeń naturalnych, uciążliwości przemysłowej oraz komunikacyjnej a zarazem uzbrojonych w infrastrukturę techniczną obszarów intensyfikacji rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i zagrodowego. Podkreślić należy, że rozwój osadnictwa jest dla gminy szansą na powstrzymanie prognozowanych, niekorzystnych trendów procesów demograficznych, które można zaobserwować już dziś na terenie gminy. Jednocześnie rozwój osadnictwa oznacza wzrost dochodów do budżetu gminy. Aktualnie, jak pokazuje mapa 7, na terenie gminy zawarta zabudowa koncentruje się w centrach miejscowości oraz wzdłuż dróg lokalnych.

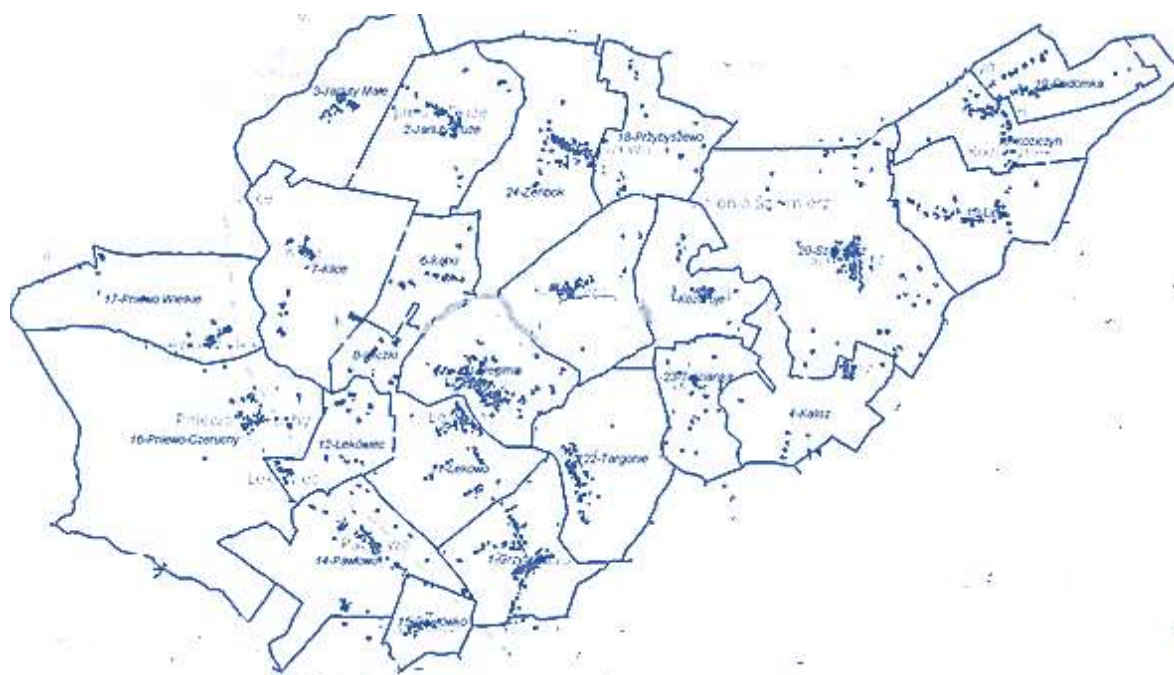
Mapa 7. Elementy struktury osadniczej wraz z lokalnym układem komunikacyjnym gminy Regimin

Źródło: Mapy Google.

Najmniejsza koncentracja zabudowy występuje w części południowo zachodniej oraz środkowej gminy (okolice Kozdroje), natomiast największą koncentrację zabudowy zaobserwować można w części południowej, w tym w sołectwach Regimin, Lekowo, Targonie i Grzybowo, położonych najbliższej miasta Ciechanów. Na terenie gminy Regimin dominuje zabudowa niska, jednorodzinna, a zabudowa zagrodowa w koloniach poza centrami miejscowości. Mapa 8 prezentuje faktyczną koncentrację budynków na terenie gminy w poszczególnych sołectwach. Największe rozproszenie można stwierdzić w części wschodniej gminy oraz części zachodniej, co uwzględnić należy w projektach rozbudowy infrastruktury rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. Na obszarach większego rozproszenia, z przyczyn ekonomicznych należy przewidzieć przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz indywidualne ekologiczne źródła ciepła.

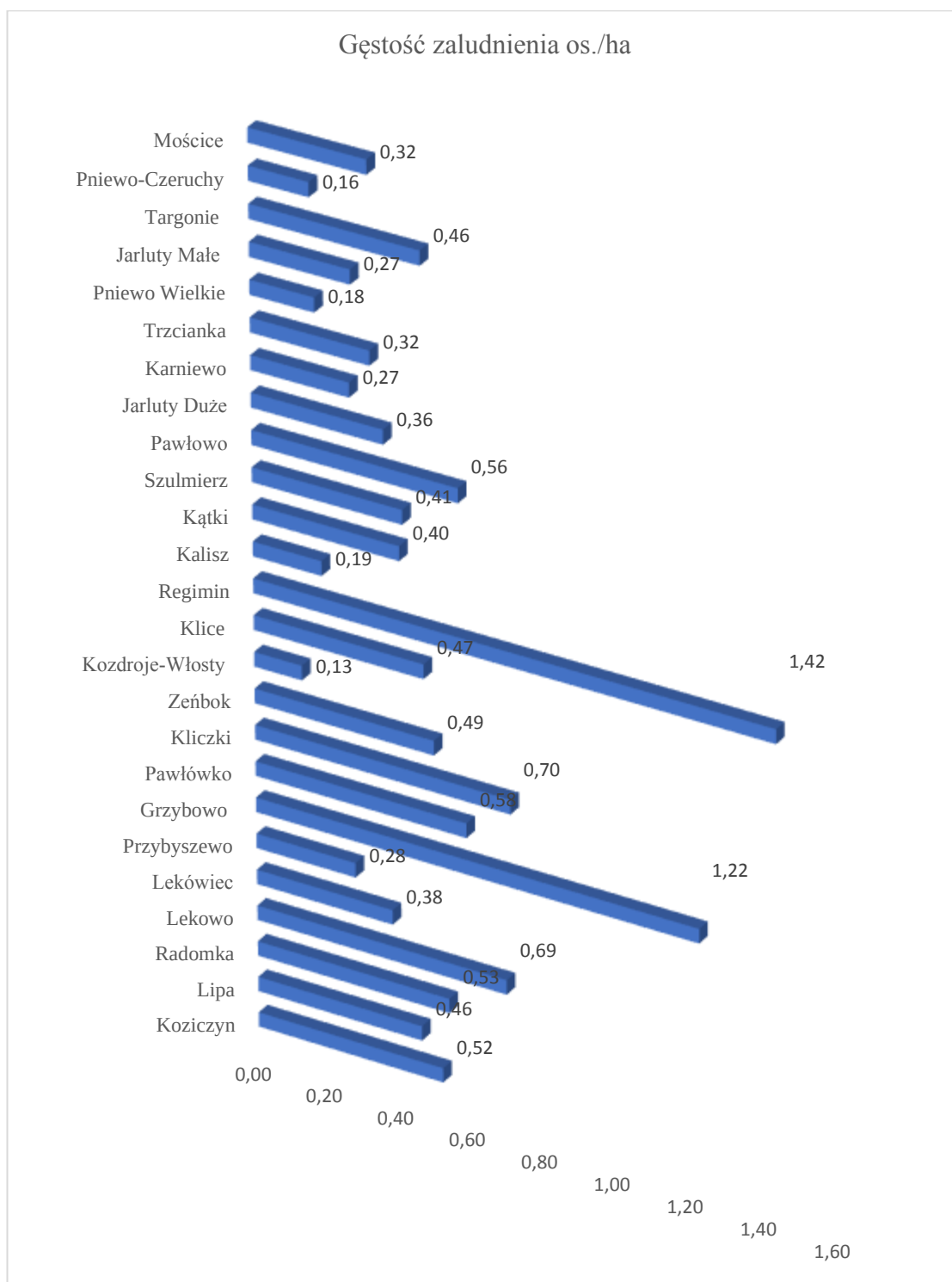
Mapa 8. Rozmieszczenie strefy istniejącej zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych

Źródło: Mapy Google.

Największy wskaźnik gęstości zaludnienia wykazuje sołectwo Regimin, Grzybowo oraz pozostałe sołectwa położone blisko granicy i dobrze skomunikowane z miastem Ciechanów. Najmniej zaludnione sołectwa to Kozdroje-Włosty, Pniewo Czeruchy oraz Pniewo Wielkie i Kalisz, a więc sołectwa charakteryzujące się wysokim wskaźnikiem terenów zielonych i leśnych.

Wykres 37. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach Gminy Regimin (stan 2020r.)

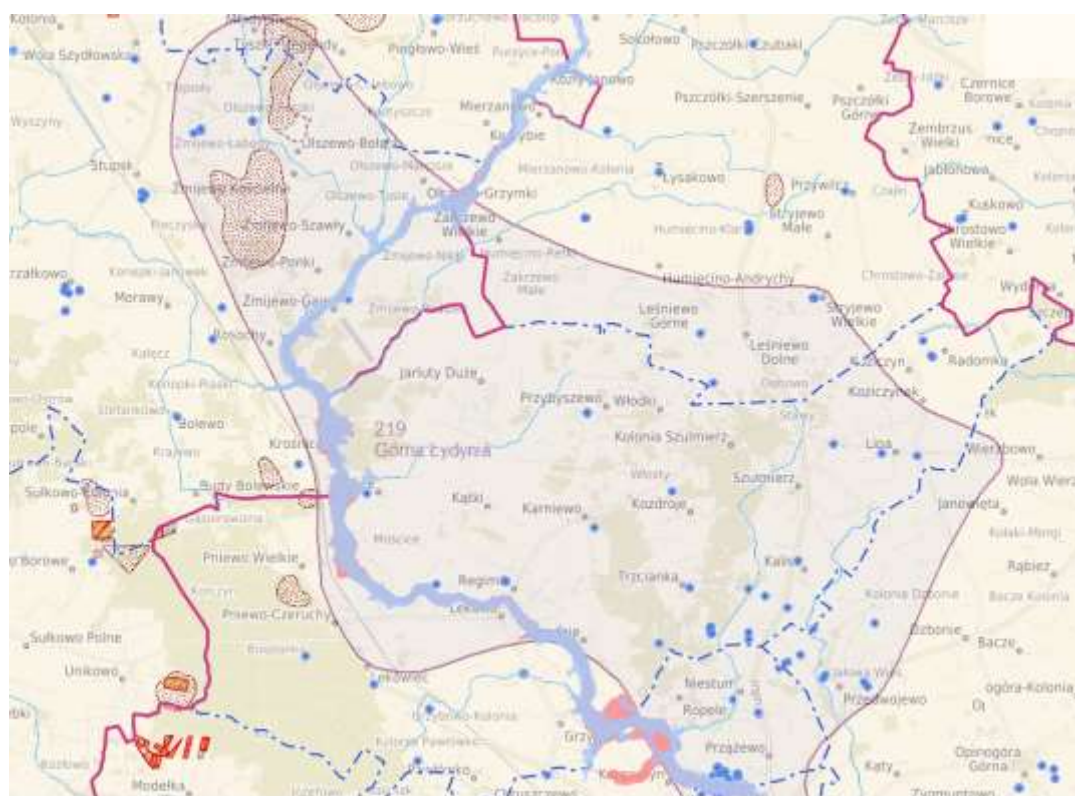

Źródło: Raport o stanie Gminy Regimin za rok 2020r.

W planowaniu przestrzennym osadniczych funkcji terenu należy uwzględnić również prezentowane na mapie 9 tereny, na których występują zagrożenia naturalne tj. zagrożenie powodziowe oznaczone kolorem niebieskim i czerwonym. Planowanie funkcji rekreacyjnych

oraz zagospodarowania na cele rolnicze wymaga uwzględnienia bogactwa naturalnego w formie zasobów wód podziemnych oraz powierzchniowych. Mapa 9 przedstawia także lokalizację ujęć wody. Na mapie 9 oznaczone są również obszary złóż naturalnych - kruszyw (oznaczone zakropkowane obszary z konturem w kolorze brązowym) w okolicy miejscowości Pniewo-Czeruchy. Działalność wydobywcza na tym obszarze jest w kolizji do funkcji turystyczno-rekreacyjnej i wpłynęłaby negatywnie na walory krajobrazowe, nawet z zastosowaniem kompensacji przyrodniczej. Na terenie gminy nie ma terenów zagrożonych osuwiskami.

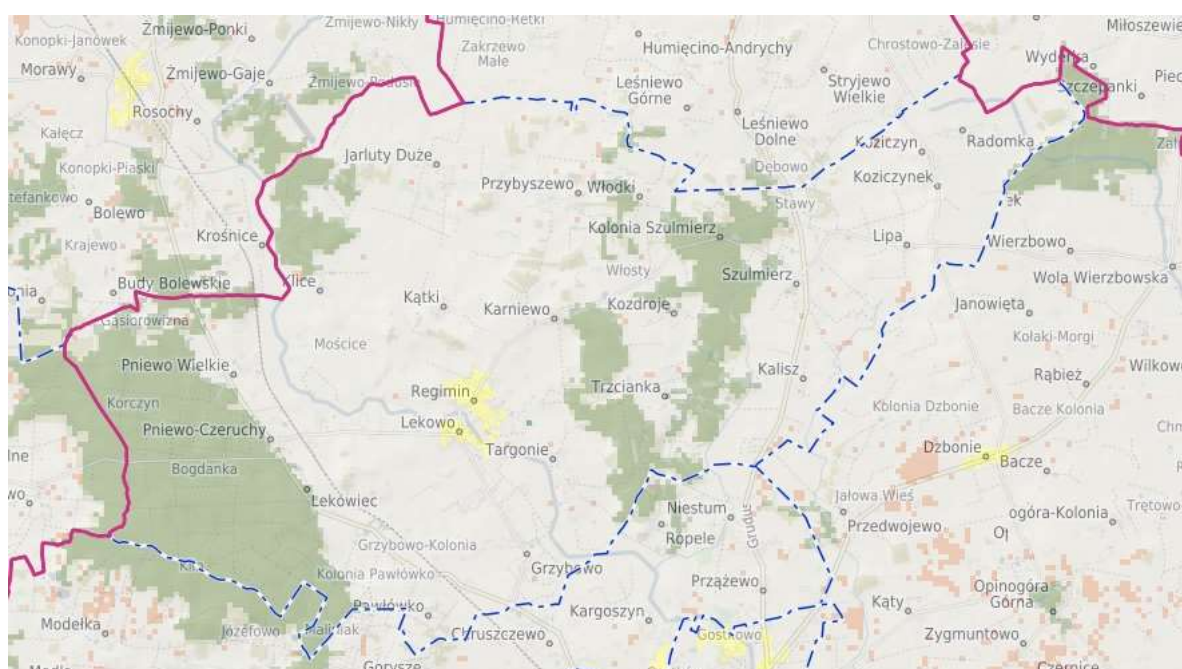
Mapa 9. Obszary zagrożenia osuwiskowego i powodziowego na terenie gminy Regimin

Źródło: Mapy Google.

Pomimo bogactwa związanego z lokalizacją zbiorników naturalnych na terenie gminy są obszary zagrożone suszą oznaczone kolorem żółtym na mapie 10. Obszary deficytu wody powinny być analizowane przy planowaniu zagospodarowania na cele rolnicze lub sadownicze i wyłączone spod kierunku rozwoju dla lokalizacji tego typu funkcjonalności. Na terenach tych powinno się przewidzieć rozwiązania typu małej retencji oraz ograniczyć tereny utwardzone nawierzchnią szorstką na rzecz terenów zielonych. Zaopatrzenie tych obszarów zagospodarowanych osadniczo w wodę należy przewidzieć w przyszłości z ujęć wody z obszaru ich koncentracji w południowej lub zachodniej części gminy.

Mapa 10. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Regimin

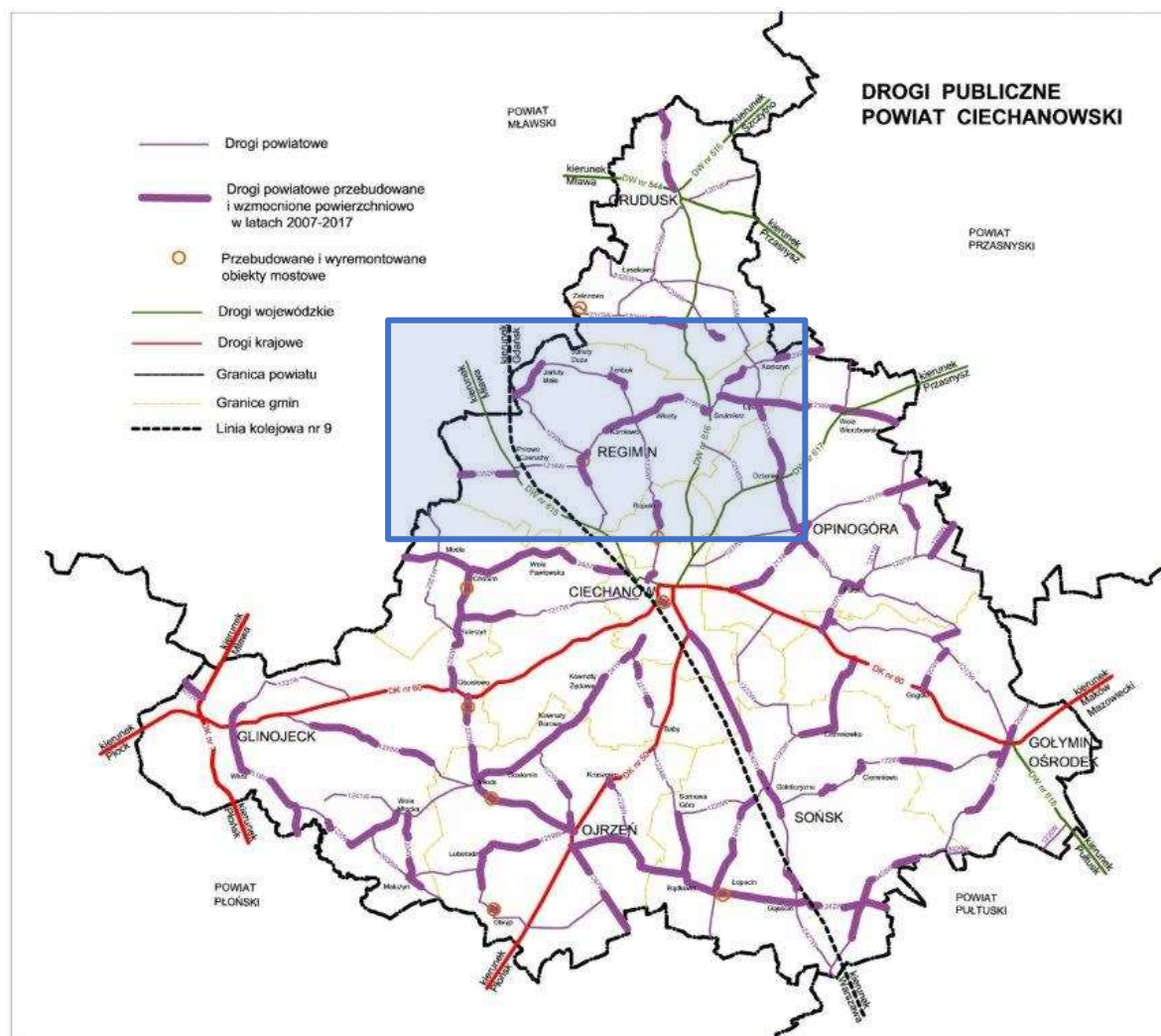

Źródło: Mapy Google.

Na terenie gminy obserwuje się brak zlokalizowanych dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych lub autostrad. Dominują drogi lokalne oraz powiatowe. W części zachodniej przecina obszar gminy droga wojewódzka nr 615, a w części wschodniej obszar gminy przecina droga wojewódzka nr 616. Jak prezentuje mapa 11 sieć dróg powiatowych na terenie gminy jest sukcesywnie modernizowana. Jednak w celu rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, w tym ścieżek dla cyklistów, traktów dla biegaczy i pieszych, konieczna jest przebudowa dróg lokalnych aktualnie niedostosowanych do tych aktywności pod względem bezpieczeństwa, oznaczenia i informacji oraz obiektów małej architektury.

Przez zachodnią część obszaru gminy przebiega linia kolejowa trasy Warszawa – Gdańsk.

Mapa 11. Układ komunikacyjny gminy Regimin na tle powiatu z zaznaczonymi drogami powiatowymi i obiektami drogowymi poddanymi przebudowie po roku 2007

Źródło: Mapy Google.

Większość dróg charakteryzuje utwardzona, asfaltowa nawierzchnia, co potwierdza zestawienie dróg w poniższej tabeli 20, w której drogi asfaltowe zaznaczono kolorem czerwonym. W pierwszej kolejności rozważana powinna być modernizacja i budowa dróg stanowiących szlaki komunikacji pomiędzy głównymi skupiskami osadniczymi w miejscowościach zaznaczonych w komórkach na różowo. W drugiej kolejności szlaki zdefiniowane jako turystyczne, w szczególności trasy rowerowe.

Tabela 20. Zestawienie dróg w gminie Regimin według stanu ich nawierzchni i długości

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość odcinka na terenie gm. Regimin (m.)	Rodzaj
				nawierzchni
1.	7334	Obrębiec - Szczepanki - Szulmierz	6700	częściowo asfaltowa
2.	7336	Przywilcz - Nieborzyn - Dzbonie	3000	asfaltowa
3.	7378	Strzegowo Pniewo Czeruchy	3000	asfaltowa
4.	7520	Szulmierz - Wola Wierzbowska	2400	asfaltowa
5.	7521	Jałowa Wieś - Kalisz	1000	asfaltowa
6.	7522	Grzybowo - Regimin - Szulmierz	12 100	asfaltowa
7.	7523	Ciechanów - Ropele - Karniewo	3700	częściowo asfaltowa
8.	7524	Regimin - Jarluty Małe - Karniewo	13 500.	asfaltowa
9.	7525	Pniewo Czeruchy - Lekowo	3700	asfaltowa
1.	120801W	Pawłowo- Maliniak- Chotum	2521	gruntowa
2.	120802W	Lekowo - Klin - Modelka	5116	3054 - asfaltowa 2062 -gruntowa
3.	120803W	Pawłówko - Rutki - Ujazdowo	2167	asfaltowa
4.	120804W	droga przez Pniewo Czeruchy	610	asfaltowa
5.	120805W	Pniewo Czeruchy - Sułkowo - Drogiszka	3348	287 - asfaltowa 971 - żwirowa 2090 - gruntowa
6.	120806W	Niestum - Trzcianka - Kozdroje	4098	asfaltowa
7.	120807W	Zeńbok - Przybyszewo - Andrychy	2000	asfaltowa
8.	120808W	Grzybowo - Regimin	4433	asfaltowa
9.	120809W	Kątki - Humięcino - Retki	5017	asfaltowa
10.	120810W	Regimin - Jarluty Duże	3969	asfaltowa
11.	120811W	Kątki - Klice	2134	1077 -asfaltowa 1057 -żwirowa
12.	120812W	Kalisz - Kozdroje	2637	utwardzona
13.	120813W	Jarluty Małe - Żmijewo Kuce	1932	żwirowa
14.	120814W	Pniewo Wielkie - Krośnice	620	asfaltowa
15.	120815W	Jarluty Małe - granica RDP	521	asfaltowa

16.	120816W	Jarluty Duże - Zakrzewo	1300	867 -asfaltowa 433 - gruntowa
17.	120817W	Regimin - Trzcianka	3078	773 -asfaltowa 377 - żwirowa 1928 - gruntowa
18.	120818W	Koziczyn - Radomka II	1938	asfaltowa
19.	120819W	Klice - Klice Kolonia	2485	1447 -asfaltowa 100 - żwirowa 908 - gruntowa
20.	120820W	Regimin - Kliczki	2401	asfaltowa
21.	120821W	dr. przez w. Lekówiec	700	utwardzona
22.	120822W	Lekówiec - Lekówiec Kolonia	1334	asfaltowa
23.	120823W	Lekowo - Lekowo Kolonia	1604	asfaltowa
24.	120824W	Pawłowo - Pawłowo Kolonia	1445	żwirowa
25.	120825W	Trzcianka - Trzcianka Kolonia	418	żwirowa
26.	120826W	Zeńbok - Przybyszewo Włodki	1473	542 -żwirowa 931 - gruntowa
27.	120827W	Szulmierz - Szulmierz Kolonia	1993	asfaltowa
28.	120828W	Szulmierz - Kotermań	1452	1338 -utwardzona 114 -gruntowa
29.	120829W	Jarluty Duże - Jarluty Duże Kolonia	1343	232 -asfaltowa 1111 - gruntowa
30.	120830W	Grzybowo - Grzybowo Kolonia	1305	asfaltowa

W tabeli 21 zestawiono drogi, które są szlakami przebiegającymi głównie przez tereny leśne i nie mające istotnej funkcji w komunikacji pomiędzy miejscowościami i jako takie nie są przewidziane do utwardzenia. Jednak należy w przyszłości ująć ich funkcję rekreacyjną i wzbogacenie ich jako szlaków turystyki rowerowej i pieszej w obiekty małej architektury.

Tabela 21. Drogi leśne, turystyczne

Lp.	Przebieg drogi	Charakterystyka
1.	Pawłowo -Maliniak -Chotum	Cała długość drogi (2521 m.) ma charakter drogi typowo leśnej. Brak zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.
2.	Lekowo -Klin - Modelka	Na odcinku od m. Pawłowo do granicy gminy (2062 m.) droga posiada charakter drogi leśnej i nie stanowi trasy dojazdowej do zabudowań i obszarów użytkowanych rolniczo.
3.	Pniewo Czeruchy - Sułkowo - Drogiszka	Na całej swojej długości (3348 m.) droga przebiega przez tereny leśne. Nie jest użytkowana jako szlak komunikacyjny prowadzący do obszarów zamieszkałych i użytkowanych rolniczo.
4.	Klice -Klice Kolonia	Na odcinku od m. Pniewo Czeruchy do zabudowań Klice Kolonia droga przebiega przez obszary użytków zielonych. Nie jest użytkowana jako trasa komunikacyjna ze względu na brak przeprawy mostowej na rz. Łydyni, która przecina drogę łączącą te miejscowości.

Planowanie budowy i modernizacji dróg powinno uwzględniać kryterium ryzyka wykluczenia mieszkańców na obszarach o rozproszonej zabudowie, zwłaszcza w okresach deszczowych oraz zimą z uwagi na utrudnioną komunikację, w szczególności w przypadku dzieci wieku szkolnym oraz osób starszych.

Z planami modernizacji i budowy sieci dróg związany jest cel strategiczny I zakładający rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, w tym wskazujący na kierunek priorytetowy - wzmocnienie w wymiarze przestrzennym funkcji rekreacyjno-turystycznej. Kierunek ten wymaga w szczególności nadania wybranym obszarom o wysokich walorach przyrodniczych oraz cechujących się lokalizacją na ich terenie obiektów dziedzictwa kulturowego, funkcji rekreacyjno-turystycznych poprzez ukierunkowane inwestycje oraz działania promocyjne. Dla wyznaczenia tych obszarów celowe jest pokazanie tras rowerowych i szlaków turystycznych opisanych przez użytkowników na mapach Google oraz publikowanych przez Powiat Ciechanowski internetowych map. Cztery szlaki turystyczne prezentuje poniższa mapa 12. Szczegółowe opisy prezentowanych na powyższych mapach tras rowerowych dostępne są na stronach internetowych, w tym promowanych przez powiat.

Mapa 12. Ścieżki rowerowe eksploatowane na terenie gminy Regimin

Źródło: Mapy Google.

Przebieg tras rowerowych pokrywa się w znacznej mierze z lokalizacją zasobów dziedzictwa kulturowego. Zabytki położone na terenie gminy to głównie kościoły i obiekty drewniane oraz dwory wraz z kompleksami parkowymi. Najbardziej znane i atrakcyjne turystycznie są obiekty położone w miejscowości Lipa, Koziczyn, Szulmierz oraz Jarluty Duże.

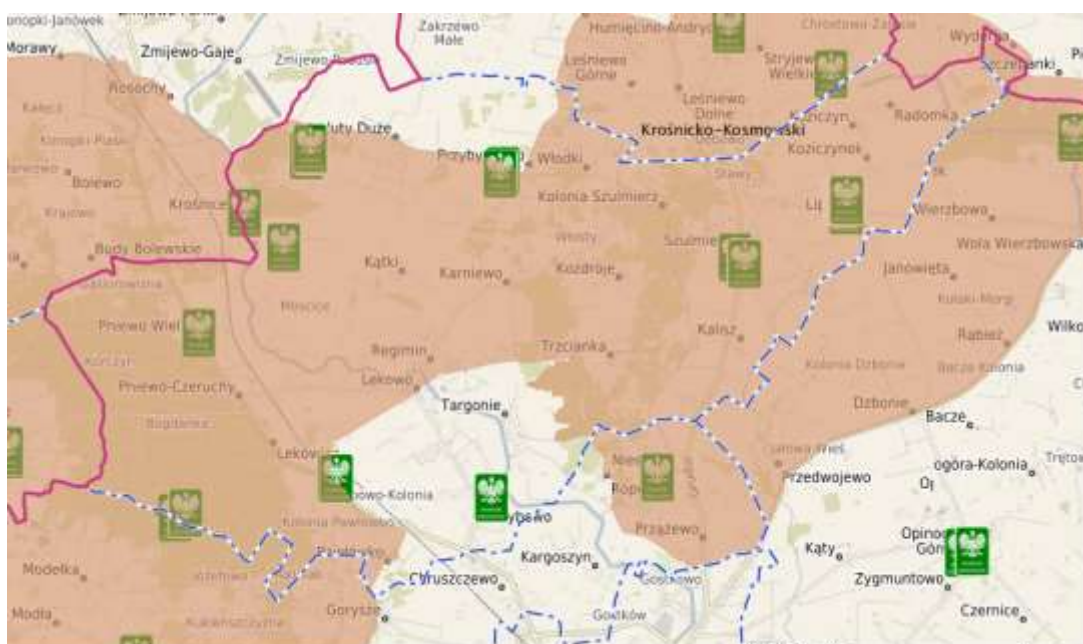
Mapa 13. Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Regimin – obiekty wpisane do rejestru zabytków

Źródło: Mapy Google.

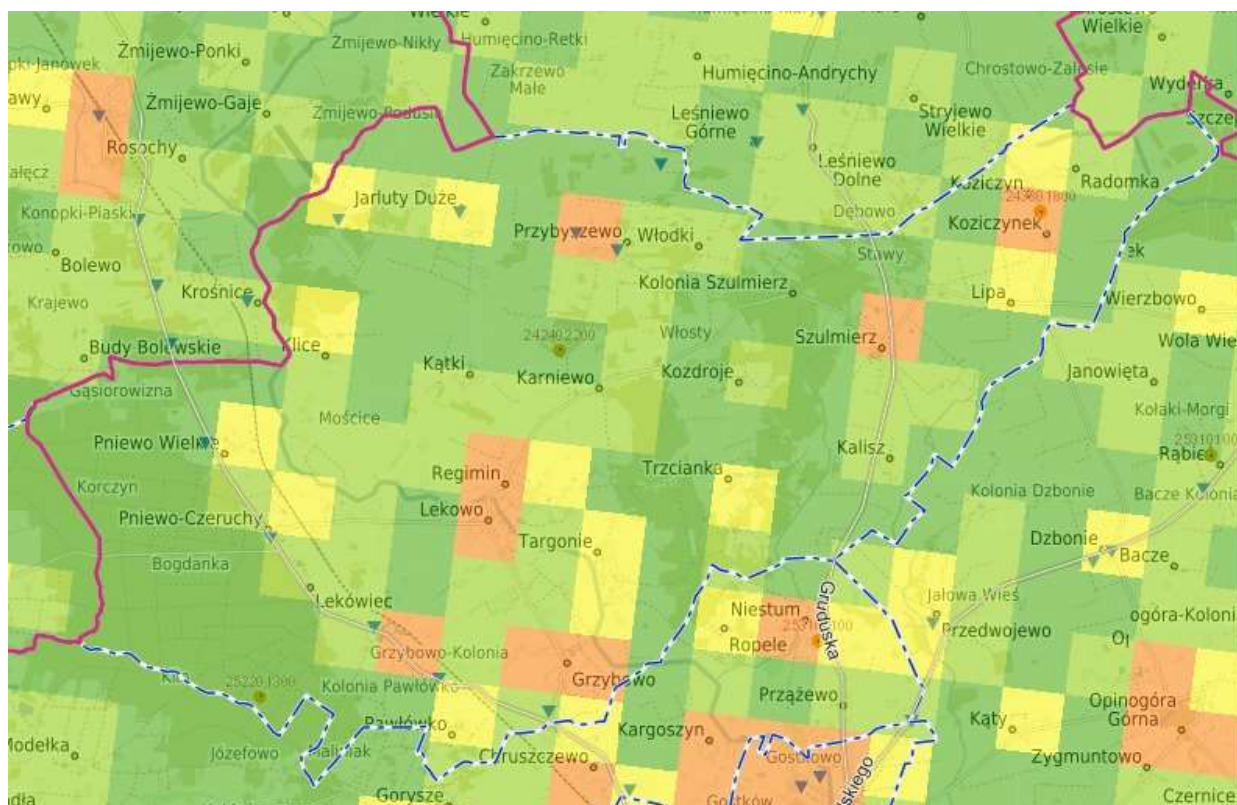
Podobnie jak ma to miejsce w przypadku traktowania jako atrakcję turystyczną zabytków położonych na terenie gminy są pomniki przyrody (mapa 14) zlokalizowane w części zachodniej oraz wschodniej terenu gminy, na obszarach ochrony przyrody (kolor brązowy na mapie 14) obejmujących ponad 50 % terenów gminy.

Mapa 14. Obszary ochrony przyrody na terenie gminy Regimin wraz z lokalizacją pomników przyrody

Źródło: Mapy Google.

Mapa 15. Rozkład gęstości zaludnienia na terenie gminy Regimin

Mając na uwadze przedstawione wyżej charakterystyczne elementy przestrzenne oraz demograficzne mające istotne znaczenie dla planowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin na poniższej mapie 16 zawarto rozmieszczenie funkcjonalnego zagospodarowania poszczególnych obszarów gminy zgodnie z planowanymi inwestycjami i działaniami opisanymi w Strategii na lata 2021 - 2030 r. oraz powyższymi analizami zagospodarowania przestrzennego i sposobami użytkowania terenu. Analizując wewnętrzną strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy oraz lokalne różnicowanie przestrzenne wynikające z uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych, techniczno – infrastrukturalnych, społeczno - ekonomicznych, wyodrębniono strefy funkcjonalno - przestrzenne:

- strefę terenów rolniczych, przetwórstwo rolne obejmującą miejscowości tj. Koziczyn, Koziczynek, Radomka, Lipa, Zeńbok, Jarluty Duże, Kliczki, Kątki, obszar między Karniewem i Regiminem;
- strefę terenów inwestycyjnych, produkcyjno-usługową - w tym strefę rozwoju osadnictwa, związaną z oddziaływaniem miasta Ciechanowa obejmującą miejscowości: Regimin, Lekowo, Targonie, Grzybowo, Pawłowo i Pawłówek;
- strefę terenów zielonych, turystyka i rekreacja – teren zabudowy osadniczej obejmujący północno - zachodnią część gminy - Las Lekowski, lasy ochronne oraz miejscowości: Jarluty Małe, Klice, Pniewo Wielkie, Pniewo Czeruchy, Kliczki, Lekowiec oraz tereny zabudowy osadniczej realizowanej z zachowaniem walorów przyrodniczo - krajobrazowych i możliwością rozwoju funkcji rekreacyjnej, obejmujące tereny leśne sołectw: Przybyszewo, Kozdroje, Trzcianka, Kozdroje, Włodki, Włosty, Kalisz, Szulmierz, Szulmierz Kolonia;
- strefę zalewową rzeki Łydyni – turystyka i rekreacja z uwzględnieniem obszaru rekomendowanego dla budowy zbiornika retencyjnego, na obszarze tym powinna być ograniczona lub wykluczona funkcja osadnicza lub zalecenia konstrukcji budynków uwzględniające zagrożenie powodziowe; podobne zalecenia powinny dotyczyć sieci dróg w tym obszarze (w szczególności zaznaczone kolorem czerwonym na mapie 11), tereny sołectw: Grzybowo, Lekowo, Lekowiec, Kliczki.

Map of the Lublin region showing functional zones and administrative boundaries. The legend identifies five zones:

- Strefa zabudowy miejskiej - turystyka i rekreacja (Blue)
- Strefa terenów zielonych - turystyka i rekreacja (Green)
- Strefa terenów inwestycyjnych produkcji usługowej (Orange)
- Strefa terenów rolniczych, gospodarstwo rolne (Yellow)
- Strefa obszarów regionalnego zaopatrzenia w usługi (Light blue)

Mapa 17 prezentuje rozmieszczenie kierunków zagospodarowania poszczególnych obszarów oraz sieć szlaków turystycznych, szlaków rowerowych i pieszych na tle rozmieszczonych w przestrzeni obszarów zielonych, w przeważającej części chronionych, o wysokiej jakości walorach krajobrazowych oraz wysokiej jakości środowiska, z oznaczeniem głównych atrakcji turystycznych w formie obiektów zabytkowych i pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy.

Mapa województwa lubelskiego z zaznaczonymi planowanymi trasami rowerowymi. Mapa jest kolorowana według rodzaju terenu: niebieski dla terenów miejskich, zielony dla terenów podmiejskich, pomarańczowy dla terenów rolniczych, żółty dla terenów leśnych, a błękitny dla terenów wodnych. Czerwona linia oznacza planowaną sieć dróg rowerowych. Na mapie widoczne są również symbole: dom dla terenów mieszkalnych, kościół dla terenów religijnych, fabryka dla terenów przemysłowych i wiatrak dla terenów zielonych. Wskazano również lokalizacje miast i wsi, takich jak Lublin, Białystok i Rzeszów.

Działania podejmowane w ramach interwencji zgodnych z kierunkami Strategii rozwoju to uzbrojenie terenów w infrastrukturę techniczną, która pozwoli na nadanie terenom przeznaczonym na zabudowę osadniczą większej atrakcyjności. Uzbrojenie terenu dotyczy rozbudowy infrastruktury drogowej, sieci gazowej oraz sieci kanalizacyjnej. Przy planowaniu nowych stref zabudowy i podłączaniu ich do sieci kanalizacyjnej należy mieć na uwadze wydajność obecnych oczyszczalni ścieków i ich ewentualną rozbudowę. Jednocześnie na terenach oznaczonych jako referencyjne dla strefy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnej interwencja oznacza podjęcie działań w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i umożliwienia rozwoju usług związanych z sektorem turystyki i agroturystyki, w tym rozwoju budownictwa letniskowo-rekreacyjnego. Pozytywnie wpłynie na ten kierunek rozwoju, zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz troska o utrzymanie dobrej jakości środowiska naturalnego.

Strona 123 z 164

mogą się stać znaczącym udziałem w strukturze dochodów dla wielu gospodarstw domowych z terenu gminy.

Uwzględniając powyższe kierunki rozwoju przestrzennego gminy celowe jest podjęcie działań mających na celu rozbudowę infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenach stref zielonych oraz zalewowych, w tym utworzenie na terenach zalewowych zbiornika retencyjnego na rzece Łydni. Pozwoli to w perspektywie 2030 na rozwój nie tylko turystyki stacjonarnej, ale również rowerowej i pieszej. Uzupełnieniem funkcjonalno-przestrzennego planowania zgodnie z wyznaczonymi w Strategii kierunkami w ramach wyznaczonych stref są obiekty małej architektury związane z funkcjami szlaków komunikacyjnych oraz terenów sportowo-rekreacyjnych.

Przykładem inicjatywy zgodnej z kierunkiem rozwoju gminy w ramach funkcji turystyczno-rekreacyjnej jest przystąpienie gminy Regimin do projektu "*Zielony Szlak Rowerowy Mazowsza*", polegającego na kompleksowym zagospodarowaniu istniejących i planowanych ścieżek rowerowych, tras rekreacyjnych i turystycznych wchodzących w skład międzynarodowych szlaków turystycznych *EuroVelo* w ramach jednego zielonego szlaku rowerowego, jako arterii turystycznej łączącej poszczególne jednostki terytorialne w danym regionie.

Kierunki rozwoju gminy uwzględniają ograniczenia w odniesieniu do ewentualnych lokalizacji inwestycji w strefach zielonych z uwagi na przepisy o ochronie zasobów naturalnych obowiązujące w stosunku do tych obszarów, które uniemożliwiają udzielenie zezwolenia na budowę zakładów przemysłowych o charakterze uciążliwym dla środowiska. Gmina na dzień dzisiejszy nie jest ujęta w wojewódzkim planie budowy tego typu źródeł, ale na jej terenie wskazuje się dobre uwarunkowania dla budowy siłowni wiatrowych oraz dobre dla fotowoltaiki. Nie stwierdzono na terenach gminy mających użytkową wartość energetyczną złóż geotermalnych. Rozważenie biogazowni uzależnione jest od rozwoju funkcji osadniczej i wynikającej z tego potrzeby rozbudowy sieci kanalizacji i oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z założonymi rezultatami działań w zakresie modernizacji i rozbudowy zarówno infrastruktury technicznej, jak i służącej rekreacji powinno się zwiększyć zainteresowanie inwestowaniem na terenie gminy Regimin przez inwestorów własnych i zewnętrznych w obszarach przewidzianych dla rozwoju usług i produkcji. Z uwzględnieniem ograniczeń dotyczących inwestycji tj. zakłady przemysłowe o charakterze uciążliwym dla środowiska, co byłoby niezgodne z głównym kierunkiem rozwoju Gminy jako miejsca przyjaznego dla życia w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Nie ma natomiast przeszkód w rozwoju przedsiębiorczości w ramach sektora rolnego, w szczególności na obszarach stref terenów rolniczych o dobrych warunkach glebowych i wodnych, poprzez stworzenie warunków do rozwoju przetwórstwa i przechowywania produktów rolnych i ogrodniczych oraz wspieranie powstawania grup producentów rolnych, jak i wspieranie rozwoju agroturystyki. Koreluje to z promowaniem i wspieraniem infrastrukturalnie rozwoju turystyki rowerowej poprzez budowę ścieżek rowerowych i rowerowych tras turystycznych oraz turystyki weekendowej.

Założenia i cele polityki przestrzennej oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin

W nawiązaniu do sformułowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz działań w wymiarze przestrzennym priorytetem rozwoju gminy pozostaje kontynuacja zrównoważanego rozwoju z zachowaniem walorów przyrodniczych oraz uwzględniających uzasadnione ekonomicznie utrzymanie dobrego stanu obiektów dziedzictwa kulturowego w celu stworzenia warunków dla dalszego rozwoju funkcji rekreacyjnej i turystycznej z zachowaniem rozwoju funkcji osadniczej.

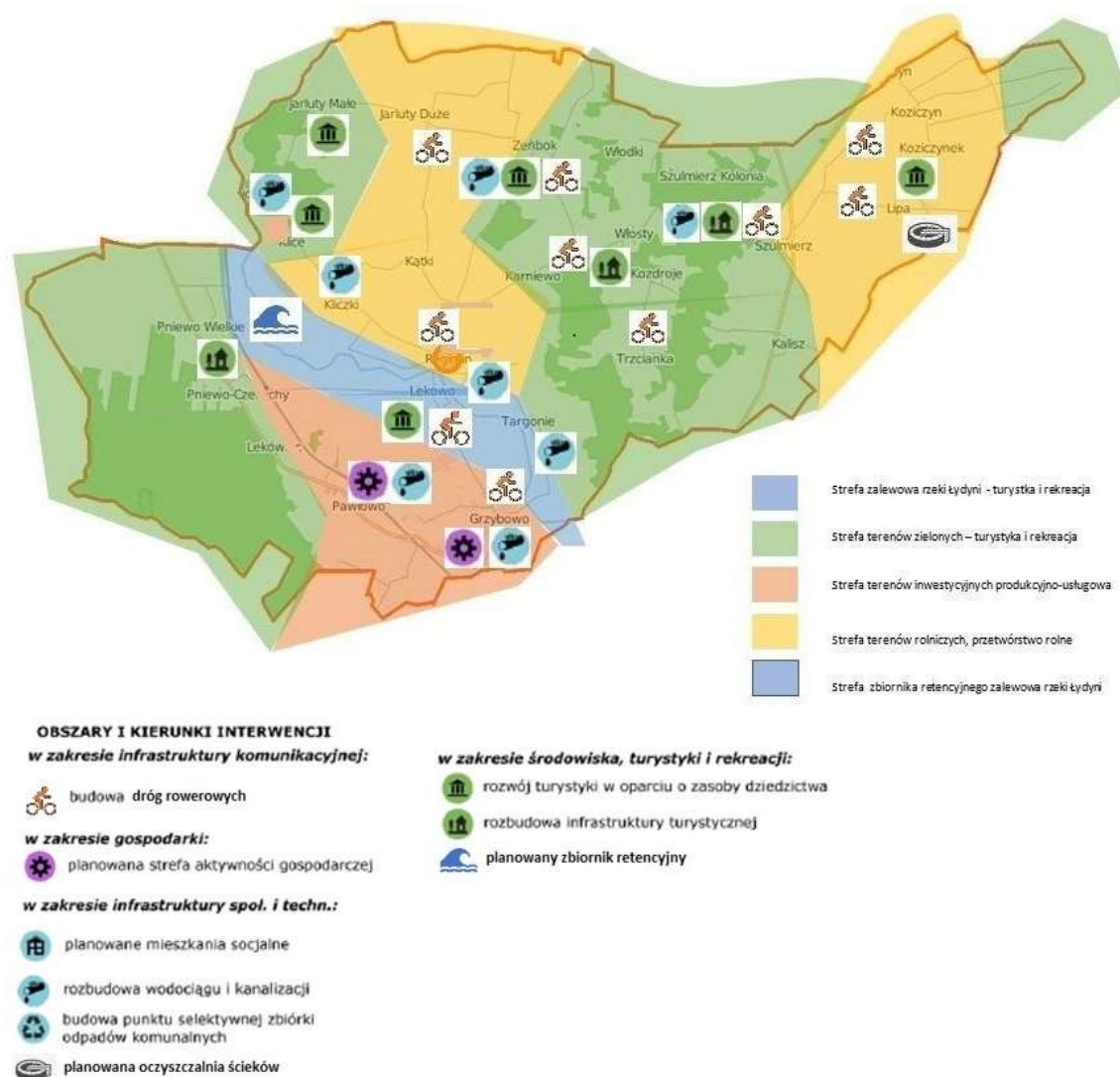
Polityka przestrzenna w gminie Regimin powinna zakładać realizację modelu funkcjonalno- przestrzennego zdefiniowanego jako osadniczo-rekreacyjny zgodnie z założeniami pokazanymi na mapie 15. Wymaga to podjęcia następujących działań realizujących założenia Strategii rozwoju na lata 2021-2030:

- wzrost terenów zadrzewień dla wzmocnienia funkcji ekologicznej, zwłaszcza zalesienie gleb o niskiej przydatności rolniczej, sprzyjające utrzymaniu przyrodniczo krajobrazowych walorów gminy;
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla rozwoju turystyki oraz rekreacji dla mieszkańców;
- modernizacja traktów komunikacyjnych z uwzględnieniem bezpiecznych ścieżek rowerowych oraz traktów pieszych w śladzie popularnych, wyznaczanych przez użytkowników tras oraz bezpiecznych traktów pieszych,
- promocję rozwoju usług i nieuciążliwej produkcji przetwórczej, opartej o zasoby regionalne;
- budowę obiektów małej architektury dostosowanej do funkcji turystycznej, rekreacyjnej lub sportowej;

- rozwój infrastruktury technicznego uzbrojenia terenów w sieci telekomunikacyjne, kanalizacyjne oraz gazowe w celu zwiększenia atrakcyjności terenów dla zabudowy jednorodzinnej, zagrodowej;
- budowa zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni, z uwzględnieniem kąpieliska, małej architektury oraz zabezpieczenia terenu pod zabudowę usług nieuciążliwych gastronomicznych oraz hoteli, pensjonatów, wyznaczenie terenów dla campingów;
- rozbudowa bazy sportowej przy szkołach oraz siłowni zewnętrznych;
- budowa pamptracku, skateparku.

Powyższe założenia i zadania dla realizacji polityki rozwoju gminy prezentuje w zakresie wymiaru przestrzennego, z uwzględnieniem zintegrowanych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym strategii, graficzny model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy w formie poniższej mapy 18. Mapa prezentuje główne kierunki i wytyczne dla aktualizacji i tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego.

Mapa 18. Plan struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin wraz z OSI

Źródło: Mapy Google.

Opis ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, czyli zasad wynikających z przyjętego modelu zawiera mapa 16. Opis wskazuje obszary poprawy i wymaganej interwencji z rekomendacją działań, w tym wskazanie obszarów oznaczonych jako kolizyjne z rekomendacją działań w zakresie uniknięcia kolizji. Większość kierunków realizacji polityki przestrzennej dla obszarów stref funkcjonalnych jest zgodna.

Na mapie 18 pokazano lokalizację rekomendowanej interwencji w zakresie planowanej rozbudowy infrastruktury technicznej w formie sieci wodociągowej i kanalizacji jako inwestycji celu publicznego, na obszarach istniejącej i planowanej zabudowy osadniczej, planowanej w ramach realizacji działań celu strategicznego *I Rozwój gospodarczy Gminy*

Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz celu strategicznego III *Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy*. Warunki wydawane dla nowej zabudowy powinny uwzględniać standardy jakie musi zapewniać rozwiązanie techniczne dla budynków, w tym w zakresie zagospodarowania ścieków poprzez włączenie do sieci kanalizacji lub przydomowej oczyszczalni ścieków, włączenie do sieci wodociągowej, przyłącze energetyczne oraz światłowodowe, wyposażenie w źródła energii z OZE, w tym źródło ciepła i ciepłej wody użytkowej z paliw i technologii OZE lub gazowej niskoemisyjnej. Uwzględniono planowaną lokalizację oczyszczalni ścieków w Lipie, jako inwestycję celu publicznego.

Uwzględniając cele strategiczne związane z celem strategicznym II *Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości* wskazano obszary interwencji i tworzenia warunków rozwoju dla planowanej strefy aktywności gospodarczej, przy czym oznaczono strefę obszaru Lekowo – Regimin. W planowaniu należy zwrócić uwagę na ewentualne kolizje pomiędzy funkcją rekreacyjno-turystyczną związaną z przebiegiem szlaków atrakcyjnych dla turystyki rowerowej oraz terenami predysponowanymi do funkcji aktywności gospodarczej, w tym usługowo-produkcyjnej. W tym celu należy uwzględnić przy planowaniu walory krajobrazowe poprzez lokalizację obiektów produkcyjnych, związaną ze zwiększonym natężeniem ruchu zlokalizowaną równolegle z przebiegiem ścieżek rowerowych z zachowaniem rozwiązań infrastruktury drogowej zapewniającej bezpieczeństwo pieszych i cyklistów przy wysokim natężeniu ruchu.

W drugim predysponowanym do planowania strefy aktywności gospodarczej obszarze między sołectwem Pawłowo oraz Grzybowo nie zachodzi zagrożenie kolizją pomiędzy funkcjami zagospodarowania przestrzennego. Mapa 18 zawiera rekomendacje dla interwencji w zakresie rozwoju funkcji osadniczej i przygotowania do tego celu infrastruktury w postaci lokalizacji zbiornika retencyjnego, jako inwestycji celu publicznego zgodnego z polityką krajową w zakresie budowy krajowej sieci retencji. Jest to realizacja celów strategicznych I oraz II poprzez tworzenie w ramach interwencji gminy obszarów aktywności gospodarczej, turystycznej i agroturystycznej w okolicach zbiornika oraz wzdłuż rekomendowanych do utworzenia szlaków turystyki rowerowej i pieszej.

Plan interwencji przestrzennej powinien uwzględnić wytyczone przez walory krajobrazowe, tereny leśne oraz zabytki szlaki biegnące od południa - od istniejących ścieżek rowerowych na terenie miasta Ciechanowa, przez sieć dróg lokalnych przebiegających przez miejscowości Lekowo, Regimin do Jarluty Duże, następnie przez Karniewo, Kozdroje,

Szulmierz oraz Koziczyn i Koziczynek od wschodu, z uwzględnieniem ścieżek leśnych w opcji kierunku Targonie – Trzcinka. Szlaki powinny nawiązywać do istniejących traktów pieszych i ścieżek rowerowych gminy Opinogóra oraz Ciechanów tworząc kompleksową, połączoną urozmaiconą sieć dla możliwości rozwoju aktywności ruchowej na świeżym powietrzu. Interwencji będzie wymagała promocja turystyki rowerowej i pieszej we współpracy z gminami ościennymi oraz Powiatem Ciechanowskim.

Istotne dla planowania przestrzennego rozwoju gminy jest uwzględnienie roli dostępu do terenów zielonych oraz ich ochrona przed negatywną interwencją (dzikie wysypiska, wycinka zagrażająca terenom chronionym lub zagrożeniem naturalnym tj. pożar) czemu może służyć współpraca z nadleśnictwami, doposażenie lokalnych OSP oraz akcje edukacyjne. W szczególności należy podkreślić, że w długiej perspektywie czasowej, zgodnie z wizją rozwoju decydującym czynnikiem jest rozwój infrastruktury technicznej i drogowej zapewniającej zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego z możliwością rozwoju funkcji osadniczej z dostępem do terenów zieleni i zasobów wody, co wymaga realizacji celów w zakresie uporządkowania kwestii kanalizacji oraz indywidualnych palenisk. W interesie publicznym jest ukierunkowanie aktywności gospodarczej na usługi nieuciążliwe dla środowiska i zabudowy mieszkaniowej poprzez ustalenie ram działania przy wydawaniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. W gminie mogą być lokalizowane aktywności gospodarcze związane z przetwórstwem rolnym, agroturystyką oraz odnawianymi źródłami energii w postaci siłowni wiatrowych lub instalacji fotowoltaiki. Istotna dla zrównoważonego rozwoju jest bowiem promowana w polityce unijnej Zielonego Ładu efektywność energetyczna, w tym samowystarczalność lokalna. Strategie oraz polityki gminy odnoszące się do planów użytkowania przestrzeni powinny uwzględniać powyższe rekomendacje i pełnić funkcje prewencyjne przed ewentualnymi konfliktami – społecznymi, przestrzennymi, środowiskowymi, w tym dotyczącymi lokalizowania kontrowersyjnych inwestycji.

Dalszy rozwój przestrzenny gminy powinien uwzględniać w pełni zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej, przy jednoczesnym zrównoważonym zagospodarowywaniu terenów z uwzględnieniem obszarów objętych ochroną oraz obszarów zalewowych. Przy rekomendacjach kierunków zagospodarowania gminy za najważniejsze uznano kształtowanie ładu przestrzennego poprzez rozwój i usprawnienie systemów komunikacji i infrastruktury technicznej przy zachowaniu ochrony i racjonalnych warunków kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, co pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców oraz

umożliwi wzrost aktywizacji gospodarczej gminy w szczególności w kierunku preferowanym - przetwórstwa rolnego oraz agroturystyki.

Polityka przestrzenna gminy Regimin ukierunkowana jest na rozwój funkcji mieszkalnictwa i rekreacji, przy jednoczesnym zachowaniu i dalszym wykorzystaniu potencjału rolniczego.

2.4. Spójność kierunków rozwoju Gminy Regimin z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze wojewódzkiej, co wpływa na skuteczność i efektywność ich realizacji. Cele sformułowane w strategii rozwoju dla Gminy Regimin wpisują się w *Strategię rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku*.

W poniższej tabeli zestawiono zgodność celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań wyznaczonych dla gminy Regimin z celami strategii regionalnej (dla województwa mazowieckiego) uznając, że jest to kluczowy dokument strategiczny, z którego wynikają wytyczne dla programowania lokalnej polityki rozwoju.

Tabela 22. Zgodność celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań wyznaczonych dla gminy Regimin z celami strategii województwa mazowieckiego

GMINA REGIMIN			WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE
Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań	Kierunki działań i działania
CEL I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	1.1. Rozwój infrastruktury komunalnej.	- rozbudowa sieci kanalizacyjnej w tym dokończenie kanalizacji w Grzybowie, dokończenie kanalizacji Klice; w następnej kolejności kanalizacja w m. Mościce, Kliczki, Pawłowo, Pniewo Czeruchy, Pniewo Wielkie, Kozdroje – Włosty, Zeńbok oraz w zwartej zabudowie miejscowości Przybyszewo; - budowa oczyszczalni ścieków w Lipie z przyłączeniami do m.: Lipa, Szulmierz, Koziczyn, Radomka i Trzcianka; - budowa sieci wodociągowych na terenach inwestycyjnych zabudowy mieszkaniowej: Regimin, Grzybowo, Targonie, Lekowo; - pozyskiwanie dofinansowania na budowę sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków; - przygotowanie projektu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach rozproszonej zabudowy;	16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej. 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym. 30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.
		rozbudowa infrastruktury gazowej na terenach inwestycyjnych;	11.5. Wspieranie inwestycji w infrastrukturę ułatwiającą prowadzenie działalności gospodarczej. 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym.

			28.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przesyłowej gazu ziemnego oraz paliw płynnych.
		• podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia szerokopasmowej sieci Internetu do wszystkich mieszkańców i firm na terenie gminy;	12.1. Poprawa dostępności teleinformatycznej.
		• podjęcie działań zmierzających do modernizacji sieci elektroenergetycznych.	28.1. Poprawa lokalnego bezpieczeństwa energetycznego poprzez modernizację i rozbudowę lokalnych sieci dystrybucyjnych.
	1.2. Rozwój infrastruktury drogowej.	• budowa/modernizacja dróg gminnych; • budowa/modernizacja chodników dla pieszych; • budowa/modernizacja ścieżek/dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą; • budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego; • współpraca z powiatem ciechanowskim w zakresie wspólnych inwestycji drogowych; • prowadzenie działań na rzecz modernizacji dróg wojewódzkich nr 615 i 616.	14.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich do ośrodków lokalnych. 15.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym poprzez strefowe uspokojenie ruchu na obszarach zabudowanych. 16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej. 24.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego. 25.1. Rozwój i proekologiczna modernizacja instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w regionie, w tym zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

	1.3. Wdrażanie innowacji organizacyjnych i technologicznych zwiększających dostępność i jakość świadczenia usług publicznych.	• rozwój informatyzacji i cyfryzacji gminy; • usprawnienie przepływu informacji Urząd – Obywatel; • upowszechnienie możliwości korzystania z e-usług przez mieszkańców; • pogłębianie procesów konsultacyjnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technik partycypacyjnych;	12.1. Poprawa dostępności teleinformatycznej. 12.2. Wspieranie budowy społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich. 12.3. Wsparcie informatyzacji sektora usług społecznych w celu zwiększenia ich dostępności.
		• zwiększenie efektywności pozyskiwania środków zewnętrznych; • współpraca z innymi samorządami dotycząca wymiany doświadczeń; • zacieśnienie współpracy z podmiotami ekonomii społecznej i przedsiębiorcami;	19.1. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób wychowujących dzieci, niepełnosprawnych oraz absolwentów i osób w wieku 50+. 21.2. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia.
		• dostosowanie obiektów administracji samorządowej do potrzeb osób niepełnosprawnych np. remont i usprawnienie podjazdu do budynków użyteczności publicznej.	22.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej.
	1.4. Inwestycje w ochronę środowiska i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu.	• wprowadzenie energooszczędnych systemów oświetlenia ulic; • montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach publicznych; • montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach mieszkalnych; • pozyskiwanie dofinansowania na budowę odnawialnych źródeł energii; • zarządzanie efektywnością energetyczną; • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy; • termomodernizacja budynków mieszkalnych na terenie	25.1. Rozwój i proekologiczna modernizacja instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej w regionie, w tym zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych. 25.3. Podnoszenie efektywności energetycznej. 28.2. Rozbudowa oraz modernizacja elektroenergetycznego systemu przesyłowego, w tym przystosowanie do odbioru energii ze źródeł rozproszonych. 30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.

		gminy;	31.1. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich.
		- wymiana azbestowych pokryć dachowych; utylizacja azbestu; - modernizacja/wymiana prywatnych/indywidualnych kotłowni;	27.7. Ochrona powietrza i ochrona przed hałasem. 30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby.
		- ograniczanie źródeł niskiej emisji i innych zanieczyszczeń; - monitoring systemu kontroli wywozu nieczystości płynnych; - doskonalenie systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów;	27.2. Prowadzenie monitoringu zanieczyszczeń środowiska. 30.1. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby. 30.2. Porządkowanie i tworzenie spójnego systemu gospodarki odpadami.
		- ochrona bioróżnorodności przyrodniczej na terenie gminy; - kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców i podmiotów gospodarczych;	27.6. Szerzenie świadomości ekologicznej.
		- monitoring stanu melioracji; - budowa zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni.	27.3. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału ekologicznego wód i związanych z nimi ekosystemów. 27.4. Przeciwdziałanie deficytowi wodnemu.

CEL II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.	2.1. Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.	• kreowanie nowych terenów inwestycyjnych i ich dozbrajanie w infrastrukturę techniczną z uwzględnieniem efektu skali uciążliwości oraz możliwości kolizji funkcjonalnej; • wspieranie lokalnej przedsiębiorczości poprzez promowanie przedsiębiorczości, w tym organizację szkoleń; • udoskonalenie systemu promocji gospodarczej gminy; • nawiązanie współpracy z organizacjami gospodarczymi i biznesowymi; • wspieranie wykorzystania funduszy unijnych na rozwój przedsiębiorczości; • wspieranie inicjatyw okołorolniczych jako dodatkowego źródła dochodów; • wspieranie sektora usług z zakresu obsługi rolnictwa; • tworzenie warunków do powstania i rozwoju sektora usług i obsługi ruchu turystycznego;	6.1. Wspieranie lokalnych specjalizacji gospodarczych. 11.5. Wspieranie inwestycji w infrastrukturę ułatwiającą prowadzenie działalności gospodarczej. 11.6. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy. 14.2. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich do ośrodków lokalnych. 16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzeni i urbanistycznie sieci osadniczej. 21.2. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia.
		• propagowanie rozwoju sadownictwa i uprawy warzyw; • wspieranie alternatywnych źródeł dochodów np. zioła; • promocja agroturystyki jako alternatywnego źródła dochodów; • prowadzenie szkoleń dla rolników i pomoc w uzyskiwaniu środków z UE na różnicowanie działalności gospodarczej.	5.1. Rozwój specjalizacji regionalnych przemysłu rolno-spożywczego. 6.1. Wspieranie lokalnych specjalizacji gospodarczych. 11.2. Wzmacnianie towarowości i produktywności gospodarstw. 11.4. Poprawa efektywności ekonomicznej i innowacyjności sektora rolnego, w tym poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego. 21.1. Wspieranie reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa.
	2.2. Promowanie	• promowanie przedsiębiorczości i innowacyjnych przedsiębiorstw z terenu gminy Regimin;	33.2. Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej regionu.

	potencjału inwestycyjnego, turystycznego gminy i lokalnych produktów.	• promowanie lokalnych produktów; • opracowanie, druk i dystrybucja materiałów promocyjnych; • stała współpraca z organizacjami turystycznymi; • zacieśnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi promującymi rozwój turystyki;	36.1. Wspieranie przedsiębiorczości w obszarze kultury.
		• wyznaczenie, rozbudowa i oznakowanie szlaków i tras rowerowych oraz atrakcji turystycznych i kulturowych; • organizacja cyklicznych imprez tematycznych promującej gminę; • wykorzystanie potencjału związanego z budową zbiornika na rzece Łydni - zagospodarowanie zbiornika i jego otoczenia na cele wypoczynku, rekreacyjne i turystyczne; • budowa i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy;	32.1. Poprawa atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o walory przyrodnicze (w szczególności w obszarach pasm turystycznych). 32.2. Wspieranie rozwoju turystyki kulturowej oraz tworzenia nowych produktów turystycznych. 32.4. Rozwój systemu obsługi turystów (zaplecza turystycznego i systemu informacji turystycznej).
	2.3. Spójny rozwój przestrzenny.	• tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie nowych terenów pod działalność gospodarczą; • aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem potencjalnych obszarów gospodarczych oraz turystycznych; • uchwalenie Planu zagospodarowania przestrzennego gminy; • wspieranie powstawania nowych terenów leśnych we współpracy z Nadleśnictwem Ciechanów; • zagospodarowywanie terenów zieleni na obszarach zamieszkałych; • rewitalizacja parków zieleni;	16.1. Tworzenie spójnej, harmonijnej oraz uporządkowanej przestrzennie i urbanistycznie sieci osadniczej. 27.1. Przeciwdziałanie fragmentaryzacji przestrzeni przyrodniczej i zwiększenie lesistości regionu. 27.8. Racjonalne planowanie funkcji terenów z uwzględnieniem potrzeb ochrony środowiska.

		• wyznaczenie obszarów przeznaczonych na budownictwo wielorodzinne i szeregowe; • stworzenie i stosowanie systemu zachęt promujących ład i porządek na posesjach prywatnych; • podniesienie estetyki przestrzeni publicznej.	
CEL III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy.	3.1. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.	• doposażanie jednostek OSP w nowy sprzęt ratowniczo-gaśniczy; • tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym; • rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia drogowego (lampy solarne) i wymiana lamp sodowych na led; • dostosowanie organizacji ruchu do potrzeb mieszkańców gminy; • wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych - monitoring; • intensyfikacja współpracy z Komendą Powiatową Policji i Posterunkiem Policji w Regiminie; • akcje informacyjne i promocyjne dotyczące sąsiedzkiego nadzoru nad mieniem „bezpieczny sąsiad”.	13.2. Dostosowanie parametrów, standardów technicznych i przebiegu dróg do ich funkcji. 24.4. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

		• stworzenie oferty wsparcia i aktywizacji osób starszych w ramach istniejącego Klubu Seniora; • przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego; • przeciwdziałanie patologiom społecznym.	19.3. Wspieranie rodzin wielodzietnych. 22.1. Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia. 22.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej. 22.3. Wspomaganie zadań mających na celu włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu.
	3.2. Rozwój infrastruktury społecznej.	• rozbudowa i modernizacja istniejących obiektów i sal sportowych; • budowa boisk wielofunkcyjnych; • budowa siłowni zewnętrznych; • modernizacja obiektów oświatowych; • tworzenie ścieżek edukacyjno – ekologicznych;	23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej. 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym. 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców.
		• doposażanie i rozbudowa miejsc służących lokalnej integracji; • budowa Centrum Kultury i Sportu w Regiminie wraz z Gminną Biblioteką Publiczną.	33.1. Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury i digitalizacja zasobów.
	3.3. Rozwój infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej oraz rozszerzenie oferty zagospodarowan	• wspieranie inicjatyw mieszkańców w zakresie tworzenia miejsc służących lokalnej integracji i rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego i współpracy międzypokoleniowej; • rozwój oferty kulturalnej i sportowej w istniejących obiektach na terenie gminy; • dążenie do maksymalnego wykorzystania istniejącej bazy sportowej i kulturalnej; • współpraca ze szkołami, samorządem wiejskim,	33.2. Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej regionu. 33.3. Wspieranie edukacji kulturalnej i artystycznej.

	ia czasu wolnego.	fundacjami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi działającymi na terenie gminy i poza nią; • wspieranie tworzenia organizacji o charakterze społeczno-kulturalnym i sportowym;	
		• budowa nowego centrum kultury i sportu wraz z biblioteką publiczną; • budowa, modernizacja i doposażanie obiektów pełniących funkcje publiczne o charakterze społeczno-kulturalnym, w szczególności świetlic wiejskich; • budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw; • budowa, rozbudowa i modernizacja wiejskich obiektów sportowo- rekreacyjnych; • kształtowanie przestrzeni publicznej w miejscowościach na terenie Gminy Regimin (małe tereny zielone, skwery, place zabaw);	23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej. 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym. 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców. 33.1. Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury i digitalizacja zasobów.
		• aktualizacja kalendarza imprez gminnych i lokalnych; • wspieranie organizacji lokalnych imprez okolicznościowych;	33.2. Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej regionu.
		• odnawianie lub konserwacja lokalnych pomników historii i miejsc pamięci; • tworzenie lub odnowa wiejskich parków i terenów zielonych; • rewitalizacja obiektów zabytkowych przy współudziale środków zewnętrznych na terenie Gminy Regimin.	27.5. Ochrona lasów i obszarów cennych przyrodniczo. 32.3. Ochrona spuścizny kulturowej regionu (materialnej i niematerialnej).
	3.4. Poprawa warunków usług świadczonych na rzecz mieszkańców.	• działania na rzecz rozwiązania problemów opieki przedszkolnej; • działania na rzecz podnoszenia jakości kształcenia w gminnych placówkach oświatowych; • organizacja zajęć pozalekcyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;	19.2. Upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego. 23.1. Zwiększenie dostępności usług oświatowych na obszarach wiejskich. 23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących

		• wspieranie działań Gminnej Biblioteki Publicznej; • wspieranie działalności placówek pomocy społecznej; • wspieranie zakładania i funkcjonowania organizacji działających na terenach wiejskich i innych stowarzyszeń (Koła Gospodyń Wiejskich, OSP);	wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej. 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców. 33.3. Wspieranie edukacji kulturalnej i artystycznej.
		• budowa przedszkola gminnego; • poprawa oferty edukacyjnej poprzez modernizację bazy lokalowej szkół; • doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie; • rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego;	23.2. Tworzenie warunków materialnych i organizacyjnych służących wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej. 24.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym. 24.2. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców.
		• promocja zdrowego stylu życia; • zwiększenia dostępności do usług medycznych oraz ochrony zdrowia.	24.3. Profilaktyka i ochrona zdrowia.
	3.5. Kreowanie społeczeństwa obywatelskiego.	• podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia partycypacji obywatelskiej w kreowaniu lokalnej polityki rozwoju; • aktywizacja i zwiększanie roli samorządów wiejskich w podejmowaniu działań na rzecz rozwoju Gminy; • wspieranie tworzenia i działalności organizacji pozarządowych na terenie Gminy; • współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego; • działania na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców w wyborach i referendach.	18.4. Budowa społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie tożsamości regionalnej.

2.5. Ramy finansowe i źródła działania

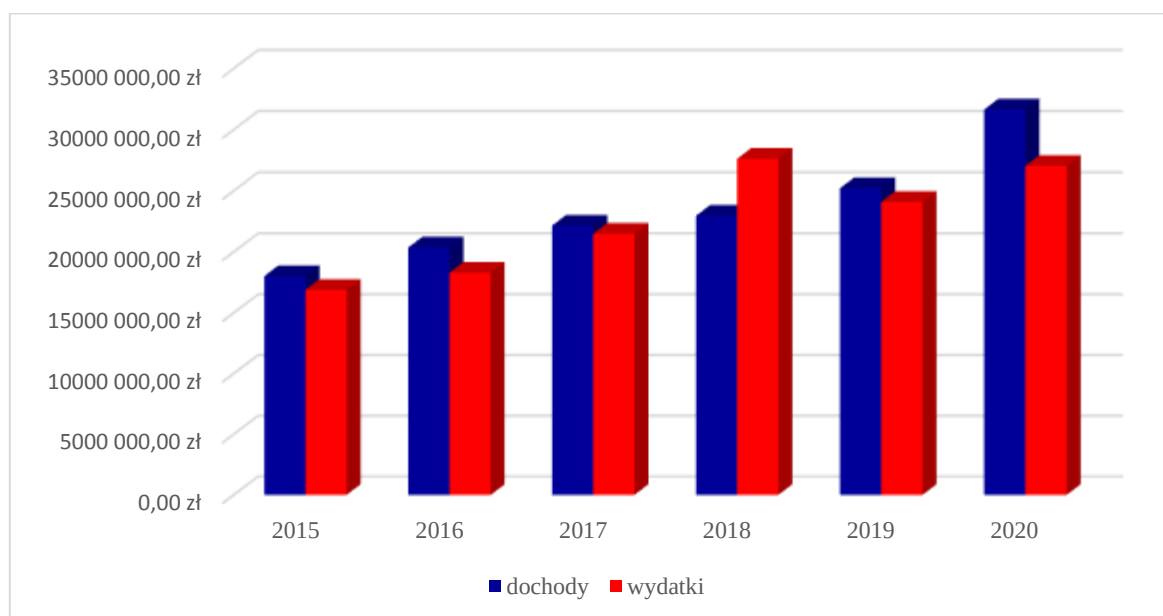
Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 1. 9) ramy finansowe i źródła finansowania zawartego w Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) o samorządzie gminnym.

Stan finansów gminy Regimin

Ważnym elementem oceny bieżących i przyszłych możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego gminy jest analiza wybranych elementów sytuacji finansowej ujmowanej poprzez dochody i wydatki budżetu określonej jednostki samorządu terytorialnego.

Poniżej zaprezentowano dochody i wydatki gminy Regimin.

Wykres 38. Dochody i wydatki gminy Regimin w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Raportu o stanie gminy Regimin z lat 2018-2020*.

Tabela 23. Dochody i wydatki gminy Regimin w latach 2015-2020 [w zł]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody	18 028 258,89	20 374 841,58	22 163 676,90	22 966 809,46	25 215 038,09	31 656 586,17
Wydatki	16 898 946,49	18 310 168,40	21 494 443,70	27 636 693,07	24 090 638,28	27 037 324,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Raportu o stanie gminy Regimin z lat 2018-2020*.

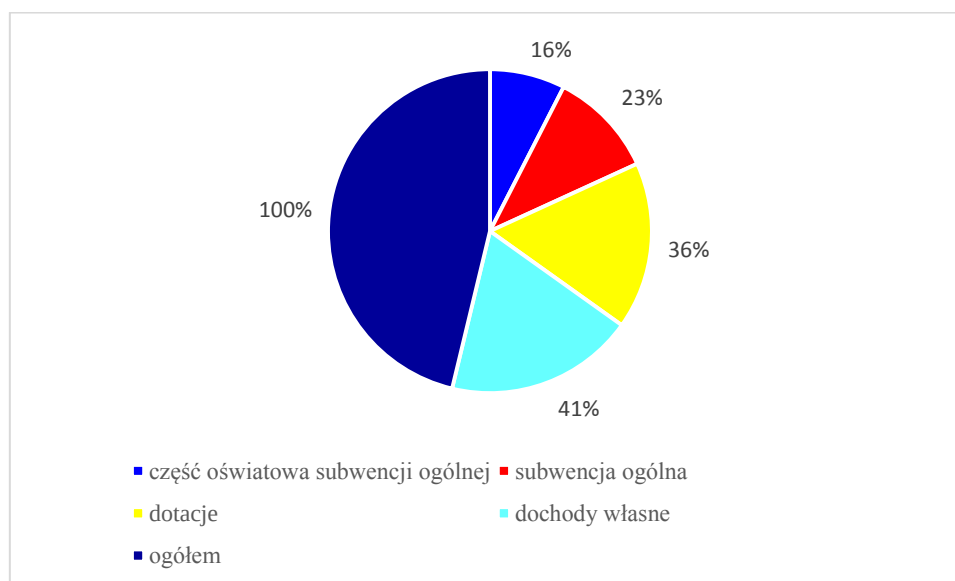
W latach 2015-2020 dochody gminy Regimin corocznie zwiększały się z poziomu 18 028 258,89 zł w 2015 roku do 31 656 586,17 zł w 2020 roku. Wydatki w latach 2015-2020 również ulegały zwiększeniu. Tylko w jednym roku (2018) zaobserwowano, iż wydatki

przewyższały dochody – powstał tzw. deficyt budżetowy. W pozostałych latach obserwowano wyższy udział dochodów niż wydatków (występowała tu nadwyżka operacyjna - kwota dochodów bieżących budżetu przewyższała kwotę wydatków bieżących budżetu), co należy uznać za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków budżetowych w Gminie.

Dobra koniunktura dochodowa, będąca udziałem gminy Regimin w analizowanym okresie przełożyła się na aktywność inwestycyjną Gminy ze znaczącym wykorzystaniem środków zewnętrznych (zwłaszcza unijnych), co z kolei tworzy w najbliższej perspektywie podstawy rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Regimin na lata 2021-2030 w warunkach atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej tego obszaru.

Wśród dochodów budżetowych każdej jednostki samorządu terytorialnego najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o jej samodzielności finansowej. Udział dochodów własnych gminy Regimin w roku 2019 prezentuje poniższy wykres.

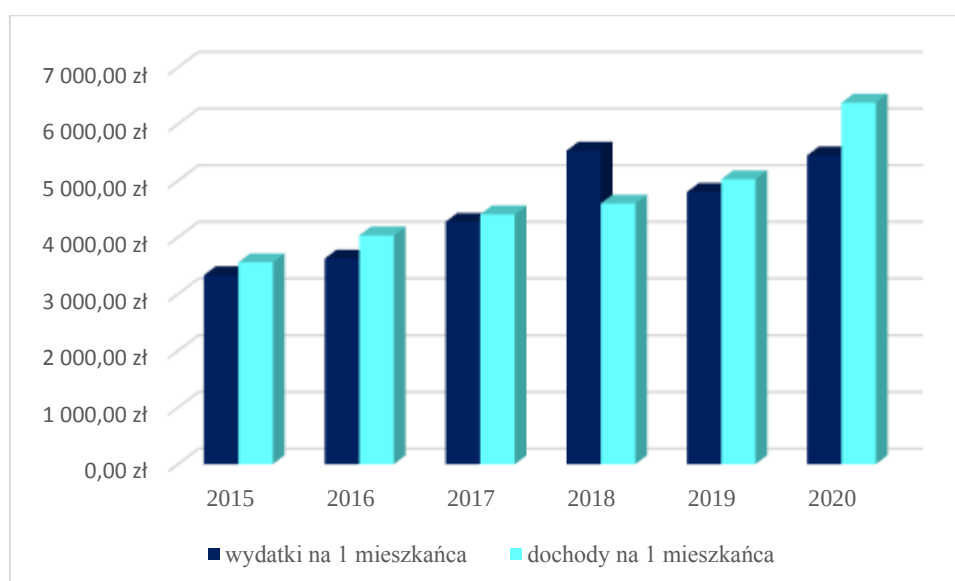
Wykres 39. Dochody budżetów gminy wg rodzajów w 2019 r.

Źródło: https://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_gmin/ciechanowski/1402082_regimin.pdf, (data dostępu: 25.10.2020).

W 2019 r. dochód na 1 mieszkańca w gminie Regimin wyniósł 5 025,00 zł i był niższy niż średnia dla powiatu – 5 267,00 zł. Wydatki na mieszkańca w tym samym okresie kształtowały się na poziomie 4 801,00 zł, również one były niższe niż średnia dla powiatu – 5 276,00 zł. Poniższy wykres prezentuje dochody i wydatki na jednego mieszkańca gminy Regimin.

Wykres 40. Dochody i wydatki na w mieszkańca w gminie Regimin

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Raportu o stanie gminy Regimin z lat 2018-2020*.

Tabela 24. Dochody i wydatki na w mieszkańca w gminie Regimin [w zł]

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody na 1 mieszkańca	3 560,00	4 035,00	4 406,00	4 597,00	5 025,00	6 378,52
Wydatki na 1 mieszkańca	3 333,00	3 626,00	4 275,00	5 532,00	4 801,00	5 447,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Raportu o stanie gminy Regimin z lat 2018-2020*.

Przedstawiony zarys sytuacji dochodowej i wydatkowej budżetu gminy Regimin wskazuje, iż Gmina dysponuje znaczącym, trwałym potencjałem ekonomicznym umożliwiającym realizację celów strategicznych, w szczególności przy wykorzystaniu środków zewnętrznych tak krajowych, jak i zagranicznych wspartych wkładem własnym.

Finansowanie strategii

W celu skutecznej realizacji Strategii Rozwoju Gminy Regimin na lata 2022-2030, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł, narzędzi, metod i możliwości realizacji określonych celów, aby urzeczywistnić zaproponowaną w dokumencie wizję. Działania przewidziane do realizacji w Strategii mają szeroki zakres i w związku z tym koniecznym będzie poszukiwanie różnych źródeł ich finansowania, uwzględniających środki w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i innych. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii ma przede wszystkim katalog środków publicznych, w tym środki z:

- funduszy europejskich dostępnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej;
- innych funduszy ze źródeł europejskich jak np. fundusze norweskie i fundusze EOG;
- budżetu państwa;
- funduszy celowych np. pochodzących z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- budżetu jednostek samorządu terytorialnego, w tym województwa, powiatu oraz środki własne gminy;
- sektora prywatnego, w tym z formuły partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego;
- kredytów bankowych, pożyczek oraz innych instrumentów finansowych.

Mając na względzie okres obowiązywania opracowanej Strategii, należy przyjąć, iż finansowanie działań w niej określonych będzie przypadało na końcówkę perspektywy budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, ale przede wszystkim obejmie już nowy okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027.

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWANIA NA LATA 2021-2027

Mając na uwadze okres obowiązywania strategii, kluczowe źródła finansowania przyszłych działań, ukierunkowanych na osiągnięcie założonych celów będą związane z Wieloletnimi Ramami Finansowania (WRF) na lata 2021-2027 przewidzianymi w programach operacyjnych na poziomie zarówno regionalnym, jak i krajowym. W ramach Wieloletnich Ram Finansowania na lata 2021-2027 wyodrębniono siedem funduszy:

1. Fundusz Spójności – FS,
2. Europejski Fundusz Morski i Rybacki – EFMR,
3. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – EFRR,
4. Europejski Fundusz Społeczny Plus – EFS+,
5. Fundusz Azylu i Migracji – FAM,
6. Instrument na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz – IZGW,
7. Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego – FBW.

Istotnym źródłem finansowania są też środki dostępne w ramach zarządzania bezpośrednio sprawowanego przez Komisję Europejską w zakresie związanym m.in. z kwestiami klimatycznymi w ramach Europejskiego Zielonego Ładu.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020 Z PERSPEKTYWĄ 2021-2022

Kolejnym źródłem pozwalającym na uzyskanie finansowania działań gminy jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020. Mimo kończącej się perspektywy Polska otrzymała w ww. programie dodatkowe środki na lata 2021 oraz 2022 do wykorzystania na zasadach określonych w rozporządzeniu 1305/2013 (wprowadzenie okresu przejściowego). Podstawą prawną jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2020/2220 ustanawiające niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w latach 2021 i 2022 oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1306/2013 i (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do zasobów i stosowania w latach 2021 i 2022. także rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do zasobów i rozdziału takiego wsparcia na lata 2021 i 2022.

Głównym celem PROW jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zarządzanie w sposób zrównoważony zasobami naturalnymi, a także rozwój obszarów wiejskich. Pomoc finansowa w ramach programu zakłada przede wszystkim: modernizację gospodarstw rolnych, restrukturyzację małych gospodarstw rolnych, premie dla młodych rolników, płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa rolne. Działania w tym programie obejmują także wsparcie gospodarstw na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, płatności dla obszarów Natura 2000 oraz związanych z wdrożeniem Ramowej Dyrektywy Wodnej, program rolnośrodowiskowy, zalesianie gruntów, odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych, zróżnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, wsparcie terenów wiejskich (gospodarka wodnościekowa, tworzenie systemu zbierania, segregacji, wywozu odpadów komunalnych, energia ze źródeł odnawialnych, scalanie gruntów, gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

Tabela 25. Programy operacyjne na poziomie krajowym

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych	Program Inwestycji Strategicznych - program, zbudowany wokół głównych założeń Polskiego Ładu – to bezzwrotne dofinansowania inwestycji publicznych realizowanych przez gminy, powiaty, miasta i województwa w całej Polsce, ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych. Program obejmuje 35 obszarów gospodarki. W pierwszym naborze priorytetami będą m.in. inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, modernizację źródeł ciepła na zeroemisyjne, czy w gospodarowanie odpadami, a także inwestycje społeczne tj. żłobki, przedszkola czy ścieżki rowerowe. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIS) 2014-2020	Krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczone są również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego.
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	Program koncentruje się na przedsięwzięciach związanych ze zwiększeniem innowacyjności gospodarki, rozwojem sektora nauki, współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki oraz zapewnieniem wysokiej jakości otoczenia biznesu sprzyjającego podnoszeniu innowacyjności przedsiębiorstw.
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) 2014-2020	Celem programu jest wzmocnienie wybranych polityk publicznych realizujących cele strategii Europa 2020, jak: • zwiększenie jakości usług publicznych oraz poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia i dostępu do usług medycznych; • trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych oraz przystosowanie pracowników i przedsiębiorców do zmian gospodarczych; • zapewnienie równego dostępu do edukacji, wzmocnienie współpracy szkół i uczelni wyższych z przedsiębiorstwami oraz internacjonalizacja uczelni wyższych.
Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC) 2014-2020	Celem głównym Programu Polska Cyfrowa, finansowanego ze środków EFRR, jest wzmocnienie cyfrowych fundamentów dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, w tym szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) 2014-2020	Program uwzględnia wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program porusza następujące obszary: rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie i integracja społeczna - oparte na poniższych osiach priorytetowych: • Oś I Osoby młode na rynku pracy; • Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju; • Oś IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa.
---	--

DODATKOWE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Oprócz wskazanych powyżej programów, stanowiących kluczowe źródła finansowania zewnętrznego dla przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii, w zależności od specyfiki projektu, istnieją także inne możliwości pozyskania finansowania. Poniżej przedstawiono wybrane programy.

Tabela 26. Dodatkowe źródła finansowania

Fundusze norweskie i EOG na lata 2014-2021	Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. W ramach Programu Kultura samorząd gminny ma możliwość aplikowania o środki na zarządzanie dziedzictwem kultury oraz polepszenie dostępu do kultury i sztuki. Polska podpisała umowy międzyrządowe w sprawie III edycji funduszy norweskich i EOG (2014-2021) 20 grudnia 2017 roku. Uruchomiono programy: „Edukacja”, „Badania” i „Rozwój Lokalny”, „Kultura” (budżet tego programu to ponad 88 milionów euro), „Sprawy Wewnętrzne”, „Zdrowie” (ponad 23,5 miliona euro), „Rozwój Przedsiębiorczości i Innowacje” (budżet to 100 milionów euro).
Program Life - program działań na rzecz środowiska i klimatu	Celem głównym programu jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska, w tym przyrody. Obszar działania programu oscyluje wokół ochrony środowiska

	i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i wsparcia różnorodności biologicznej, kwestia zarządzania i informacji w zakresie środowiska i klimatu, ograniczenia wpływu człowieka na klimat, a także dostosowania się do skutków zmian klimatu. Standardowe dofinansowanie projektu: do 60% wartości kosztów kwalifikowanych, a w przypadku projektów przyrodniczych służących gatunkom i siedliskom priorytetowym do 75%. Polscy wnioskodawcy mogą dodatkowo ubiegać się o współfinansowanie projektu ze środków krajowych NFOŚiGW, uzupełniając montaż finansowy przedsięwzięcia nawet do 95% kosztów kwalifikowanych.
Program ERASMUS +	Program ukierunkowany jest na wsparcie finansowe dla instytucji i organizacji działających w obszarze edukacji i szkoleń młodzieży oraz sportu w Europie. Jego celem jest wspieranie rozwoju umiejętności jego uczestników oraz zwiększenie ich szans na zatrudnienie, a także modernizacja systemów edukacji, szkoleń i wspierania młodzieży. Wspierana jest także edukacja dorosłych oraz międzynarodowa mobilność w wymianie doświadczeń w sferze edukacji i zatrudnienia.
Program Interreg Europa Środkowa	Celem programu jest współpraca ponad granicami, która poprawia jakość życia i warunki pracy w regionach Europy Środkowej. Tematyka programu obejmuje innowacje i zwiększenie konkurencyjności, strategie niskoemisyjne, zasoby naturalne i kulturowe oraz powiązania transportowe. Program wspiera głównie działania o charakterze miękkim, które mają znaczenie ponadnarodowe i tworzą trwałe rezultaty. Możliwa jest jednak także realizacja inwestycji o charakterze pilotażowym lub demonstracyjnym. Przykładowe produkty projektu, które muszą znaleźć praktyczne zastosowanie, to m.in.: plany działań i rozwoju, modele współpracy, studia wykonalności, pilotażowe wdrożenia, rekomendacje dla decydentów i praktyków w danej dziedzinie.
Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Programy Ministra MKiDN mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych.
Rządowy Program na rzecz Osób Starszych Aktywni + na lata 2021–2025	Program ma na celu poprawę jakości i poziomu życia osób starszych oraz zagospodarowanie ich potencjału poprzez umożliwienie im aktywności społecznej. Program wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025 realizowany przez MRPiPS ma na celu zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia

	w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w placówkach „Senior +” przy dofinansowaniu działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior +” i Klubów „Senior +”. Program polega na wsparciu tworzenia tego typu placówek przez jednostki samorządu, których strategie rozwoju pomocy społecznej uwzględniają rozwój infrastruktury dla osób starszych, lub w których brak jest innej infrastruktury pomocy społecznej tego typu.
Fundusz solidarnościowy	<i>Fundusz Solidarnościowy</i> zgodnie z ideą jego utworzenia ma służyć zapewnieniu kompleksowego wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz emerytom i rencistom, wpływając jednocześnie na większy komfort życia wskazanych grup społecznych. Program „<i>Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej</i>” zakłada wsparcie finansowe dla gmin/powiatów w zakresie świadczenia usług asystenta, które będą dostosowane do potrzeb osoby niepełnosprawnej mieszkającej na terenie danej gminy/powiatu. Z kolei drugi „<i>Opieka wytchnieniowa</i>” to program adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi/osobami z niepełnosprawnościami.
Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia (zazwyczaj w formie instrumentów zwrotnych) z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową. Do priorytetowych programów przewidzianych do finansowania należą: • ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, • racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, • ochrona atmosfery, • ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, • międzydziedzinowość.
Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg	To kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Celem funduszu zarządzanego przez Ministerstwo Infrastruktury jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Fundusz rozwoju przewozów autobusowych	Fundusz rozwoju przewozów autobusowych – nowy fundusz, który stanowić ma odpowiedź na problemy wykluczenia transportowego i występowania białych plam komunikacyjnych. Celem powołanego na podstawie ustawy funduszu jest dofinansowanie realizowanych przez samorządy przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.
Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 (PROO)	Celem PROO jest bezpośrednie wsparcie rozwoju polskich organizacji obywatelskich, poprzez dotacje udzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Z kolei celem FIO jest dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Szacuje się, że łączna wartość Programu w latach 2018–2030 wyniesie 585 mln zł.
Fundusz Inwestycji Samorządowych	Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany przez Polski Fundusz Rozwoju powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego do inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje następujące instrumenty finansowe: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru funduszu jako wspólnika w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST), w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodnokanalizacyjny, infrastruktura społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Preferowany okres inwestycji: 15-20 lat. Zaangażowanie (wartościowo): min. 10 mln zł, maks. 120 mln zł.
Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL) to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki przekazane przez rząd będzie można wykorzystać na bliskie ludziom inwestycje, m.in. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi – a także inne niezbędne lokalnie działania.
Program Mieszkanie +	Program Mieszkanie Plus jest jednym z głównych filarów Narodowego Programu Mieszkaniowego. Jego podstawowym celem jest zwiększenie liczby przystępnych cenowo mieszkań dostępnych na rynku. Nowe inwestycje mieszkaniowe są realizowane w ścisłym partnerstwie z jednostkami samorządu terytorialnego i spółkami Skarbu Państwa, a także inwestorami prywatnymi, towarzystwami budownictwa społecznego i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju rynku atrakcyjnych cenowo mieszkań. Finansowanie

	inwestycji odbywa się z wykorzystaniem funduszy Banku Gospodarstwa Krajowego. Program ma charakter powszechny, co oznacza, że jest skierowany do wszystkich grup społecznych.
Program Maluch +	Program "Maluch+" wspiera rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – w tym żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. Beneficjenci programu mogą otrzymać dofinansowanie do tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki. "Maluch+" jest programem rocznym. Celem programu "Maluch+" jest zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej miejsc opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów dla wszystkich dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych oraz wymagających szczególnej opieki.
Program Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023	Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, z niepełnosprawnościami, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. Na realizację modułów 1 i 2 Programu (moduł dla dzieci i młodzieży oraz moduł dla osób dorosłych) w latach 2019–2023 przewidziano 2,55 mld zł z budżetu państwa, po 510 mln zł na każdy rok obowiązywania, a na realizację modułu 3 Programu (moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach) w latach 2019–2023 przewidziano 200 mln zł z budżetu państwa, po 40 mln zł na każdy rok obowiązywania.
Program STOP SMOG	Program finansuje wymianę bądź likwidację źródeł ciepła i termomodernizację w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Wnioskodawcą w Programie jest gmina, która uzyskuje z budżetu państwa do 70% dofinansowania kosztów inwestycji. Grupą docelową Programu są osoby ubogie energetycznie, które są właścicielami lub współwłaścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Program adresowany jest do wszystkich gmin mających problem z jakością powietrza, co może być potwierdzone i udokumentowane np. wynikami pomiarów GIOŚ/WIOŚ lub obecnością na liście WHO najbardziej zanieczyszczonych miast UE. W sposób szczególny adresowany jest do gmin do 100 tys. mieszkańców (wtedy udział gminy w finansowaniu kosztów przedsięwzięć realizowanych w ramach porozumienia wynosi 30%).

Partnerstwo Prywatne Publiczno-	Partnerstwo Publiczno-Prywatne (PPP) - to sposób realizacji zadań publicznych, oparty na wieloletniej umowie określającej podział zadań i ryzyka pomiędzy podmiotem publicznym a partnerem prywatnym. Celem PPP jest świadczenie określonej usługi publicznej przez partnera prywatnego w oparciu o infrastrukturę publiczną, za wynagrodzeniem. Daje to m.in. szansę na optymalizację wydatkowania środków budżetowych poprzez zaangażowanie kapitału prywatnego w inwestycje publiczne oraz możliwość skorzystania z wiedzy i doświadczenia sektora biznesu. Jest to rozwiązanie coraz silniej wspierane przez Unię Europejską i może posłużyć do realizacji inwestycji, leżących w interesie publicznym. Udział środków prywatnych jest szczególnie istotny w realizacji niektórych przedsięwzięć wymagających zbiorowego wysiłku ze względu na ich skomplikowany i długoletni charakter – rewitalizacja.
------------------------------------	--

Załącznik 1. Ankieta

Ankieta

Strategia rozwoju gminy Regimin na lata 2022-2030

Szanowni Państwo,

zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety, która ma na celu zdiagnozowanie sytuacji obecnej gminy Regimin oraz opracowanie kierunków rozwoju Gminy na najbliższe lata.

Wyniki ankiet posłużą do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Regimin na lata 2021-2030.

1. Związek z terenem Gminy Regimin:

- ☐ miejsce zamieszkania
- ☐ miejsce pracy
- ☐ miejsce prowadzenia działalności gospodarczej
- ☐ miejsce rekreacji, wypoczynku
- ☐ inne.....

2. Mieszkam na terenie Gminy Regimin w miejscowości..... (w przypadku, gdy nie dotyczy pozostawić puste):

Twoja odpowiedź:

.....

.....

3. Czas zamieszkiwania w Gminie Regimin:

- ☐ nie dotyczy
- ☐ do 5 lat
- ☐ 6-10 lat
- ☐ 11 lat i więcej

4. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani warunki życia w Gminie Regimin?

- ☐ bardzo dobrze
- ☐ raczej dobrze
- ☐ przeciętnie
- ☐ raczej źle
- ☐ zdecydowanie źle
- ☐ nie mam zdania

5. Proszę ocenić warunki życia/działalności w Gminie Regimin oraz możliwości jej rozwoju.

Proszę o zaznaczenie właściwej odpowiedzi symbolem x.

	bardzo dobre	dobre	średnie	złe	bardzo złe
warunki dla rozwoju przedsiębiorczości	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do instytucji, placówek usługowych	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji, ciekawego spędzania czasu	☐	☐	☐	☐	☐
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	☐	☐	☐	☐	☐
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	☐	☐	☐	☐	☐
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki	☐	☐	☐	☐	☐
poziom oferty i wydarzeń kulturalnych	☐	☐	☐	☐	☐
stan środowiska naturalnego	☐	☐	☐	☐	☐
walory krajobrazowe	☐	☐	☐	☐	☐
zagospodarowanie przestrzeni publicznej (place, skwery, parki)	☐	☐	☐	☐	☐
stan i jakość dróg dostęp do infrastruktury komunalnej (wodociągi)	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do infrastruktury komunalnej (kanalizacja)	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność transportu publicznego	☐	☐	☐	☐	☐
bezpieczeństwo publiczne	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność obiektów handlowych i usługowych	☐	☐	☐	☐	☐
możliwość zatrudnienia	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność i jakość opieki społecznej	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność i jakość opieki zdrowotnej	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność i jakość edukacji przedszkolnej	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność i jakość edukacji szkolnej	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność i jakość zajęć pozalekcyjnych	☐	☐	☐	☐	☐
usługi turystyczne dostępność do bazy gastronomicznej	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność do bazy noclegowej	☐	☐	☐	☐	☐
stan zabytków i obiektów kultury	☐	☐	☐	☐	☐
dostęp do Internetu	☐	☐	☐	☐	☐
dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje	☐	☐	☐	☐	☐
aktywność środowisk lokalnych	☐	☐	☐	☐	☐
rozwój rolnictwa i branży rolno-spożywczej	☐	☐	☐	☐	☐
atrakcyjność Gminy dla turystów	☐	☐	☐	☐	☐
jakość rządzenia z funkcjonowania administracji publicznej w Gminie	☐	☐	☐	☐	☐
współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami	☐	☐	☐	☐	☐
rozwój innowacji w przedsiębiorstwach	☐	☐	☐	☐	☐

6. Proszę ocenić, jakie główne problemy społeczne występują na terenie Gminy Regimin.

Proszę o zaznaczenie właściwej odpowiedzi symbolem x.

	wysokie zagrożenie problemem	średnie zagrożenie problemem	niskie zagrożenie problemem	brak problemu
przestępczość	☐	☐	☐	☐
bezrobocie	☐	☐	☐	☐
ubóstwo	☐	☐	☐	☐
przemoc w rodzinie, alkoholizm	☐	☐	☐	☐
narkomania	☐	☐	☐	☐
wzrost liczby osób starszych	☐	☐	☐	☐
wzrost liczby osób niepełnosprawnych i chorych	☐	☐	☐	☐
brak wykwalifikowanych pracowników	☐	☐	☐	☐
brak atrakcyjnych miejsc pracy	☐	☐	☐	☐

7. Jeżeli uważa Pani/Pan, że na terenie Gminy Regimin występują inne problemy społeczne, które nie zostały wymienione w pytaniu powyżej - napisz jakie: _____

Twoja odpowiedź:

.....

.....

.....

.....

8. Proszę wskazać, które kierunki działań powinny zostać uznane za priorytetowe w procesie rozwoju Gminy Regimin (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi symbolem x):

- ☐ rozwój i poprawa stanu infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, jakość dróg, itp.)
- ☐ rozwój i podniesienie dostępności infrastruktury rekreacyjno-sportowej (budowa i modernizacja boisk, hal sportowych, placów zabaw)
- ☐ rozwój infrastruktury i rozszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej
- ☐ poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej
- ☐ poprawa jakości przestrzeni publicznej i wzrost jej funkcjonalności
- ☐ wzrost dostępności i jakości terenów inwestycyjnych
- ☐ rozwój bazy turystyczno-wypoczynkowej
- ☐ rozwój turystyki jako ważnej gałęzi lokalnej gospodarki, wykorzystanie turystycznego potencjału Gminy
- ☐ aktywizacja życia społecznego

9. Proszę zaznaczyć inwestycje, które uważa Pani/Pan za priorytetowe:

(można zaznaczyć kilka odpowiedzi symbolem x)

- ☐ budowa zbiornika retencyjnego na rzece Łydyni
 - ☐ budowa kanalizacji i oczyszczalni przydomowych
 - ☐ budowa dróg i ścieżek rowerowych
 - ☐ gazyfikacja
 - ☐ inne?
-

10. Co w Pani/Pana opinii jest MOCNĄ STRONĄ Gminy Regimin, której wykorzystanie pozwoli na jej dynamiczny rozwój (można zaznaczyć kilka odpowiedzi symbolem x):

- ☐ położenie geograficzne i warunki przyrodnicze
 - ☐ infrastruktura drogowa
 - ☐ infrastruktura wodno–kanalizacyjna
 - ☐ infrastruktura teleinformatyczna
 - ☐ infrastruktura rekreacyjno–sportowa
 - ☐ infrastruktura turystyczno–wypoczynkowa i gastronomiczna
 - ☐ komunikacja
 - ☐ środowisko naturalne
 - ☐ rynek pracy i możliwość zatrudnienia
 - ☐ potencjał społeczny i ekonomiczny mieszkańców
 - ☐ wsparcie dla przedsiębiorców
 - ☐ edukacja
 - ☐ zarządzanie gminą
 - ☐ pozyskiwanie środków zewnętrznych i promocja Gminy
 - ☐ inne:.....
-

11. Co w Pani/Pana opinii jest SŁABĄ STRONĄ Gminy Regimin, która może spowolnić jej rozwój (można zaznaczyć kilka odpowiedzi symbolem x):

- ☐ położenie geograficzne i warunki przyrodnicze
- ☐ infrastruktura drogowa
- ☐ infrastruktura wodno–kanalizacyjna
- ☐ infrastruktura teleinformatyczna
- ☐ infrastruktura rekreacyjno–sportowa
- ☐ infrastruktura turystyczno–wypoczynkowa i gastronomiczna
- ☐ komunikacja
- ☐ środowisko naturalne
- ☐ rynek pracy i możliwość zatrudnienia
- ☐ potencjał społeczny i ekonomiczny mieszkańców
- ☐ wsparcie dla przedsiębiorców

- ☐ edukacja
 - ☐ zarządzanie gminą
 - ☐ pozyskiwanie środków zewnętrznych i promocja Gminy
 - ☐ inne:.....
-

12. Proszę ocenić poniższe stwierdzenia dotyczące Gminy Regimin.

Proszę o zaznaczenie właściwej odpowiedzi symbolem x.

	bardzo wysoka	wysoka	średnia/ przeciętna	niska	bardzo niska
atrakcyjna jako miejsce zamieszkania	☐	☐	☐	☐	☐
atrakcyjna jako miejsce do pracy	☐	☐	☐	☐	☐
atrakcyjna jako miejsce do wypoczynku	☐	☐	☐	☐	☐
atrakcyjniejsza niż sąsiednie gminy	☐	☐	☐	☐	☐
położona w atrakcyjnym miejscu regionu	☐	☐	☐	☐	☐
to gmina, w której można czuć się bezpiecznie	☐	☐	☐	☐	☐
to gmina, z którą jestem silnie związana/y	☐	☐	☐	☐	☐

13. Z czym chciał(a)by Pani/Pan aby utożsamiano Gminę Regimin w roku 2030:

Proszę o zaznaczenie właściwej odpowiedzi symbolem x.

- ☐ z gminą atrakcyjną dla turystów
 - ☐ z gminą zapewniającą dostęp do wysokiej jakości usług społecznych
 - ☐ z gminą przedsiębiorczą, atrakcyjną dla inwestorów i tworzącą nowe miejsca pracy
 - ☐ z gminą ekologiczną dbającą o środowisko naturalne i estetykę otoczenia
 - ☐ inne:.....
-

METRYCZKA

1. Pani/Pana wiek:

- ☐ 18 – 25
- ☐ 26 – 35
- ☐ 36 – 50
- ☐ 51 – 65
- ☐ 66 i więcej

2. Pani/Pana płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

3. Pani/Pana wykształcenie:

- ☐ podstawowe
- ☐ zawodowe
- ☐ średnie
- ☐ wyższe

4. Pani/Pana aktywność zawodowa:

- ☐ własna działalność gospodarcza
- ☐ praca u pracodawcy sektora prywatnego
- ☐ uczę się/studiuję
- ☐ praca w sektorze publicznym
- ☐ bezrobotny
- ☐ praca w organizacji pozarządowej
- ☐ emeryt/rencista
- ☐ rolnik

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

Załącznik 2. Dokumenty wykonawcze

Dokumenty wykonawcze na poziomie lokalnym do Strategii rozwoju Gminy Regimin na lata 2021-2030 to obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonalne oraz strategie odnoszące się do określonych obszarów kompetencji organów gminy do okresu lat 2021-2030. Strategia w treści uwzględnia istotne dla rozwoju gminy wnioski i wytyczne zawarte w wyżej wymienionych, będących w obrocie prawnym dokumentach. Przegląd dokumentów wykonawczych zawartych w tabeli 27 pozwolił na ocenę ich spójności i aktualności w stosunku do Strategii oraz na wskazanie kierunku zmian jakim te dokumenty powinny ulec w celu zachowania spójności z aktualną Strategią.

Tabela 27. Dokumenty wykonawcze uwzględnione w Strategii

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty na poziomie lokalnym	Kierunki zmian
1	Planowanie przestrzenne	• Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy; • miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (gmina Regimin, Grzybowo, Pawłowo, Karniewo, Kozdroje); • Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016 – 2023.	• dokumenty należy uaktualnić do założeń strategii o ile są niespójne; • program rewitalizacji będzie wymagał aktualizacji po okresie obowiązywania.
2	Energetyka	• Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Regimin na lata 2016-2020; • gminny plan lub założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.	• Plan gospodarki niskoemisyjnej wymaga aktualizacji, gdyż minął okres jego obowiązywania; • brak gminnego planu/ założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, założenia zawierają inne lokalne dokumenty i strategię.
3	Gospodarka komunalna	• Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Regimin na lata 2016-2020; • plan lub założenia do planu modernizacji i rozwoju sieci i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.	• Plan gospodarki niskoemisyjnej wymaga aktualizacji, gdyż minął okres jego obowiązywania; • brak planów /założeń modernizacji i rozwoju sieci i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, zawiera je

			wieloletni plan finansowy oraz inne dokumenty i strategię.
4	Ochrona nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	• Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016 – 2023; • gminny program opieki nad zabytkami.	• Program rewitalizacji będzie wymagał aktualizacji po okresie obowiązywania; • brak gminnego programu opieki nad zabytkami.
5	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	• Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Regimin na lata 2016-2020; • program usuwania azbestu; • plan małej retencji.	• Plan gospodarki niskoemisyjnej wymaga aktualizacji, gdyż minął okres jego obowiązywania; • lokalne plany i programu zawierają uchwały budżetowe oraz wieloletni plan finansowy.
6	Transport i komunikacja	• plany rozwoju dróg gminnych wraz z planami finansowymi; • plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego i mobilności; • strategia elektromobilności.	• brak planów i programów lokalnych na poziomie gminy, założenia zawierają inne dokumenty i strategię tj. miejscowe plany zagospodarowania i wieloletni plan finansowy.
7	Polityka społeczna	• Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Regimin na lata 2016-2020; • Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016 – 2023; • Raport o stanie dostępności; • gminne plany wspierania rodziny, przeciwdziałania narkomanii itp.	• Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wymaga aktualizacji, gdyż minął okres jej obowiązywania.
8	Rozwój lokalny	• Program rewitalizacji Gminy Regimin na lata 2016 – 2023.	• Program rewitalizacji będzie wymagał aktualizacji po okresie obowiązywania.
9	Zarządzanie kryzysowe	• gminny plan zarządzania kryzysowego (2011).	• wymaga przeglądu pod względem konieczności aktualizacji.
10	Finanse publiczne	• Uchwały budżetowe; • wieloletnia prognoza finansowa gminy.	• dokumenty są aktualizowane na bieżąco i spójne ze strategią.

Spis tabel

Tabela 1. Metodyka opracowania strategii	9
Tabela 2. Liczba oddziałów, uczniów w szkołach podstawowych.....	23
Tabela 3. Dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców gminy Regimin w latach 2015-2019.....	31
Tabela 4. Wyposażenie mieszkań w Gminie Regimin w instalacje techniczno-sanitarne	42
Tabela 5. Pozycja Gminy Regimin na tle 8 gmin powiatu i województwa.....	49
Tabela 6. Podmioty zarejestrowane na terenie Gminy Regimin wg form prawnych	55
Tabela 7. Rodzaj przeważającej działalności wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.....	56
Tabela 8. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Regimin z uwzględnieniem własności	60
Tabela 9. Tereny rolnicze w Gminie Regimin.....	61
Tabela 10. Problemy rozwojowe gminy wskazane SUiKZP z 2012 r.....	67
Tabela 11. Sołectwa dotknięte są kryzysem w sferze społecznej (stan na rok 2015).....	69
Tabela 12. Analiza SWOT	78
Tabela 13. Cele strategiczne i operacyjne dla Gminy Regimin.....	84
Tabela 14. Cel strategiczny I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	86
Tabela 15. Cel strategiczny II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.....	90
Tabela 16. Cel strategiczny III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy	93
Tabela 17. Cel strategiczny I: Rozwój gospodarczy Gminy Regimin z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	99
Tabela 18. Cel strategiczny II: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.....	102
Tabela 19. Cel strategiczny III: Wzrost jakości i poziomu życia mieszkańców Gminy	104
Tabela 20. Zestawienie dróg w gminie Regimin według stanu ich nawierzchni i długości..	115
Tabela 21. Drogi leśne, turystyczne.....	117
Tabela 22. Zgodność celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań wyznaczonych dla gminy Regimin z celami strategii województwa mazowieckiego	131
Tabela 23. Dochody i wydatki gminy Regimin w latach 2015-2020 [w zł].....	141
Tabela 24. Dochody i wydatki na w mieszkańca w gminie Regimin [w zł]	143
Tabela 25. Programy operacyjne na poziomie krajowym	146

Tabela 26. Dodatkowe źródła finansowania	147
Tabela 27. Dokumenty wykonawcze uwzględnione w Strategii	159

Spis wykresów

Wykres 1. Populacja Gmina Regimin w latach 2016 – 2020 (struktura wg płci)	13
Wykres 2. Średni wiek populacji	14
Wykres 3. Struktura wiekowa populacji Gminy Regimin	15
Wykres 4. Struktura wiekowa ludności Gmina Regimin wg wieku biologicznego	15
Wykres 5. Przyrost naturalny w roku 2019	16
Wykres 6. Analiza przyrostu naturalnego, urodzenia żywe oraz zgony na 1000 ludności w latach 2010-2020.....	16
Wykres 7. Zgony wg przyczyn w Gminie Regimin w roku 2019 na tle województwa i kraju	17
Wykres 8. Migracje na pobyt stały w latach 1995 – 2019.....	18
Wykres 9. Ilość mieszkańców zameldowanych w poszczególnych wsiach Gminy Regimin (stan na 31.12.2020).....	19
Wykres 10. Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców [osoby].....	20
Wykres 11. Wskaźnik obciążenia demograficznego	21
Wykres 12 Udział mieszkańców gminy Regimin w poszczególnych grupach produkcyjnych w latach 2015 - 2020.....	21
Wykres 13. Ilość uczniów w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Regimin	22
Wykres 14. Ilość dzieci w oddziałach przedszkolnych w latach 2017-2020.....	23
Wykres 15. Dzieci objęte opieką w żłobkach i w wieku żłobkowym w latach 2015-2020	24
Wykres 16. Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie w latach 2015-2020.....	29
Wykres 17. Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny ogółem w latach 2015 -2019 [osoby]	30
Wykres 18. Kwota świadczeń i zasiłków wypłacanych w gminie Regimin latach 2015-2019 [w tys. PLN].....	31
Wykres 19. Szacunkowy poziom bezrobocia rejestrowanego ogółem.....	33
Wykres 20. Liczba osób bezrobotnych w latach 2015-2021 [osoby].....	34
Wykres 21. Bezrobocie w Gminie Regimin w latach 2015 - 2021 według płci [osoby]	35
Wykres 22. Ilość przestępstw w poszczególnych kategoriach na 31 grudnia 2020r.	36

Wykres 23. Ilość przestępstw na 1000 mieszkańców w poszczególnych kategoriach popełnionych w Gminie Regimin na tle woj. mazowieckiego i Polski w 2020r.	37
Wykres 24. Wykrywalność przestępstw na 1000 mieszkańców w Gminie Regimin. na tle woj. mazowieckiego i Polski w 2020 r.	38
Wykres 25. Budynki mieszkalne ogółem [szt.]	40
Wykres 26. Wyposażenie gospodarstw domowych w infrastrukturę techniczną.....	41
Wykres 27. Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	42
Wykres 28. Zasoby mieszkaniowe [w m ²]	43
Wykres 29. Udziały i ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Regimin w latach 2015-2020	55
Wykres 30. Powierzchnia poszczególnych sołectw gminy Regimin.....	59
Wykres 31. Wskazanie priorytetowych kierunków działań w procesie rozwoju gminy Regimin przez respondentów	73
Wykres 32. Wskazanie priorytetowych inwestycji w procesie rozwoju gminy Regimin przez respondentów	74
Wykres 33. Mocne strony Gminy Regimin	74
Wykres 34. Słabe strony Gminy Regimin	75
Wykres 35. Skojarzenie związane z gminą Regimin.....	76
Wykres 36. Utożsamienie gminy Regimin w 2030 r.....	76
Wykres 37. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach Gminy Regimin (stan 2020r.)	111
Wykres 38. Dochody i wydatki gminy Regimin w latach 2015-2020.....	141
Wykres 39. Dochody budżetów gminy wg rodzajów w 2019 r.....	142
Wykres 40. Dochody i wydatki na w mieszkańca w gminie Regimin	143

Spis map

Mapa 1. Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca.....	50
Mapa 2. Udział bezrobotnych zarejestrowanych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	51
Mapa 3. Korzystający z instalacji gazowej w ludności ogółem (%)	52
Mapa 4. Zmieszane odpady komunalne zebrane z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	53

Mapa 5. Mapa Gminy Regimin z podziałem administracyjnym na sołectwa oraz powierzchnią sołectw [w ha]	58
Mapa 6. Obszar zdegradowany na terenie Gminu Regimin	70
Mapa 7. Elementy struktury osadniczej wraz z lokalnym układem komunikacyjnym gminy Regimin.....	109
Mapa 8. Rozmieszczenie strefy istniejącej zabudowy w poszczególnych jednostkach osadniczych.....	110
Mapa 9. Obszary zagrożenia osuwiskowego i powodziowego na terenie gminy Regimin...	112
Mapa 10. Obszary zagrożenia suszą na terenie gminy Regimin	113
Mapa 11. Układ komunikacyjny gminy Regimin na tle powiatu z zaznaczonymi drogami powiatowymi i obiektami drogowymi poddanymi przebudowie po roku 2007	114
Mapa 12. Ścieżki rowerowe eksploatowane na terenie gminy Regimin	118
Mapa 13. Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Regimin – obiekty wpisane do rejestru zabytków	119
Mapa 14. Obszary ochrony przyrody na terenie gminy Regimin wraz z lokalizacją pomników przyrody	119
Mapa 15. Rozkład gęstości zaludnienia na terenie gminy Regimin	120
Mapa 16. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin – rozmieszczenie stref funkcjonalnych zagospodarowania przestrzeni gminy	122
Mapa 17. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin – cel strategiczny z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.....	123
Mapa 18. Plan struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Regimin wraz z OSI	127